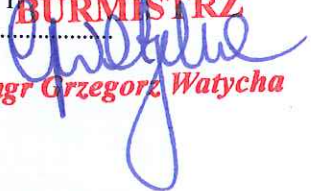

Projekt

z dnia 13 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez

BURMISTRZ

mgr Grzegorz Watycha

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA NOWY TARG

z dnia 13 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.), Rada Miasta Nowy Targ uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Nowy Targ.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

15. 11. 2023
SKARBNIK MIASTA

mgr Ewa Bobek

13. 11. 2023
GŁÓWNY SPECJALISTA

mgr inż. Mateusz Szwedziński

ADWOKAT
LUKASZ AMBROŻY
KANCELARIA ADWOKACKA
ul. Bolesława Limanowskiego 2
47-200 Kędzierzyn-Koźle
199 009 65 82

UZASADNIENIE

W celu realizacji polityki ochrony środowiska Burmistrz Miasta Nowego Targu zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.) sporządza program ochrony środowiska. Wykonując ustawowy obowiązek opracowano „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku”.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku” jest dokumentem strategicznym na poziomie gminy, wyznaczającym cele ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, oraz określający kierunki działań, zmierzające do osiągnięcia tych celów.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt programu przekazano do zaopiniowania organowi wykonawczemu Powiatu Nowotarskiego. Zarząd Powiatu uchwałą nr 535/X/2023 z dnia 10 października 2023 roku zaopiniował pozytywnie projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023 – 2026 z perspektywą do roku 2030”.

Sporządzenie *Prognozy oceny oddziaływania na środowisko* dla ww. *Programu* wynika z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 poz. 1094 ze zm.) oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Dlatego też Burmistrz Miasta Nowego Targu dnia 03.07.2023 r. wystąpił do RDOŚ i WSSE z wnioskiem o uzgodnienie czy dla przedmiotowego dokumentu wymagana jest strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie pismem z dnia 02.08.2023 r., znak: OO.410.1.33.2023.MaS stwierdził, że realizacja postanowień POŚ nie spowoduje znaczącego oddziaływania, w tym na obszary Natura 2000, zatem organ opracowujący „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku” może odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Małopolski Państwowy Inspektor Sanitarny pismem z dnia 28.07.2023 roku, znak pisma NS.9022.10.44.2023 stwierdził, iż nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu przedmiotowego dokumentu.

Na podstawie art. 39 ust. 1, art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023 poz. 1094 ze zm.) oraz art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2022 poz. 2556 ze zm.) Burmistrz Miasta Nowego Targu zawiadomił o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w opracowaniu Programu Ochrony Środowiska.

Uwagi i wnioski do ww. dokumentu można było składać w terminie 21 dni od dnia ogłoszenia tj. od 08.09.2023 r. do dnia 29.09.2023 r.

W trakcie konsultacji społecznych wpłynęły 2 uwagi, które zostały przeanalizowane i ujęte w opracowywanym „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku”.

13. 11. 2023
GLÓWNY SPECJALISTA
mgr inż. Marcin Skwirczyński

BURMISTRZ

mgr Grzegorz Watycha

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Nowy Targ

z dnia 13 listopada 2023 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku**

BURMISTRZ
Grzegorz Watycha
mgr Grzegorz Watycha

13. 11. 2023

GLÓWNY SPECJALISTA

Mateusz Skupień
mgr inż. Mateusz Skupień

ADWOKAT
LUKASZ ZIMBROŹY
KANCELARIA ADWOKACKA
ul. Bolesława Limanowskiego 2
47-200 Kędzierzyn-Koźle
NIP. 199-000-65-82

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata
2023-2026 z perspektywą do 2030 roku**

Zamawiający:

Gmina Miasto Nowy Targ

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Kopańskiego 10/10

71 – 050 Szczecin

Autorzy:

mgr Katarzyna Helińska

mgr inż. Karolina Witkowska

1. SPIS TREŚCI

1. SPIS TREŚCI	3
2. WYKAZ SKRÓTÓW	5
3. STRESZCZENIE	6
4. WSTĘP	8
4.1. Cel i zakres opracowania	8
4.2. Metodyka wykonania POŚ	8
4.3. Uwarunkowania prawne wykonania POŚ.....	9
4.4. Spójność z dokumentami nadrzędnymi	10
4.5. Efekty realizacji dotychczasowego Programu.....	11
5. OCENA STANU ŚRODOWISKA	13
5.1. Charakterystyka Miasta Nowy Targ	13
5.1.1. Informacje ogólne i położenie	13
5.1.2. Sytuacja demograficzna	15
5.1.3. Gospodarka.....	15
5.1.4. Infrastruktura techniczna.....	17
5.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza	19
5.2.1. Analiza stanu wyjściowego	19
5.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego.....	20
5.2.3. Działania podejmowane w celu poprawy jakości powietrza	25
5.2.4. Odnawialne źródła energii.....	30
5.2.5. Analiza SWOT	32
5.3. Zagrożenie hałasem	33
5.3.1. Analiza stanu wyjściowego	33
5.3.2. Analiza SWOT	37
5.4. Pola elektromagnetyczne	38
5.4.1. Analiza stanu wyjściowego	38
5.4.2. Analiza SWOT	40
5.5. Gospodarowanie wodami	41
5.5.1. Analiza stanu wyjściowego	41
5.5.2. Analiza SWOT	47
5.6. Gospodarka wodno – ściekowa.....	48
5.6.1. Analiza stanu wyjściowego	48
5.6.2. Analiza SWOT	51
5.7. Gleby	51
5.7.1. Analiza stanu wyjściowego	51
5.7.2. Analiza SWOT	52

5.8. Zasoby geologiczne	52
5.8.1. Analiza stanu wyjściowego	52
5.8.2. Analiza SWOT	53
5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	54
5.9.1. Analiza stanu wyjściowego	54
5.9.2. Analiza SWOT	57
5.10. Zasoby przyrodnicze	58
5.10.1. Obszary prawnie chronione	58
5.10.2. Analiza SWOT	67
5.11. Zagrożenie poważnymi awariami	68
5.11.1. Analiza stanu wyjściowego	68
5.11.2. Analiza SWOT	70
5.12. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i adaptacje do zmian klimatu	71
5.13. Działania edukacyjne.....	72
5.14. Monitoring środowiska	74
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA ORAZ ICH FINANSOWANIE	76
6.1. Cele ochrony środowiska i kierunki interwencji	76
6.2. Harmonogram rzeczowo - finansowy.....	77
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	103
7.1. Zarządzanie programem.....	103
7.2. Monitoring POŚ.....	103
7.3. Źródła finansowania Programu	104
7.3.1. Fundusze krajowe	104
7.3.2. Fundusze UE	105
8. SPIS TABEL	109
9. SPIS RYCIN.....	111
10. SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH.....	112

2. WYKAZ SKRÓTÓW

- Analiza SWOT – Analiza SWOT polega na analizie silnych i słabych stron organizacji oraz szans i zagrożeń które się przed nią pojawiają. SWOT, to skrót od: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).
- As – Arsen
- BaP – benzo(a)piren
- Cd – Kadm
- CO – Tlenek węgla
- C₆H₆ – Benzen
- CRFOP – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
- GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- GUS – Główny Urząd Statystyczny
- GZWP - Główny Zbiornik Wód Podziemnych
- JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych
- JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych
- JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego
- KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
- KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Ni – Nikiel
- NO₂ – Dwutlenek azotu
- OZE – Odnawialne Źródła Energii
- Pb – Ołów
- PEM – Pola elektromagnetyczne
- PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
- PM_{2,5} – Pył zawieszony o granulacji do 2,5 μm
- PM₁₀ – Pył zawieszony o granulacji do 10 μm
- PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
- POKzA – Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
- POŚ – Program Ochrony Środowiska
- RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
- RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- SOOŚ – Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
- SO₂ – Dwutlenek siarki
- SPA2020 – Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
- ZDR – Zakłady Dużego Ryzyka
- ZZR – Zakłady Zwiększonego Ryzyka

3. STRESZCZENIE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku zawiera podstawowe informacje na temat stanu aktualnego poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy oraz zagrożeń i problemów w poszczególnych obszarach interwencji. Opracowany dokument jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Głównym celem opracowania jest:

Zrównoważony rozwój Miasta Nowy Targ dążący do poprawy jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska przyrodniczego.

Miasto Nowy Targ położone jest w południowej Polsce, w województwie małopolskim, powiecie nowotarskim. Jest siedzibą władz powiatu. Od zachodu, północy i wschodu graniczy z gminą wiejską Nowy Targ, natomiast od południa z obszarem gminy Szaflary. Miasto Nowy Targ zajmuje powierzchnię 51,07 km² i jest największym miastem Podhala.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2022 roku na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zamieszkiwało 33 103 osób, w tym 15 668 mężczyzn i 17 435 kobiet. Liczba ludności gminy w ostatnich latach wykazuje niewielką tendencję spadkową. W porównaniu z rokiem 2018 obecnie na terenie gminy mieszka o 270 osób mniej.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w roku 2022 funkcjonowało 5 440 podmiotów gospodarczych. Od roku 2018 liczba ta widocznie wzrosła o 533 podmioty.

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 rok dla stref województwa małopolskiego przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Klasyfikacji dokonano dla trzech stref na terenie województwa małopolskiego: aglomeracji krakowskiej, miasta Tarnów i strefy małopolskiej. Natomiast strefa małopolska została zakwalifikowana do klasy C pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀, benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM₁₀ oraz do klasy C1 dla zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM_{2,5} (faza II). We wszystkich strefach został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu.

Ze względu na lokalizację miasta, na terenie Nowego Targu znajdują się główne węzły drogowe obsługujące układ komunikacyjny Podhala. Przez teren gminy przebiegają ważne trasy komunikacyjne.

Ostatnie pomiary natężenia pól elektromagnetycznych prowadzone były w mieście Nowy Targ w 2020 roku, w punkcie na ul. Rynek i wynik wynosił 0,27 [V/m]. Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ pomiary monitoringu pól elektromagnetycznych wykonane były uprzednio w 2017 i 2018 roku. Natężenie pól elektromagnetycznych w punkcie pomiarowym wyniosło 0,32 V/m. Dla porównania w 2014 roku poziom ten wynosił 0,30 V/m, zaś w 2011 roku 0,27 V/m.

Miasto Nowy Targ leży w obszarze dorzecza rzeki Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły, który stanowi jeden z siedmiu regionów wodnych wyróżnionych w granicach dorzecza Wisły. Wyznaczając cele środowiskowe odnoszono się do wymagań dla osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu (w przypadku naturalnych części wód) lub potencjału ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych lub sztucznych części wód) oraz dobrego stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych jak również co najmniej dobrego stanu wód podziemnych. Wyznaczono również dodatkowe cele środowiskowe odnoszące się do norm jakości wody dla wód stanowiących obszary chronione przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, a także wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych.

Najistotniejszymi ciekami przepływającymi przez obszar miasta są: rzeka Dunajec, potok Czarny Dunajec oraz potok Biały Dunajec.

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w 2021 r. wyniosła 101,4 km. W tym samym roku z sieci wodociągowej korzystało 27 118 osób, czyli 82% mieszkańców. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło 3 076 przyłączy. Zużycie wody w mieście wyniosło 20,3 m³/mieszkańca.

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej Gminy Miasto Nowy Targ wynosi obecnie 117,9 km. W porównaniu z rokiem 2017 jej długość wzrosła o 28,5 km. Z danych GUS wynika, iż sieć kanalizacyjna obsługuje 93,54% mieszkańców gminy tj. 30 967 osób.

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ aktualnie udokumentowano 2 złoża kopalni.

Na terenie miasta Nowy Targ dominują grunty stosunkowo słabe. Grunty orne występują głównie w klasach bonitacji od IVb do VI, a łąki i pastwiska w klasach IV - VI.

Na podstawie złożonych deklaracji w 2022 roku systemem gospodarowania odpadami objętych było 5135 gospodarstw domowych, 149 nieruchomości w zabudowie wielolokalowej oraz 1074 nieruchomości niezamieszkałych, łącznie 33 103 osoby.

W 2022 roku z terenu Gminy Miasto Nowy Targ odebrano łącznie 11 156,75 Mg odpadów.

Na terenie Miasta Nowy Targ znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody Bór na Czerwonem,
- Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Gorczańska,
- Obszar Natura 2000 Górny Dunajec,
- Obszar Natura 2000 Torfowiska Orawsko-Nowotarskie,
- Obszar Natura 2000 Gorce,
- pomniki przyrody.

Lesistość miasta Nowy Targ wynosi 35,2%. Lasy na terenie miasta zarządzane są przez Nadleśnictwo Nowy Targ. Powierzchnia jaką zarządza nadleśnictwo wynosi 880 ha.

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zlokalizowane jest następujący zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii: PAPI SERVICE na ul. Składowej (magazyny paliw).

W programie ochrony środowiska wyznaczono zadania własne gminy oraz zadania monitorowane innych jednostek. Realizacja tych zadań przyczyni się do poprawy jakości środowiska. Zadania zostaną sfinansowane ze środków własnych gminy oraz uzyskanych dotacji.

Dla wszystkich celów wyznaczonych w programie określono wskaźnik ich realizacji. Co dwa lata należy sporządzić raport z realizacji programu.

4. WSTĘP

4.1. Cel i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku”, który jest głównym dokumentem strategicznym na poziomie Miasta Nowy Targ wyznaczającym cele ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, oraz określającym kierunki działań, zmierzające do osiągnięcia tych celów.

Obowiązek sporządzenia Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.). Zgodnie z art. 17 wyżej wymienionej ustawy organ gminy, powiatu i województwa sporządza program ochrony środowiska. Z wykonania programu organ wykonawczy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Miasta.

Program ochrony środowiska powinien spełniać wymagania określone w art. 14, art. 17 i art. 18 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Zasady i tryb udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Program ochrony środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Oznacza to, że w przygotowanym programie:

- dokonano oceny stanu środowiska na terenie gminy z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji,
- zdefiniowano zagrożenia i problemy dla poszczególnych obszarów przyszłej interwencji (analiza SWOT),
- uwzględniono cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska,
- zamieszczono harmonogram rzeczowo – finansowy, osobno dla zadań własnych i zadań monitorowanych.

Podczas opracowywania programu uwzględniono założenia zawarte w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska oraz programach sektorowych, strategiach i istniejących planach rozwoju.

4.2. Metodyka wykonania POŚ

We wrześniu 2015 roku struktura oraz zakres programów ochrony środowiska określony został w *Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* opracowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. W 2020 zaktualizowaniu przez Ministra Klimatu i Środowiska uległy „Załączniki do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Zgodnie z wytycznymi Program Ochrony Środowiska dla Miasta Nowy Targ zawiera:

- spis treści,
- wykaz skrótów,
- wstęp,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym,
- ocenę stanu środowiska,
- cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji programu ochrony środowiska,
- spis tabel, rycin, wykresów i załączników.

Wytyczne Ministerstwa Środowiska i Klimatu określiły ponadto, że ocena stanu środowiska na obszarze objętym opracowaniem powinna zostać przeprowadzona w oparciu o analizę wyznaczonych obszarów przyszłej interwencji, do których należą:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,

- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno – ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- poważne awarie.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R, czyli model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”. Polega on na opisaniu poszczególnych elementów oraz przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

Opracowując Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miasta w Nowym Targu w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego i wojewódzkiego w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- na podstawie zebranych danych i informacji określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla gminy;
- we współpracy z pracownikami Urzędu Miasta w Nowym Targu oraz innymi jednostkami opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe miasta oraz dostępne źródła finansowania, zadania zostały przyporządkowane poszczególnym celom, równocześnie dołożono wszelkiej staranności, aby zadania i cele zostały określone zgodnie z zasadą SMART, czyli były realne, mierzalne i określone w czasie;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania programu ochrony środowiska.

Dane o stanie środowiska naturalnego podane są według stanu na dzień 31.12.2022 r., w niektórych przypadkach podane są dane wg stanu na 31.12.2021 r. w związku z brakiem bardziej aktualnych informacji. Dane przedstawione w Programie pochodzą z GUS, Urzędu Miasta w Nowym Targu oraz innych podmiotów, które udostępniły potrzebne informacje. Koszty realizacji działań oraz sposób ich finansowania określono na podstawie informacji udostępnionych przez podmioty odpowiedzialne za dane zadania.

4.3. Uwarunkowania prawne wykonania POŚ

Program Ochrony Środowiska sporządzono zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Podstawę prawną dokumentu stanowią wymienione niżej ustawy oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 poz. 2556 ze zm.),

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1356 t.j.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 r. poz. 1478 t.j.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2023 r., poz. 537 t.j.),
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187 t.j.),
- ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2023 r. poz. 589 t.j.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 t.j.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633 t.j.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2022 r. poz. 699 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2409 t.j.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. 2023 r. poz. 682 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2023 r. poz. 569 t.j.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 poz. 977 t.j.),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2022 r. poz. 572 t.j.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

4.4. Spójność z dokumentami nadrzędnymi

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku uwzględnia założenia i cele zawarte w dokumentach nadrzędnych wyższego szczebla:

- nadrzędne dokumenty strategiczne:
 - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
 - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
 - Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- zintegrowane strategie o charakterze horyzontalnym:
 - Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030,
 - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) do 2030 roku,
 - Polityka energetyczna Polski do 2040 roku,
- dokumenty sektorowe:
 - Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku,
 - Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
 - Krajowy plan gospodarki odpadami 2022,

- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020,
 - Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 – 2027,
 - Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030),
 - Program wodno-środowiskowy kraju,
 - Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
 - Plan zarządzania ryzykiem powodziowym,
- dokumenty o charakterze programowym/wdrożeniowym oraz pozostałe branżowe programy, plany i strategie na terenie województwa małopolskiego:
 - Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030,
 - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego,
 - Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2016-2022,
 - Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego,
 - Uchwała antysmogowa dla Małopolski,
 - dokumenty o charakterze lokalnym:
 - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Nowy Targ,
 - Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019 – 2023,
 - Lokalna uchwała antysmogowa dla centrum miasta Nowy Targ,

Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku są spójne z celami dokumentów nadrzędnych.

4.5. Efekty realizacji dotychczasowego Programu

Dotychczas obowiązującym dokumentem na terenie miasta Nowy Targ był Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2017 – 2020.

W analizowanych latach 2017-2018, na terenie miasta Nowy Targ, prowadzone były intensywne działania realizacji przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska, w szczególności w zakresie ochrony wód, ochrony powietrza, gospodarki odpadami komunalnymi, czy edukacji ekologicznej, o czym świadczą uzyskane wskaźniki realizacji tego programu.

I tak:

- w zakresie ochrony wód i zaopatrzenia ludności w wodę wskaźniki stopnia zwodociągowania i skanalizowania, według danych GUS, pozostają na tym samym poziomie, w stosunku do stanu wyjściowego, jakim jest rok 2016,
- w ostatnich dwóch latach zrealizowano ok. 28 km sieci wodociągowej i tyleż samo sieci kanalizacyjnej będących w zarządzie MZWIK w Nowym Targu – znaczący wzrost wskaźników długości tych sieci w stosunku do 2016 roku.

W latach 2017-2018 zrealizowane zostały liczne działania w zakresie ochrony powietrza, w szczególności w ramach programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Została zredukowana emisja substancji do powietrza, w stosunku do stanu wyjściowego (rok 2016), o dalsze ilości emitowanych substancji, i tak: PM 10 o ok. 12,0 Mg, PM 2,5 o ok. 11 Mg, benzopiren o ok. 5,0 kg, CO₂ o ok. 430 Mg.

W latach 2017-2018 zlikwidowano ponad 270 szt. palenisk i kotłów opalanych węglem. Wykonano termomodernizację wyznaczonych budynków użyteczności publicznej.

Pomimo podejmowanych działań w zakresie ochrony powietrza, uzyskane wartości stężeń średniorocznych, na stacji automatycznego monitoringu powietrza w latach 2017 i 2018 wskazują na nieznaczne obniżenie się tych wartości dla pyłu zawieszanego PM 10, znaczące w przypadku dwutlenku siarki i zwiększenie

stężeń dla benzopirenu. Dopuszczalne normy średnioroczne dla pyłu zawieszzonego PM 10 i benzopirenu są nadal przekraczane.

Sugeruje to, że działania w zakresie ochrony powietrza powinny być nadal intensywnie kontynuowane. Okres 2 lat jest jednak okresem zbyt krótkim, aby znacząco obniżyć stężenia tych substancji. Warto również zaznaczyć, że efekt tych działań nie jest nigdy natychmiastowy, gdyż na poziom tych substancji w powietrzu ma wpływ nie tylko ich emisja do powietrza, ale też panujące warunki meteorologiczne występujące w danym roku kalendarzowym, m.in. dni bezwietrzne, z inwersją temperaturową, czy opadami w okresie zimowym (sezon grzewczy). Poza tym znaczącym udziałem w emisji tych substancji ma sektor transportowy – duże natężenie ruchu na terenie miasta, stan techniczny pojazdów. Ponadto pomiar jakości powietrza przeprowadzany jest na jednej stacji.

Odnotowuje się znaczący postęp w dziedzinie gospodarki odpadami, w szczególności w zakresie pozyskiwania z odpadów komunalnych surowców wtórnych.

Sukcesywnie zbierane są z terenu miasta odpady zawierające azbest.

Zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych nie wpływa negatywnie na środowisko – prowadzony jest systematycznie monitoring tego składowiska.

W zakresie hałasu sytuacja nie zmieniła się w stosunku do 2016 roku.

W zakresie ochrony przyrody warto odnotować energiczne działania Urzędu Miasta Nowy Targ w zakresie prowadzonych nasadzeń drzew i krzewów – znaczący wzrost tych nasadzeń w latach 2017 i 2018, w porównaniu z 2016 rokiem.

Edukacja ekologiczna prowadzona w Nowym Targu prowadzona jest w znaczącym zakresie, o czym m. in. świadczy liczba uczestników oraz ilość przeprowadzonych akcji edukacyjnych.

W latach 2017-2018 na terenie miasta brak było tzw. dzikich wysypisk.

Na realizację POŚ w latach 2017-2018 przeznaczono znaczące środki finansowe. Były to środki pochodzące z budżetu Miasta Nowy Targ oraz środki inwestycyjne przedsiębiorstw/instytucji zewnętrznych.

Wydatki na poszczególne działania przedstawiono w tabeli 12 niniejszego raportu, a szczegółowy wykaz wydatków ze środków budżetu Miasta przedstawiono w załączniku 1. Na działania związane z harmonogramem zawartym w POŚ wydano kwotę ok. 33 mln zł, a z budżetu Miasta Nowy Targ kwotę ok. 3,0 mln zł. Stanowi to ok. 40% kosztów realizacji POŚ przewidzianych na realizację w latach 2017 – 2020 (ok. 91 mln. zł).

Podsumowując należy stwierdzić, że kluczowe założenia POŚ Gminy Miasto Nowy Targ zostały wykonane i zrealizowane. W okresie najbliższych lat należy kontynuować podjęte kroki, które będą zmierzały do realizacji zadań w wyniku, których spodziewać się należy poprawy jakości środowiska w poszczególnych jego komponentach wskazanych w dokumencie strategicznym.

Zaleca się również:

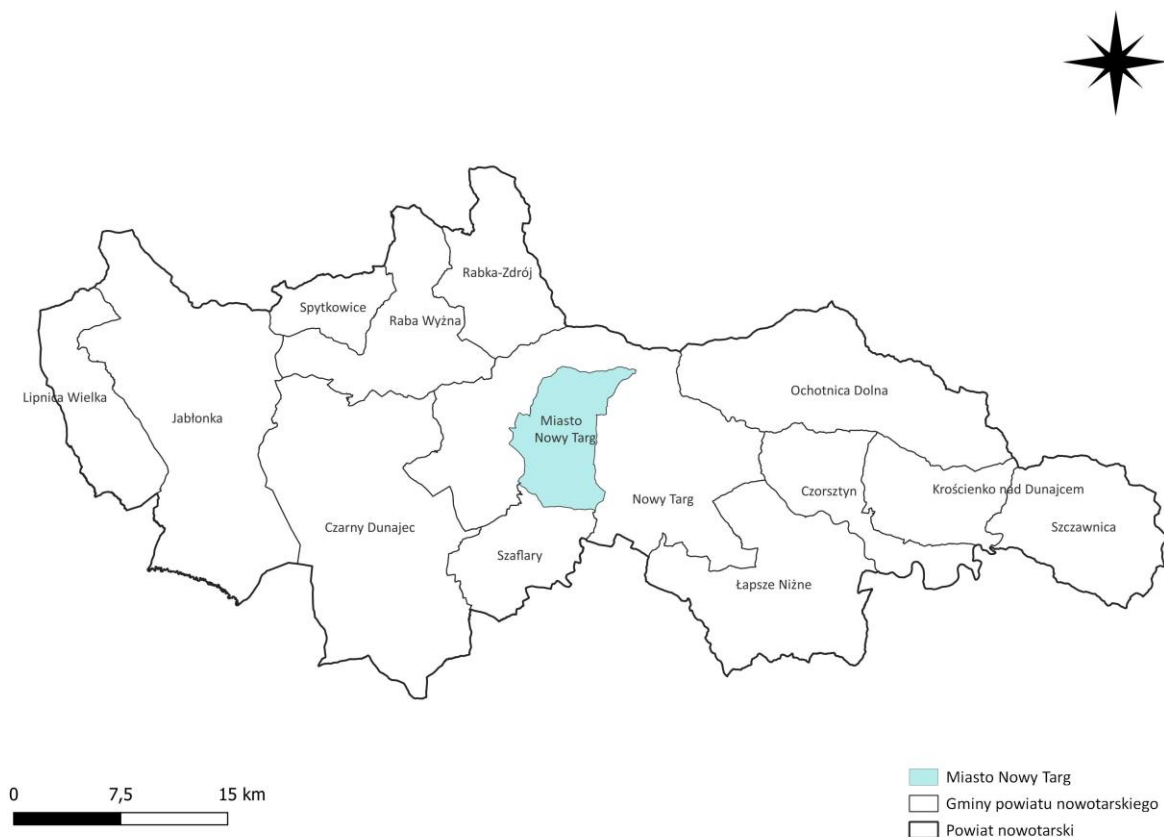
- kontynuować wszystkie zadania określone w POŚ w celu poprawy ochrony wszystkim komponentów środowiska,
- kontynuować pozyskiwanie funduszy inwestycyjnych ze środków unijnych na realizację działań inwestycyjnych,
- w dalszym ciągu prowadzić pracę w zakresie wymiany, modernizacji, rozbudowy sieci wodociągowej,
- w dalszym ciągu prowadzić pracę w zakresie wymiany, modernizacji, rozbudowy sieci kanalizacyjnej,
- kontynuować działania w zakresie wymiany pieców grzewczych oraz termomodernizacji budynków,
- kontynuować działania edukacyjne zarówno w zakresie ochrony środowiska jak i również prawidłowej gospodarki odpadami.

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

5.1. Charakterystyka Miasta Nowy Targ

5.1.1. Informacje ogólne i położenie

Miasto Nowy Targ położone jest w południowej Polsce, w województwie małopolskim, powiecie nowotarskim. Jest siedzibą władz powiatu. Od zachodu, północy i wschodu graniczy z gminą wiejską Nowy Targ, natomiast od południa z obszarem gminy Szaflary. Miasto Nowy Targ zajmuje powierzchnię 50,42 km² i jest największym miastem Podhala. Centrum Miasta znajduje się na wysokości około 590 m n.p.m., zaś osiedla mieszkalne położone są do wysokości około 900 m n.p.m. Nowy Targ dzieli się na rejony ze względu na bariery komunikacyjne i różnice w zagospodarowaniu terenu. Główne rejony to: Stare Miasto i Śródmieście, Równia Szaflarska, Ibisor, Bór, Niwa i Dział, Kowaniec i Kokoszków, Podmieścisko, Czerwone. Jednakże nie stanowią one oficjalnego, prawnego podziału administracyjnego miasta, gdyż zgodnie z art. 5 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. nie są jednostkami pomocniczymi gminy.

Rysunek 1. Położenie Gminy Miasto Nowy Targ na tle powiatu nowotarskiego

Źródło: opracowanie własne

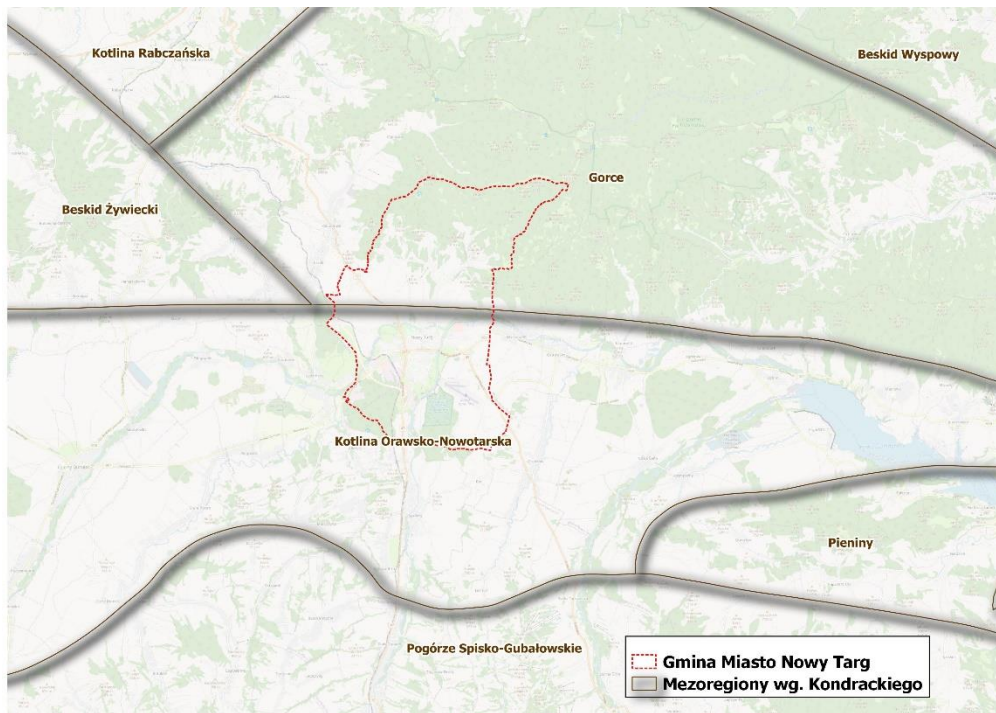
Pod względem gospodarczym Nowy Targ posiada bogatą historię handlu i rzemiosła. Obecnie miasto stanowi ważny ośrodek handlu ze Słowacją oraz odgrywa w nim znaczącą rolę przemysł skórzany. Swoje fabryki posiadają między innymi takie firmy obuwnicze jak Wojas i Demar. Na mniejszą skalę działa wiele istniejących na terenie miasta zakładów kuśnierskich produkujących kozuchy i inne wyroby ze skóry.

Możliwość samodzielnego utrzymania stanowi również działalność handlowa dzięki cieszącemu się dużym zainteresowaniem największemu w okolicy jarmarkowi, masowo odwiedzanemu przez turystów m.in. ze Słowacji.

Biorąc pod uwagę podział fizyczno-geograficzny Polski (Kondracki, 2002), obszar Gminy Miasto Nowy Targ określają następujące jednostki:

- Prowincja: Karpaty Zachodnie

- Podprowincja: Centralne Karpaty Zachodnie
- Makroregion: Obniżenie Orawsko-Podhalańskie
- Mezoregion: Kotlina Orawsko-Podhalańska, Gorce

Rysunek 2. Położenie Gminy Miasto Nowy Targ na tle regionów fizycznogeograficznych

Źródło: opracowanie własne

Kotlina Orawsko-Podhalańska (514.11) – północna, najniższa część Obniżenia Orawsko-Podhalańskiego, między Beskidami Zachodnimi na północy a Pogórzem Spisko-Gubałowskim na południu.

Cała kotlina jest jednolita pod względem krajobrazu i ma takie samo pochodzenie, ale pod względem hydrograficznym dzieli się na dwie części:

- Kotlina Orawska – część zachodnia, odwadniana przez Orawę i znajdująca się w zlewni Morza Czarnego,
- Kotlina Nowotarska – część wschodnia, odwadniana przez Dunajec i znajdująca się w zlewni Bałtyku.

Kotlina powstała w neogenie w wyniku ugięcia się obszaru pomiędzy łańcuchami górskimi i pogórzami. W kotlinie, a szczególnie na przecinającym ją w poprzek bałtycko-czarnomorskim dziale wodnym, ukształtował się unikatowy zespół torfowisk wysokich, zwanych tu „puściznami”. Dziś przedstawiają one wyjątkowy w Polsce i równocześnie rzadki w Europie kompleks torfowisk wysokich oraz borów i lasów bagiennych, nadających specyficzny rys krajobrazowi Kotliny.

Gorce (513.52) - pasmo górskie leżące w Beskidach Zachodnich. Gorce mają długość ponad 40 km, szerokość 10-15 km i łączną powierzchnię 350 km². Na północy graniczą z Kotliną Rabczańską i (przez przełęcz Przysłop) z Beskidem Wyspowym; na wschodzie z Beskidem Sądeckim, oddzielone od niego doliną Dunajca; na południu z Kotliną Orawsko-Nowotarską i przez przełęcz Snokę z Pieninami; na zachodzie natomiast – przez Przełęcz Sieniawską z Pasmem Orawsko-Podhalańskim.

Grzbiet główny Gorców, o długości 44 km, biegnie równoleżnikowo od Rabskiej Góry przez Turbacz i Gorce po Wietrznice w Tylmanowej. Pięć ważniejszych grzbietów zbiega się gwiazdźście w masywie Turbacza. Najdłuższym grzbietem bocznym (ok. 25 km) jest Pasma Lubania, oddzielone od głównego grzbietu Przełęczą Knurowską (846 m).

W Gorcach jest 11 ważniejszych dolin, z czego pod Turbacz podchodzi pięć. Najdłuższa jest Dolina Kamienicy (33 km), a najobszerniejsza — Dolina Ochotnicy (109 km²).

5.1.2. Sytuacja demograficzna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2022 roku na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zamieszkiwało 33 103 osób, w tym 15 668 mężczyzn i 17 435 kobiet. Liczba ludności gminy w ostatnich latach wykazuje niewielką tendencję spadkową. W porównaniu z rokiem 2018 obecnie na terenie gminy mieszka o 270 osób mniej. Tabela poniżej przedstawia sytuację demograficzną na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na przestrzeni lat 2018-2022. Gęstość zaludnienia w Mieście Nowy Targ wynosi 648,2 osób/km².

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców ogółem	33 373	33 293	33 300	33 130	33 103
Kobiety	17 467	17 398	17 654	17 457	17 435
Mężczyźni	15 906	15 895	15 736	15 673	15 668
Współczynnik feminizacji	110	109	112	111	111
Przyrost naturalny	70	10	-42	-69	-46

Źródło: GUS

Struktura ludności gminy pod względem wielkości grup ekonomicznych w 2018 roku przedstawiała się następująco: 18,0% ogółu mieszkańców stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), 60,9% osoby w wieku produkcyjnym, natomiast 21,1% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. W roku 2022 sytuacja przedstawiała się następująco: 18,1% ogółu mieszkańców stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), 59,4% osoby w wieku produkcyjnym, a 22,5% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Strukturę ludności gminy, według ekonomicznej grupy wieku, oraz liczbę bezrobotnych zarejestrowanych i udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Grupy wieku ekonomicznego oraz struktura bezrobocia w latach 2018-2022

Rok	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]
2018	5 996	18,0	20 335	60,9	7 042	21,1
2019	5 958	17,9	20 125	60,4	7 210	21,7
2020	6 055	18,2	20 017	60,1	7 228	21,7
2021	6 014	18,2	19 815	59,8	7 301	22,0
2022	5 981	18,1	19 676	59,4	7 446	22,5

Źródło: GUS

Tabela 3. Bezrobocie na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022

Rok	Bezrobotni zarejestrowani ogółem [os.]	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [%]
2018	773	3,8
2019	710	3,5
2020	992	5,0
2021	803	4,1
2022	633	3,2

Źródło: GUS

Bezrobocie Gminy Miasto Nowy Targ od roku 2018 stale się waha. Udział bezrobotnych zwiększył się w 2019-2020 roku, co może być związane z sytuacją covid-ową na świecie. Następnie od 2021 roku widać ponownie tendencję malejącą w tej strukturze. Na koniec 2022 roku na terenie miasta było 633 bezrobotnych mieszkańców, co daje bezrobocie rejestrowane na poziomie 3,2%.

5.1.3. Gospodarka

Gmina Miasto Nowy Targ jest centrum handlowym, komunikacyjnym i przemysłowym Podhala oraz

południowej części Małopolski. Stanowi również ważny ośrodek handlu ze Słowacją.

Nowy Targ jest znanym ośrodkiem handlowym o międzynarodowym znaczeniu, na terenie miasta znajduje się największe targowisko na Podhalu. W Nowym Targu wysoko rozwinięte są usługi, przede wszystkim tradycyjne podhalańskie rzemiosło i rękodzieło. W mieście rozwinięta jest także produkcja skórzana i oparte na niej branże przemysłowe: kuśnierstwo, obuwnictwo, kaletnictwo. Rejon Nowego Targu słynie z bogatej tradycji podejmowania gości (turystów) oraz tradycji związanych z wytwórstwem regionalnych produktów spożywczych. Na terenie miasta funkcjonuje przetwórstwo rolno-spożywcze: przemysł mleczarski (w mniejszym zakresie), nabiałowy, mięsny.

Na terenie miasta działa SAG – Strefa Aktywności Gospodarczej o powierzchni 11,5 ha, która zlokalizowana jest we wschodniej części miasta Nowy Targ pomiędzy drogą powiatową nr K1673 (ulica Waksmundzka), a rzeką Dunajec. Teren strefy, z uwagi na sąsiedztwo cieków wodnych, otaczają wały przeciwpowodziowe.

Celem utworzenia SAG w Nowym Targu była poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta poprzez stworzenie dogodnych warunków infrastrukturalnych dla rozwoju lokalnej gospodarki, w szczególności poprzez przyciągnięcie nowych inwestorów. Utworzenie strefy przełożyło się na zaktywizowanie gospodarcze terenów, głównie obszarów nieużytków, stworzenie na tych terenach warunków dla rozwoju przedsiębiorstw, utworzenie nowych miejsc pracy oraz nowych rodzajów działalności gospodarczej, a w konsekwencji poprawę sytuacji gospodarczej oraz jakości życia mieszkańców miasta i gmin powiatu nowotarskiego.

Utworzona SAG w Nowym Targu pozwala podmiotom gospodarczym na lokalizację działalności w zakresie obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz zabudowy usługowej wraz z urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi do ich funkcjonowania.

Zakazana jest realizacja przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności nie dopuszcza się lokowania na terenie strefy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, w tym instalacji oraz budynków i budowli służących do produkcji mas bitumicznych, betonu, związanych z odzyskiem i unieszkodliwianiem wszelkich odpadów, punktów do zbierania oraz przeładunku odpadów w tym złomu oraz instalacji, budynków budowli związanych z chowem, hodowlą i ubojem zwierząt.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w roku 2022 funkcjonowało 5 440 podmiotów gospodarczych. Od roku 2018 liczba ta widocznie wzrosła o 533 podmioty.

Najwięcej jednostek działa w sektorze usługowym (4 169 podmiotów). Działalność przemysłowa i budownicza sprowadza się do 1 243 podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy zarejestrowano 28 podmiotów działających w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwo.

Większość podmiotów, bo aż 5 285, działa w sektorze prywatnym. Jedynie 101 podmiotów działa w sektorze publicznym.

W tabelach poniżej przedstawiono zmiany liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2018 – 2022 z podziałem na działy PKD oraz z podziałem na sektor publiczny i prywatny.

Tabela 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	4 907	5 010	5 129	5 282	5 440

Źródło: GUS

Tabela 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022 według działów PKD 2007

PKD 2007	2018	2019	2020	2021	2022
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybołówstwo	27	28	30	29	28
Przemysł i budownictwo	1 048	1 095	1 128	1 183	1 243
Pozostała działalność	3 832	3 887	3 971	4 070	4 169

Źródło: GUS

Tabela 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022 według sektorów własnościowych

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Sektor publiczny	101	101	101	101	101
Sektor prywatny	4 784	4 885	5 000	5 138	5 285

Źródło: GUS

Według danych GUS na koniec 2021 roku, w Gminie Miasto Nowy Targ znajdowało się 4 984 budynków mieszkalnych. W porównaniu z rokiem 2017 liczba ta wzrosła o 227 budynków. Na koniec roku 2020 liczba mieszkańców wynosiła 11 945, natomiast ich łączna powierzchnia 930 164 m². Od roku 2017 liczba mieszkańców wzrosła o 621, natomiast ich powierzchnia o 67 455 m². Tabela poniżej przedstawia zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2017-2020.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2017	2018	2019	2020
Budynki mieszkalne	szt.	4 757	4 891	4 882	4 984
Mieszkania	szt.	11 324	11 501	11 881	11 945
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	862 709	876 188	920 863	930 164
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	76,2	76,2	77,5	77,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	25,9	26,3	27,7	28,1
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	os.	2,95	2,89	2,80	2,77

Źródło: GUS

Nowotarska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Targu

Spółdzielnia zarządza 95 budynkami o łącznej powierzchni użytkowej równej 195 501,34 m², w tym 89 budynków o łącznej powierzchni 186 694,46 m² podłączona jest do sieci ciepłowniczej, natomiast pozostałe ogrzewane są za pomocą indywidualnych kotłów gazowych. Jedynie 9 budynków o łącznej powierzchni 25 514 m² jest poddane kompletnej termomodernizacji, zaś pozostałe częściowo. Wszystkie budynki są w dobrym stanie technicznym. Ewentualne termomodernizacje, czy instalacje odnawialnych źródeł energii będą sukcesywnie realizowane w ramach dostępnych środków.

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Nowym Targu Sp. z o. o.

Zakład zarządza 31 budynkami o łącznej powierzchni użytkowej równej 53 422 m², w tym 26 budynków o łącznej powierzchni 49 818 m² podłączona jest do sieci ciepłowniczej, 2 budynki o łącznej powierzchni 285,8 m² ogrzewane są za pomocą indywidualnego ogrzewania gazowego, natomiast pozostałe ogrzewane są za pomocą indywidualnych kotłów węglowych. Jedynie 3 budynki o powierzchni 746 m² nie są poddane termomodernizacji, pozostałe 28 budynków o łącznej powierzchni 52 676 m² są całościowo termomodernizowane. Prawie wszystkie budynki są w bardzo dobrym stanie technicznym.

5.1.4. Infrastruktura techniczna

System ciepłowniczy

Na terenie Nowego Targu działa system ciepłowniczy zasilany z kotłowni Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Nowy Targ Sp. z o.o. (MPEC). Doprowadza on ciepło do budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów handlowych i usługowych.

Obecnie energia cieplna pozyskiwana jest z źródła produkcyjnego - kotłownia główna zlokalizowana przy ul. Szaflarskiej 108, zasilająca 99% sieci ciepłowniczych eksploatowanych przez Spółkę. Wyposażona jest w 4 kotły typu WR-5 opalane węglem kamiennym o łącznej mocy osiągalnej 16,3 MW.

Kotłownia wyspowa (niepołączona z główną siecią ciepłowniczą MPEC), zlokalizowana jest na os. Bór. Zasila ona w c.o. i c.w.u. tylko jeden blok socjalny w trybie całorocznym. Wyposażona jest w dwa kotły gazowe o łącznej mocy 0,23 MWt. Kocioł produkcji Viessmann mocy 150 kW pracuje w cyklu ciągłym, natomiast drugi kocioł Viessmann o mocy 80 kW, stanowi rezerwę na wypadek znacznych spadków temperatury zewnętrznej.

Na obszarze miasta Nowy Targ działają także kotłownie instytucji użyteczności publicznej, podmiotów handlowych i usługowych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, jako kotłownie lokalne wytwarzające ciepło na potrzeby własne, a także obiektów znajdujących się w najbliższym zasięgu. Do ogrzewania wykorzystywany jest węgiel kamienny, gaz ziemny oraz olej opałowy.

Indywidualni odbiorcy ciepła najczęściej pokrywają swoje potrzeby grzewcze poprzez spalanie paliw we własnych kotłach węglowych lub piecach kaflowych. Tego rodzaju źródła ciepła są głównym emitorem zanieczyszczeń do atmosfery i w dużej mierze przyczyniają się do występowania zjawiska niskiej emisji na terenie miasta. W procesie ogrzewania mieszkań i budynków jednorodzinnych jako dodatkowe i tańsze paliwo często wykorzystywane jest drewno i jego pochodne. Ponadto do ogrzewania stosowane są także paliwa gazowe, olej opałowy, czy energia elektryczna, ale dotyczy to mniejszej grupy mieszkańców. Powodem takiej sytuacji są wysokie koszty tych paliw w porównaniu z tańszym, ale najmniej ekologicznym węglem kamiennym.

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Nowy Targ Sp. z o.o. wytwarza, przesyła i dystrybuuje ciepło na terenie miasta Nowy Targ. Spółka prowadzi działalność w oparciu o posiadane koncesje, wydane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki:

- na wytwarzanie ciepła: Nr WCC/47/699/U/2/98/EB z dnia 8 września 1998 roku z późniejszymi zmianami,
- na przesyłanie i dystrybucję ciepła: Nr PCC/49/699/U/2/98/EB z dnia 8 września 1998 roku z późniejszymi zmianami.

Długość sieci ciepłowniczej należącej do MPEC Nowy Targ Sp. z o.o. na koniec 2021 roku wyniosła 19,2 km.

MPEC Nowy Targ Sp. z o.o. w 2022 roku prowadziło następujące prace związane z rozbudową sieci ciepłowniczej:

- Wykonanie rozbudowy sieci ciepłowniczej i budowa przyłączy do budynków przy ul. Ku Studzionkom w Nowym Targu.
- Wykonanie przyłącza ciepłowniczego do budynku wielorodzinnego na osiedlu Polana Szaflarska 1 w Nowym Targu.
- Zaprojektowanie oraz wykonanie przyłączy ciepłowniczych do budynków przy ul. Krzywej 13, 13A, 16, 17 i 17A w Nowym Targu.
- Zaprojektowanie oraz wykonanie przyłączy ciepłowniczych do budynków przy pl. Słowackiego i ul. Szaflarskiej oraz wykonanie przyłącza ciepłowniczego do budynku przy ul. Bolesława Wstydliwego w Nowym Targu.
- Wykonanie przyłącza ciepłowniczego do budynku wielorodzinnego na osiedlu Polana Szaflarska 4 oraz odcinka sieci ciepłowniczej o średnicy DN 125 w technologii preizolowanej w Nowym Targu.
- Wykonanie rozbudowy sieci ciepłowniczej w ramach zadania „Rozbudowa osiedlowej sieci ciepłowniczej w Nowym Targu wraz z przyłączami: Brzozowa – Królowej Jadwigi - Szaflarska”.
- Wykonanie rozbudowy sieci ciepłowniczej w ramach zadania „Rozbudowa osiedlowej sieci ciepłowniczej w Nowym Targu wraz z przyłączami: ul. Kilińskiego – Mickiewicza - Długa”.

W 2022 roku MPEC Nowy Targ Sp. z o.o. przyłączyło do sieci ciepłowniczej 65 budynków, w tym 5 wielorodzinnych.

Sieć ciepłownicza od roku 2017 jest modernizowana. Wybudowaną w latach 80 i 70 w technologii tradycyjnej konsekwentnie wymienia się na sieć w technologii preizolowanej. Przed rozpoczęciem modernizacji ok. 50% sieci ciepłowniczych należących do MPEC Nowy Targ stanowiły sieci w technologii tradycyjnej, obecnie (wliczając modernizację przeprowadzoną w 2022) sieć w technologii tradycyjnej to ok. 20%. Planuje się również przeprowadzenie remontu i modernizacji w roku 2023, po którym to całość sieci MPEC będzie siecią preizolowaną. Wszystkie remonty sieci współfinansowane są ze środków POIiS. Równolegle prowadzona jest ich rozbudowa (również w ramach POIiS). Łączna długość budowanej i modernizowanej sieci w ramach dofinansowania to ponad

11 km. Stan sieci można obecnie ocenić jako bardzo dobry (większość sieci to sieć nowa, preizolowana). Brak awarii w ostatnich sezonach grzewczych (Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2022-2025 aktualizacja).

Sieć gazowa

Operatorem sieci dystrybucyjnej gazu w Gminie Miasto Nowy Targ jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Krakowie.

Długość sieci gazowej średniego ciśnienia pod koniec 2021 r. wynosiła 81 478 m (Miasto Nowy Targ), a niskiego ciśnienia była równa 285 m (os. Na Skarpie, ul. Ludźmierska). Ilość przyłączy wynosiło 2 253 szt. o długości 26 011 m.

Na os. Na Skarpie w Nowym Targu znajduje się jedna stacja redukcyjno-pomiarowa II stopnia. Stan techniczny sieci dystrybutor ocenia jako dobry w 80% i w 20% - średni. Łączne zużycie gazu w Gminie Miasto Nowy Targ w 2021 r. wynosiło 8 766 563 m³.

Rozwój oraz modernizacja istniejącej infrastruktury gazowej oparta jest o obowiązujący Plan Inwestycyjny PSG Sp. z o. o. na lata 2022-2024. Zadania inwestycyjne na obszarze miasta Nowy Targ związane z procesem przyłączeniowym (realizacja umów o przyłączenie do sieci gazowej) realizowane są zgodnie z założonymi harmonogramami oraz deklarowanymi terminami ujętymi w zapisach umów o przyłączenie. Realizacja procesu przyłączeniowego odbywa się w oparciu o istniejącą sieć gazową dystrybucyjną średniego ciśnienia przy szczególnym uwzględnieniu i spełnieniu kryteriów efektywności ekonomicznej. Obecna sytuacja sieciowa nie powoduje konieczności budowy nowych systemowych stacji gazowych oraz budowy sieci gazowej wykraczającej poza zakres lokalnej rozbudowy do nowo przyłączanych obiektów budowlanych (Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2022-2025 aktualizacja).

5.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.2.1. Analiza stanu wyjściowego

Stan jakości powietrza i źródła emisji zanieczyszczeń na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Czynnikiem, który w największym stopniu wpływa na stan jakości powietrza w Nowym Targu jest emisja komunalna, głównie pochodząca z palenisk domowych. Położenie miasta w Kotlinie Orawsko - Nowotarskiej, rozciągającej się z zachodu na wschód, determinuje warunki lokalnego klimatu. W czasie zimy, pogoda wyżowa powoduje powstawanie zastoisk zimnego (inwersje termiczne) powietrza i związane z tym zamglenia, będące przyczyną koncentracji zanieczyszczeń powietrza.

Spalanie paliw o niskiej jakości powoduje, że niska emisja zanieczyszczeń powietrza pochodząca z ogrzewania budynków mieszkalnych osiąga udział w emisji nawet do 80%.

Poza źródłami niskiej emisji związanymi ze spalaniem paliw w sektorze komunalno-bytowym na terenie Gminy Miasto Nowy Targ występują również inne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza. Do źródeł tych zalicza się:

- punktowe źródła emisji, które związane są ze spalaniem paliw w kotłach i piecach oraz technologią prowadzoną w danym zakładzie (emisja zanieczyszczeń z tych źródeł odbywa się z emitorów (kominów) dużo wyższych niż w przypadku emisji niskiej),
- liniowe źródła emisji (również zaliczane do źródeł niskiej emisji), związane z transportem (drogowym, kolejowym, rzeczny), emisja zanieczyszczeń związana jest ze spalaniem paliw w silnikach (tzw. emisja spalinowa) oraz dodatkowo z procesami ścierania jezdni, opon i hamulców (tzw. emisja poza spalinowa), źródłem emisji jest również unoszenie drobin pyłu w wyniku wzniesienia go z powierzchni na skutek ruchu pojazdów (tzw. emisja wtórna), w Nowym Targu emisje te pochodzą głównie z drogi krajowej Kraków – Zakopane, drogi wojewódzkiej w kierunku Czarnego Dunajca i Czorsztyna oraz drogi łączącej Nowy Targ z Jurgowem;

- źródła emisji niezorganizowanej, np. otwarte składowiska węgla lub innych materiałów sypkich, gleby (emisja związana jest z występowaniem tzw. erozji wietrznej, której towarzyszy przemieszczanie się materiału pod wpływem wiatru jako środka transportu).

5.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. Ocena taką przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin. W rozumieniu założeń do ustawy Prawo ochrony środowiska, przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy w sprawie jakości i czystszej powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto niebędące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Substancje podlegające ocenie to:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- pył zawieszony PM₁₀,
- pył zawieszony PM_{2.5},
- ołów w pyle Pb (PM₁₀),
- arsen w pyle As (PM₁₀),
- kadm w pyle Cd (PM₁₀),
- nikiel w pyle Ni (PM₁₀),
- benzo(a)piren w pyle B(a)P (PM₁₀),
- ozon O₃.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów:

- dopuszczalnego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczenia szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekroczony,
- docelowego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczenia szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie,
- poziomu celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Oprócz w/w poziomów określony jest również poziom krytyczny, po przekroczeniu którego mogą wystąpić bezpośrednie niepożądane skutki w odniesieniu do komponentów przyrody, ale nie w odniesieniu do człowieka oraz margines tolerancji, który określa procentową część poziomu dopuszczalnego, o którą poziom ten może zostać przekroczony. W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

- klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- klasa B – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,

- klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Dla ozonu:

- klasa D1 – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego, oraz dla PM2.5:
- klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
- klasa C2 – stężenia PM2.5 przekraczają poziom docelowy.

Klasy stref dla zanieczyszczeń oraz wymagane działania w zależności od ich poziomu stężeń przedstawia tabela poniżej.

Tabela 8. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomu stężeń zanieczyszczenia

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
Poziom dopuszczalny			
nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	dotyczy: dwutlenku siarki SO ₂ , dwutlenku azotu NO ₂ , tlenku węgla CO, benzenu C ₆ H ₆ , pyłu PM10, oraz zawartości ołowiu Pb w pyłe PM10 - ochrona zdrowia oraz: dwutlenku siarki SO ₂ tlenków azotu NO _x - ochrona roślin. W przypadku pyłu PM2,5, w roku 2020 obowiązuje poziom dopuszczalny II faza, przy ocenie którego stosuje się dotychczasowe oznaczenie klas: A1 i C1	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych,
Poziom docelowy			
nie przekraczający poziomu docelowego	Dotyczy: ozonu O ₃ (ochrona zdrowia ludzi, ochrona roślin) oraz arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni, benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe PM10 - ochrona zdrowia ludzi	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego,
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu,
Poziom celu długoterminowego			
nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	Ozon	D1	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego,

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim za 2022 rok

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Nazwy i kody stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914). Województwo małopolskie zostało podzielone na trzy strefy:

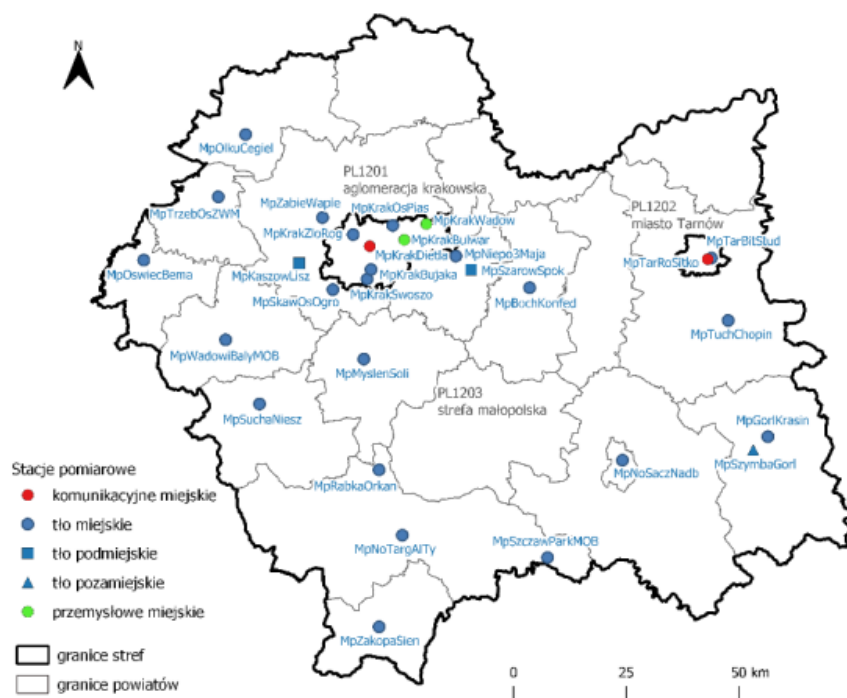
- aglomeracja krakowska,
- miasto Tarnów,
- strefa małopolska.

W 2022 r. na terenie województwa małopolskiego na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza stosowano pomiary intensywne - wykonywane na stałych stanowiskach, obejmujące:

- pomiary automatyczne,
- pomiary manualne prowadzone codziennie.

W 2022 r. w ramach systemu PMŚ na terenie województwa małopolskiego funkcjonowało ogółem 30 stacji pomiarowych. Pomiary realizowane były przez: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - monitoring w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza - 30 stacji.

W 2022 roku na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zlokalizowana była stacja pomiarowa, której wyniki zostały wykorzystane w ocenie. Znajdowała się przy Alei Tysiąclecia.

Rysunek 3. Monitoring jakości powietrza

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim za 2022 rok

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 rok dla stref województwa małopolskiego przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Klasyfikacji dokonano dla trzech stref na terenie województwa małopolskiego: aglomeracji krakowskiej, miasta Tarnów i strefy małopolskiej.

Klasyfikacji stref dokonano na bazie pomiarów wykonanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2022 r. Lokalizacja obszarów na terenie poszczególnych stref, na których występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych lub celów długoterminowych dla substancji w powietrzu, została wskazana na podstawie matematycznego modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu dla 2022 roku oraz metody obiektywnego szacowania opartej o wyniki wyżej wspomnianego modelowania.

Tabela 9. Klasyfikacja stref województwa małopolskiego z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2022

Strefa	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji												
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM _{2,5}	Pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃	
aglomeracja krakowska	C	A	A	A	A1	C	C	A	A	A	A	A	D2
miasto Tarnów	A	A	A	A	A1	A	C	A	A	A	A	A	D2
strefa małopolska	A	A	A	A	C1	C	C	A	A	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2022 roku

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy, a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem

rozważanego zanieczyszczenia.

Strefa aglomeracji krakowskiej została zakwalifikowana do klasy C pod kątem zanieczyszczenia dwutlenkiem azotu, pyłu zawieszony PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Strefa miasta Tarnów została przypisana do klasy C pod kątem zanieczyszczenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Natomiast strefa małopolska została zakwalifikowana do klasy C pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10, benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10 oraz do klasy C1 dla zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM2,5 (faza II).

We wszystkich strefach został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu.

Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin

Ocenę jakości powietrza za 2022 rok, przeprowadzaną pod kątem ochrony roślin, wykonano dla jednej strefy w województwie małopolskim: strefy małopolskiej. W ocenie uwzględniono 3 substancje: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) i ozon (O₃). Podczas oceny ozonu dokonano dodatkowej klasyfikacji stref w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Tabela 10. Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa małopolska	PL1203	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2022 roku

Strefy, w których wystąpiły przekroczenia

Na podstawie oceny jakości powietrza oraz klasyfikacji stref województwa małopolskiego za rok 2022, według kryterium ochrony zdrowia ludzi stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych we wszystkich 3 strefach województwa, w zakresie następujących substancji:

- aglomeracja krakowska (dwutlenek azotu, pył zawieszony PM10, benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10,
- m. Tarnów (benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10),
- strefa małopolska (pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5 (faza II), benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10).

We wszystkich strefach został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia ludzi. W odniesieniu do kryterium ochrony roślin ocenie podlegała strefa małopolska - dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń strefa ta została zaliczona do klasy A. W przypadku oceny pod kątem ochrony roślin poziom celu długoterminowego dla ozonu nie został dotrzymany w strefie małopolskiej i strefa ta, uzyskała klasę D2.

Pozostałe źródła pomiarowe

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zamontowane są dodatkowo:

- pyłomierze niereferencyjne badające na stałe jakość powietrza - Airly na Szkole Podstawowej Nr 4,
- pyłomierze Syngeos na Szkole Podstawowej Nr 1,
- elektroniczny ekran dot. monitorowania jakości powietrza na budynku Urzędu Miasta Nowy Targ,
- pyłomierz zainstalowany w ramach współpracy z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową (Państwowym Instytutem Badawczym) w zakresie realizacji projektu „Edukacyjna Sieć Antysmogowa” (ESA NASK) na Szkole Podstawowej Nr 2,
- tymczasowy pomiar w ramach Krakowskiego Alarmu Smogowego – Rynek 11 oraz w Zespole Szkół Nr 1 im. Władysława Orkana przy Pl. Słowackiego 13.

5.2.3. Działania podejmowane w celu poprawy jakości powietrza

Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego

Uchwała Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

Podstawowym celem Programu ochrony powietrza dla stref województwa małopolskiego jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów, aby ograniczyć niekorzystny wpływ zanieczyszczeń na zdrowie i jakość życia mieszkańców. W dokumencie zaplanowane działania mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń ze źródeł, które w największy sposób oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

Działania długoterminowe:

- Działanie 1. Ograniczenie niskiej emisji i poprawa efektywności energetycznej - głównym celem działania jest pełne wdrożenie wymagań uchwał antysmogowych dla Małopolski i dla Krakowa, a także poprawa efektywności energetycznej budynków i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Działanie 2. Ograniczenie Emisji z sektora transportu - głównym celem działania jest ograniczenie liczby pojazdów o wysokiej emisji zanieczyszczeń oraz wyeliminowanie z ruchu pojazdów niespełniających przepisów w zakresie emisji. Dla Krakowa szczególnie istotne jest ograniczenie ruchu pojazdów w centrum miasta z wykorzystaniem stref ograniczonego ruchu.
- Działanie 3. Ograniczenie emisji z działalności gospodarczej - celem działania jest ograniczenie negatywnego wpływu funkcjonowania przemysłu i działalności gospodarczej na środowisko, w tym na jakość powietrza. Działanie ma również na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie oddziaływania podmiotów gospodarczych na jakość powietrza.

Uchwała antysmogowa dla Małopolski

Uchwała Nr LIX/842/22 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2022 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Uchwała ogranicza powstawanie nowych źródeł emisji zanieczyszczeń:

Od 1 lipca 2017 roku nie jest możliwa w Małopolsce instalacja kotła na węgiel lub drewno lub kominka na drewno o parametrach emisji gorszych niż wyznaczone w unijnych rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu, tj.:

- ✓ sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń dla kotłów o nominalnej mocy cieplnej 20 kW lub mniejszej nie może być mniejsza niż 75 %;
- ✓ sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń dla kotłów o znamionowej mocy cieplnej przekraczającej 20 kW nie może być mniejsza niż 77 %;
- ✓ emisje cząstek stałych dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń nie mogą przekraczać 40 mg/ml w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa oraz 60 mg/ml w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa;
- ✓ emisje organicznych związków gazowych dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń nie mogą przekraczać 20 mg/ml w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa oraz 30 mg/ml w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa;
- ✓ emisje tlenku węgla dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń nie mogą przekraczać 500 mg/ml w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa oraz 700 mg/ml w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa;
- ✓ emisje tlenków azotu, wyrażone jako ekwiwalent dwutlenku azotu, dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń nie mogą przekraczać 200 mg/ml w przypadku kotłów na biomasę oraz 350 mg/ml w przypadku kotłów na paliwa kopalne;

- ✓ w przypadku kotła na paliwo stałe wymogi te muszą zostać spełnione dla paliwa zalecanego i dowolnego innego odpowiedniego paliwa.

Osoby, które budują nowy dom, przeprowadzają remont z wymianą kotła lub kominka albo wymieniają kocioł lub kominek na nowy, będą zobowiązane zainstalować nowoczesne urządzenie spełniające wymagania ekoprojektu.

Kominki, które nie spełniają wymagań w zakresie ekoprojektu lub sprawności cieplnej na poziomie co najmniej 80%, od maja 2024 roku muszą zostać wymienione lub wyposażone w urządzenie redukujące emisję pyłu do poziomu zgodnego z wymaganiami ekoprojektu.

Dla mieszkańców, którzy już obecnie korzystają z ekologicznego ogrzewania – gazu, oleju, ogrzewania elektrycznego lub pomp ciepła – uchwała nie wprowadzi żadnych nowych obowiązków lub ograniczeń. Wyznaczono długie okresy przejściowe:

- do końca kwietnia 2024 roku – wymiana kotłów na węgiel lub drewno, które nie spełniają żadnych norm emisyjnych,
- do końca 2026 r. – wymiana kotłów, które spełniają podstawowe wymagania emisyjne (klasa 3 lub 4 wg normy PN-EN 303-5:2012),
- istniejące kotły klasy 5 (wg normy PN-EN 303-5:2012) mogą być eksploatowane bezterminowo.

Lokalna uchwała antysmogowa dla centrum Miasta Nowy Targ

Uchwała Nr XLV/623/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze Miasta Nowy Targ ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Granice obszaru obowiązywania lokalnej uchwały antysmogowej wyznaczone są:

- od zachodu ulicą Krakowską od mostu na potoku Czarny Dunajec do wiaduktu nad Aleją Tysiąclecia,
- od południa Aleją Tysiąclecia od wiaduktu, po którym biegnie ulica Krakowska do mostu nad potokiem Biały Dunajec,
- od wschodu potokiem Biały Dunajec od Alei Tysiąclecia do zbiegu z potokiem Czarny Dunajec,
- od północy prawobrzeżnym wałem przeciwpowodziowym potoku Czarny Dunajec od zbiegu z potokiem Biały Dunajec do ulicy Krakowskiej.

Najważniejsze założenia lokalnej uchwały antysmogowej:

- od 1 stycznia 2022 roku - zakaz eksploatacji dla nowych kotłów i ogrzewaczy na węgiel;
- od 1 stycznia 2023 roku - zastrzone wymagania dla nowych kotłów na biomasę (emisja pyłu do 20 mg/m³) i nowych kominków (zamknięta komora spalania, automatyczna regulacja);
- od 1 stycznia 2030 roku - zakaz eksploatacji dla istniejących kotłów i ogrzewaczy na węgiel;
- do 31 grudnia 2022 roku obowiązek wymiany pozaklasowych kotłów oraz ogrzewaczy pomieszczeń niespełniających wymagań ekoprojektu (nie dotyczy ogrzewaczy o sprawności > 80%, możliwość doposażenia w elektrofiltr), natomiast kotłów 3 i 4 klasy do 31 grudnia 2026 roku.

Zgodnie z już obowiązującą uchwałą antysmogową dla Małopolski, wszystkie nowo eksploatowane kotły i ogrzewacze pomieszczeń od 1 lipca 2017 roku muszą spełniać wymagania ekoprojektu w zakresie emisji zanieczyszczeń i efektywności energetycznej.

Program Ograniczenia Niskiej Emisji Dla Gminy Miasto Nowy Targ Na Lata 2014-2023

Celem opracowania jest określenie planu działań w zakresie obniżenia poziomu niskiej emisji w powietrzu spowodowanej spalaniem paliw w indywidualnych źródłach ciepła na terenie Gminy Miasto Nowy Targ. Realizacja programu przyczyni się do:

- poprawy jakości powietrza, poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, co przyczyni się do obniżenia ponadnormatywnych poziomów stężeń zanieczyszczeń,
- poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców Gminy Miasto Nowy Targ,

- uzyskanie wyznaczonego w Programie Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego kierunku działań.

Zakres programu obejmuje:

- analizę dokumentów związanych z ochroną powietrza w gminie,
- analizę stanu zanieczyszczenia powietrza w gminie, z przeprowadzonej w 2014 r. inwentaryzacji źródeł grzewczych,
- analizę możliwości technicznych ograniczenia niskiej emisji,
- program działań w zakresie ograniczania niskiej emisji,
- oszacowanie efektu ekologicznego zaplanowanych działań,
- wytyczne dotyczące wdrażania i monitorowania działań.

Głównym celem PONE jest poprawa jakości powietrza na danym obszarze poprzez osiągnięcie założonej wielkości redukcji emisji. Opracowany PONE umożliwi:

- zaplanowanie i zabezpieczenie środków finansowych na przyszłe lata,
- uporządkowanie i klasyfikację działań prowadzonych w ramach PONE,
- monitoring realizacji działań,
- obliczenie efektu ekologicznego prowadzonych działań.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Nowy Targ

Przyjęty Uchwałą Rady Miasta Nowy Targ Nr XXXVI/328/2017 z dnia 28 kwietnia 2017 roku plan, który przyczynia się do osiągnięcia celów w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii określonych w Strategii „Europa 2020”, to jest:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Plan ma również przyczynić się do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza (POP) oraz plany działań krótkoterminowych (PDK). Działania zawarte w PGN mają w efekcie doprowadzić do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Cele strategiczne zostały wyznaczone przy uwzględnieniu zobowiązań krajowych oraz uwarunkowań lokalnych.

- Cel strategiczny 1: Redukcja emisji gazów cieplarnianych o 4,62% w porównaniu z rokiem bazowym do roku 2020 (7 558 Mg CO₂), przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju miasta,
- Cel strategiczny 2: Poprawa jakości powietrza – redukcja emisji PM₁₀ o 24,7 Mg, PM_{2,5} o 23,4 Mg i benzo(a)pirenu o 14 kg.

Realizacji celu strategicznego 1 służyć będzie osiągnięciu celów szczegółowych w poszczególnych obszarach użytkowania energii:

- Cel szczegółowy 1.1 Podniesienie efektywności energetycznej,
- Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych o 0,53% udziału w całkowitym zużyciu energii finalnej w 2020 roku (o 1 633 MWh),
- Cel szczegółowy 2.1 Likwidacja palenisk węglowych,
- Cel szczegółowy 2.2 Ograniczenie emisji z transportu,
- Cel szczegółowy 2.3 Niskoemisyjne zarządzanie miastem.

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ GMINĘ MIASTO NOWY TARG

Programy dofinansowania do wymiany kotłów c.o. i c.w.u.:

W 2022 roku kluczowym działaniem mającym na celu poprawę jakości powietrza była wymiana starych i nieefektywnych kotłów oraz pieców. W tym okresie realizowano następujące programy:

Budżetowe programy dofinansowań:

Ze środków budżetu Miasta prowadzone były 3 programy dofinansowań dla mieszkańców do wymiany starych źródeł ogrzewania opalanych paliwami stałymi na:

- ogrzewanie z sieci ciepłowniczej MPEC Nowy Targ Sp. z o.o.
- kotły na gaz z sieci.
- pompy ciepła / kotły pelletowe / ogrzewanie elektryczne.

W 2022 roku:

- zapewniono w Budżecie środki,
- podpisano 82 umowy z mieszkańcami,
- wypłacono 80 dotacji,
- aneksowano część niezrealizowanych umów na rok 2023.

Realizacja programu dofinansowań do wymiany kotłów w ramach RPO WM:

W dniu 14 grudnia 2021 roku Burmistrz Miasta Nowy Targ podpisał umowę dotacji z Zarządem Województwa Małopolskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 4.4.2. - Obniżenie poziomu niskiej emisji.

W 2022 roku:

- zapewniono w Budżecie środki,
- podpisano 84 umowy z mieszkańcami,
- wypłacono 68 dotacji,
- aneksowano część niezrealizowanych umów na rok 2023.

Realizacja Programu Rządowego „Czyste Powietrze”:

Na podstawie podpisanego w dniu 19 sierpnia 2019 roku porozumienia z Prezesem Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie Gmina Miasto Nowy Targ realizowała Rządowy Program „Czyste Powietrze”. W dniu 21 września 2022 r. zawarto aneks do ww. porozumienia.

W 2022 roku w Urzędzie Miasta prowadzony był punkt obsługi Programu, w którym pracownik udzielał porad w zakresie aplikowania do przedmiotowego programu. Dzięki porozumieniu mieszkańcy Nowego Targu mieli możliwość składania wniosków do programu bezpośrednio w siedzibie Urzędu Miasta Nowy Targ. W 2022 r. w punkcie obsłużono ponad 464 osób (dane na podstawie złożonych podpisów) oraz 970 osób poinformowano o zasadach programowych telefonicznie. W tym okresie za pośrednictwem Urzędu Miasta mieszkańcy złożyli do WFOŚiGW w Krakowie 100 wniosków o przyznanie dotacji.

Program dofinansowania do montażu odnawialnych źródeł energii:

W 2022 roku w ramach projektu pn. „Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin: Nowy Targ, Miasto Nowy Targ, Czorsztyn, Łapsze Niżne, Brzesko, Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż oraz Trzebinia” dofinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego, zamontowano w budynkach mieszkalnych na terenie Miasta Nowy Targ:

- 74 instalacje kolektorów słonecznych,
- 42 pompy ciepła do c.w.u.,
- 88 instalacji fotowoltaicznych.

Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Miejskiego Centrum Kultury

W 2022 roku na budynku Miejskiego Centrum Kultury uruchomiono instalację fotowoltaiczną o łącznej mocy 5,4 kWp. Instalację zrealizowano w ramach zadania „Adaptacja i modernizacja budynku poprzez przebudowę, rozbudowę i nadbudowę wraz z zagospodarowaniem otoczenia”.

Inwentaryzacja źródeł ogrzewania w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB)

W związku z funkcjonowaniem Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków pracownicy Urzędu Miasta Nowy Targ na bieżąco informowali zainteresowane osoby, a także pomagali w wypełnianiu deklaracji oraz składaniu korekt do deklaracji. W 2022 roku z terenu Miasta Nowy Targ złożono do CEEB łącznie 5 873 deklaracje z czego 4 227 w formie papierowej do tut. Urzędu. Deklaracje złożone w formie papierowej pracownicy Urzędu na bieżąco wprowadzali do bazy CEEB.

Zintegrowany System Ograniczania Niskiej Emisji (ZONE)

Pismem z dnia 17.02.2022 r. Dorota Cabańska, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, zaprosiła Gminę Miasto Nowy Targ do współpracy przy pracach nad rozbudową Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Zaangażowanie w projekt wiązało się z uczestnictwem w spotkaniach, definiowaniem wymagań, opiniowaniem dokumentów. Oprócz naszego samorządu zaproszeni zostali również przedstawiciele miast: Zabrze, Skawina, Gliwice, Ustroń, Karczew oraz Opoczno.

Zwolnienie z podatku od nieruchomości budynków ogrzewanych ekologicznie

W 2022 roku zgodnie z uchwałą Nr XLI/389/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 23 października 2017 roku budynki mieszkalne niezwiązane z działalnością gospodarczą na terenie Gminy Miasto Nowy Targ, w których do celów grzewczych stosowany był gaz, energia elektryczna lub pompy ciepła, zwolnione były z podatku od nieruchomości. Był to kolejny innowacyjny krok i zachęta do podjęcia działań mających na celu poprawę stanu jakości powietrza.

Lokalny Program Osłonowy

W 2022 roku zgodnie z uchwałą Nr XXIII/256/2020 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 12 października 2020 roku mieszkańcy Nowego Targu mieli możliwość skorzystania z "Lokalnego Programu Osłonowego dla mieszkańców Miasta Nowy Targ, którzy ponoszą zwiększone koszty grzewcze związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania na paliwa stałe i zastąpienie go proekologicznymi systemami grzewczymi".

Analiza ubóstwa energetycznego

W dniu 22 lutego 2022 roku zawarta została umowa pomiędzy Gminą Miasto Nowy Targ a Firmą „Zakład Analiz Środowiskowych Eko – Precyzja” na wykonanie „Analizy ubóstwa energetycznego w Gminie Miasto Nowy Targ”. Koszt wykonania analizy wyniósł 21 849,72 zł. Analiza wykazała, że na terenie miasta Nowy Targ w 2022 r. było 227 gospodarstw ubogich energetycznie, co stanowiło 4,5 % wszystkich gospodarstw domowych (5 033 szt.). Obowiązek wykonania przedmiotowej analizy wynikał z zapisów Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego.

Europejski Instrument Miejski (EUCF)

Na podstawie umowy z dnia 6 maja 2022 r. zawartej z Europejskim Instrumentem Miejskim, Gmina Miasto Nowy Targ otrzymała grant w wysokości 60 000 EUR. Dotacja przeznaczona jest na opracowanie spójnej koncepcji realizacji projektów związanych z poprawą efektywności energetycznej i zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W 2022 r. rozpoczęto przygotowywanie zapytań ofertowych do wykonania:

- audytu oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Miasto Nowy Targ,
- audytów budynków użyteczności publicznej,
- ankietyzacji centrum miasta w zakresie możliwości przyłączenia budynków do sieci ciepłowniczej.

Dalsza realizacja zadania kontynuowana będzie w 2023 roku.

Realizacja programu LIFE

W 2022 roku Gmina Miasto Nowy Targ realizowała łącznie z innymi gminami województwa małopolskiego IV fazę „Projektu zintegrowany LIFE w zakresie wdrażania Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”. Projekt ten był współfinansowany przez Unię Europejską, a jednym z głównych zadań było

zatrudnienie w gminie osoby pełniącej funkcję tzw. „Ekodoradcy”. Tworzy on sieć współpracujących ze sobą „Ekodoradców” zatrudnionych w pozostałych gminach Małopolski uczestniczących w tym Programie, którzy wspierają i jeszcze bardziej koordynują wdrażanie Programu ochrony powietrza województwa małopolskiego na poziomie gmin, organizują dalsze programy dofinansowania dla mieszkańców do wymiany starych źródeł grzewczych oraz angażują mieszkańców do realizacji działań w zakresie wymiany ogrzewania i oszczędności energii. „Ekodoradca” również wspiera wszelkiego rodzaju projekty z zakresu ochrony środowiska, a w szczególności ochrony powietrza.

W 2022 roku w ramach projektu:

- sfinansowano stanowisko Ekodoradcy – 100% środki LIFE;
- sfinansowano badanie próbek popiołów – 100% środki LIFE;
- zaprojektowano i wydrukowano 9 tys. sztuk ulotek – 100% środki LIFE;
- prowadzono działania edukacyjne oraz informacyjne z zakresu ochrony powietrza;
- współpracowano z Beneficjentem Koordynującym (UMWM) oraz partnerami projektu;
- organizowano wydarzenia i brano udział w spotkaniach oraz szkoleniach.

W dniu 09.06.2022 r. Wicemarszałek Województwa Małopolskiego Pan Józef Gawron wyróżnił najaktywniej działające w programie gminy przyznając Miastu Nowy Targ wyróżnienie w kategorii liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie ochrony powietrza.

Dodatkowo w 2022 roku zgodnie z zapisami Programu ochrony powietrza w Urzędzie Miasta Nowy Targ zatrudniony był drugi Ekodoradca.

Nowy Projekt LIFE „Adaptacja miast do zmian klimatu”:

We wrześniu 2022 roku pracownicy Referatu ds. Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Nowy Targ przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego opracowali koncepcję nowego projektu LIFE „Adaptacja miast do zmian klimatu”. W dniu 4 października 2022 roku Województwo Małopolskie na podstawie stworzonej koncepcji złożyło wnioski do Komisji Europejskiej o pozyskanie środków na realizację projektu. Planowane środki dla Gminy Miasto Nowy Targ to 60% dotacja z Unii Europejskiej, 35% środki z NFOŚiGW, 5% wkład własny Gminy Miasto Nowy Targ. Informacje o rozstrzygnięciu naboru wniosków dostępne będą pod koniec 2023 roku.

5.2.4. Odnawialne źródła energii

Energia słoneczna

W wykorzystaniu zasobów energii słonecznej najistotniejszymi parametrami są natężenie promieniowania słonecznego oraz nasłonecznienie, które wyraża ilość energii słonecznej padającej na jednostkę powierzchni płaszczyzny w określonym czasie. Dodatkowym parametrem jest usłonecznienie, które oznacza czas, podczas którego na powierzchnię ziemi padają bezpośrednio promienie słoneczne.

Energia słoneczna w Polsce może być przekształcana poprzez kolektory słoneczne do postaci energii cieplnej, głównie na potrzeby podgrzania ciepłej wody użytkowej lub ogniwa fotowoltaiczne do postaci energii elektrycznej. Zaletą wykorzystania energii słonecznej jest brak jej negatywnego oddziaływania na środowisko. Trudność wykorzystania tego źródła energii wynika z dobowej i sezonowej zmienności promieniowania słonecznego.

Gmina Miasto Nowy Targ położona jest na obszarze, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 966 – 1022 kWh/m². Powyższe warunki sprawiają, że obszar gminy dysponuje dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej.

Energia wiatru

Jednym ze źródeł OZE jest energia wiatru. Jest ona przekształcana w energię elektryczną za pomocą turbin wiatrowych, jak również wykorzystywana jako energia mechaniczna w wiatrakach i pompach wiatrowych. Lokalizacja elektrowni wiatrowych głównie zależy od dwóch czynników tj. od zasobu energii wiatru oraz od uwarunkowań przyrodniczo-przestrzennych. Przyjmuje się, że strefy I - III charakteryzują się korzystnymi

warunkami dla rozwoju energetyki wiatrowej.

Najlepsze warunki do wykorzystania energii wiatru na wysokości 30 m n.p.g. w Polsce występują na Wybrzeżu oraz Suwalszczyźnie. Dość dobre również w środkowej Polsce oraz lokalnie bardzo korzystne warunki występują także w górach i w pasie Przedgórze Sudeckiego i Pogórza Karpackiego. Analiza potencjału wiatru na wysokości 10 m n.p.g. prowadzi do korekt w klasyfikacji regionów Polski. Charakteryzując Polskę należy wyróżnić obszar północny – nadmorski i pas Pojezierzy Mazurskiego i Zachodniosuwalskiego jako bardzo dogodny. Niewiele gorsze warunki panują w centralnej Polsce w pasie przebiegającym od zachodniej granicy między Wartą i Odrą, przez Pojezierze Wielkopolskie (z najkorzystniejszymi warunkami między Poznaniem a Płockiem), aż po centralną część Niziny Mazowieckiej.

Gmina Miasto Nowy Targ leży w strefie V, tzw. niekorzystnej dla lokalizacji siłowni wiatrowych. W miejscowym prawie lokalnym Miasta Nowy Targ, w aspekcie wymagań środowiskowych, wprowadzono zakaz lokalizacji farm wiatrowych, a dla wszystkich terenów rolnych i sportowych – zakaz lokalizacji pojedynczych elektrowni wiatrowych.

Energia geotermalna

Energia geotermalna w Polsce jest konkurencyjna pod względem ekologicznym i ekonomicznym w stosunku do pozostałych źródeł energii. Energia ta, możliwa w najbliższej perspektywie do pozyskania dla celów praktycznych (głównie w ciepłownictwie) zgromadzona jest w gorących suchych skałach, parach wodnych i wodach wypełniających porowate skały. W Polsce wody takie występują na ogół na głębokościach od 700 do 3000 m i mają temperaturę od 20 do 100 °C. Największym problemem są obecnie wysokie koszty odwiertów.

Miasto Nowy Targ współpracuje z gminą Szaflary w zakresie inwestycji dotyczącej zaopatrzenia w ciepło. Inwestycja ta polega na wykonaniu „Sieci ciepłowniczej magistralnej od Ciepłowni Geotermalnej w Szaflarach – Bańskiej Niżnej przez Szaflary do kotłowni przy ul. Szaflarskiej w Nowym Targu”. Realizacja ww. inwestycji umożliwi wykorzystanie na terenie Miasta energii geotermalnej na szeroką skalę.

Gmina Szaflary podpisała umowę z firmą UOS Drilling S.A. na wykonanie odwiertu badawczo - eksploatacyjnego Bańska PGP-4. Po wykonaniu odwiertu powstanie również analiza zasobów dyspozycyjnych całej Niecki Podhalańskiej oraz opracowania poglądowe. Na podstawie przeprowadzonych badań i posiadanej dokumentacji przewiduje się, iż na planowanej głębokości 7 000 m temperatura wody będzie wynosiła około 180°C. Wykonanie tego odwiertu będzie zaspokajać potrzeby mieszkańców czterech miejscowości Gminy Szaflary oraz Nowego Targu. Przewidywany termin zakończenia prac to trzeci kwartał 2025 roku.

Pompy ciepła

Pompa ciepła jest urządzeniem, umożliwiającym wykorzystanie niskotemperaturowych źródeł energii. Ciepło produkowane przez pompy może być w dużej części pobierane z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii (np. grunt, ciekłe wodne, powietrze atmosferyczne), nie powodując przy tym jego degradacji. Ponadto pompy zapewniają wysoki komfort użytkowania, nie wymagają codziennej obsługi, cechują się cichą pracą i nie zanieczyszczają środowiska w miejscu użytkowania. Wadę pomp stanowią duże koszty inwestycyjne oraz niebezpieczeństwo skażenia środowiska naturalnego freonami – w przypadku pomp sprężarkowych – lub czynnikami stosowanymi w pompach absorpcyjnych (NH₃, H₂SO₄ itp.).

Przed podjęciem decyzji o zainstalowaniu pompy ciepła należy przeprowadzić staranną analizę ekonomiczną uwzględniającą konkretne warunki użytkowania układu, w którym znajduje ona zastosowanie. Szczególnie sprzyjające warunki do zastosowania pomp ciepła mają miejsce, gdy:

- poprzez zastosowanie pompy ciepła możliwe jest zawrócenie i ponowne wykorzystanie strumienia energii przepływającego przez urządzenie (np. w klimatyzatorach),
- istnieje zapotrzebowanie zarówno na ciepło, jak i na zimno,
- energia cieplna przekazywana jest na znaczną odległość i zastosowanie pompy ciepła w miejscu poboru energii zmniejsza koszty inwestycyjne.

W ramach programu PROWM 2014-2020 na terenie Gminy Miasto Nowy Targ sfinansowano montaż 42 pomp ciepła do c.w.u. o mocy 3,6 kW każda. Z RPO WM 2014-2020 realizowane są również dofinansowania do wymiany nieekologicznych kotłów, pieców na nowoczesne pompy ciepła do c.o.

Energia z biomasy

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii, biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty, oraz ziarna zbóż niespełniające wymagań jakościowych dla zbóż w zakupie interwencyjnym określonych w art. 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1272/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej i ziarna zbóż, które nie podlegają zakupowi interwencyjnemu, a także ulegająca biodegradacji część odpadów przemysłowych i komunalnych, pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, w tym odpadów z instalacji do przetwarzania odpadów oraz odpadów z uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, w szczególności osadów ściekowych, zgodnie z przepisami o odpadach w zakresie kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów.

Energię z biomasy można uzyskać poprzez:

- spalanie biomasy roślinnej (np. drewno, odpady drzewne z tartaków, zakładów meblarskich i in., słoma, specjalne uprawy energetyczne),
- wytwarzanie oleju opałowego z roślin oleistych (np. rzepak) specjalnie uprawianych dla celów energetycznych,
- fermentację alkoholową trzciny cukrowej, ziemniaków lub dowolnego materiału organicznego poddającego się takiej fermentacji, celem wytworzenia alkoholu etylowego do paliw silnikowych,
- beztlenową fermentację metanową odpadowej masy organicznej (np. odpady z produkcji rolnej lub przemysłu spożywczego).

Na terenie Miasta Nowy Targ wykorzystuje się głównie energię ze współspalania biomasy roślinnej w postaci drewna oraz odpadów drzewnych. Stopień wykorzystania biomasy na terenie Miasta Nowy Targ jest niewielki ze względu na miejski charakter obszaru objętego opracowaniem.

5.2.5. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu zidentyfikowania najważniejszych problemów i zagrożeń w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 11. Analiza SWOT – Ochrona klimatu i jakości powietrza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Program Ograniczenia Niskiej Emisji, – Istniejące instalacje odnawialnych źródeł energii, – Liczne działania prowadzone przez Gminę Miasto Nowy Targ na rzecz poprawy jakości powietrza, – Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczej w Nowym Targu, wspieranie działań Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Nowy Targ, – Prowadzenie efektywnych działań na rzecz redukcji smogu powiązane z aktywnością ukierunkowaną na ograniczenie niskiej emisji (Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego - Małopolska w zdrowej atmosferze), 	<ul style="list-style-type: none"> – Przekroczenia w zakresie benzo(a)pirenu, pyłu PM10 oraz tlenków azotu dla obszaru Gminy Miasto Nowy Targ, – Wzrost zanieczyszczenia pyłami w okresie zimowym, spowodowany sezonem grzewczym, – Zanieczyszczenie powietrza, negatywnie wpływające na atrakcyjność turystyczną i potencjał do rozwijania sektora usług dedykowanego turystom.

– Istniejący punkt monitoringu oraz prowadzenie bieżących pomiarów jakości powietrza.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii, – Monitoring jakości powietrza na terenie gminy, – Wymiana indywidualnych źródeł ciepła, – Budowanie świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa, w tym promowanie wśród mieszkańców alternatywnych źródeł energii w ramach funduszy UE, – Kontrole gminy miasta pod kątem spalania odpadów, – Zwiększenie efektywności energetycznej i promocja w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (wspieranie inicjatyw zarówno w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej, jak również zasobu komunalnego, spółdzielczego oraz budownictwa jednorodzinnego). 	<ul style="list-style-type: none"> – Niska emisja pochodząca z niesprawnych bądź przestarzałych urządzeń grzewczych, – Indywidualne systemy grzewcze wykorzystujące paliwo stałe, w tym głównie węgiel, – Spalanie odpadów w domowych kotłowniach, – Powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowa istniejących.

Źródło: opracowanie własne

5.3. Zagrożenie hałasem

5.3.1. Analiza stanu wyjściowego

Hałas to każdy dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, zwykle o nadmiernym natężeniu (odczuwalne jako zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Z fizycznego punktu widzenia hałas, czyli odbierane jako dokuczliwe, przykre i szkodliwe dźwięki, to drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, najczęściej powietrza. Zmiana ciśnienia gazu w stosunku do ciśnienia atmosferycznego wywołana tymi drganiami, przenosi się w postaci następujących po sobie lokalnych rozrzedzeń i zagęszczeń cząstek ośrodka w przestrzeni otaczającej źródło drgań, tworząc falę akustyczną. Różnica między wartością chwilową ciśnienia w ośrodku przy przejściu fali akustycznej, a wartością ciśnienia atmosferycznego zwana jest ciśnieniem akustycznym. Ciśnienie akustyczne opisuje natężenie dźwięku i wyrażane jest w paskalach (Pa). Ponieważ słuch ludzki reaguje na bodźce w sposób logarytmiczny, ciśnienie akustyczne wyraża się często w skali logarytmicznej – w decybelach (dB).

Długotrwałe narażenie na hałas może powodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska, uzależnione są od formy zagospodarowania terenu i pory dnia, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Hałas drogowy

Ze względu na lokalizację miasta, na terenie Nowego Targu znajdują się główne węzły drogowe obsługujące układ komunikacyjny Podhala. Przez teren gminy przebiegają ważne trasy komunikacyjne:

- droga krajowa nr 47 relacji Rabka Zdrój – Zakopane, km 14+950-22+190; stan dobry; długość 7240 m
- droga krajowa nr 49 relacji Nowy Targ - Jurgów, km 0+000-0+170, DK 49 km 0+000-5+320; stan dobry; długość 5490 m,
- droga wojewódzka nr 969 relacji Nowy Targ – Stary Sącz,

– droga wojewódzka nr 957 relacji Nowy Targ – Białka.

Uzupełnieniem tych dróg są drogi gminne, których wykaz wraz z długością przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Drogi gminne Miasta Nowy Targ

Lp.	Nazwa ulicy / drogi /	Długość w mb
1.	ul. Bolesława Wstydliwego	271,5
2.	ul. Brzozowa	156
3.	ul. Bulwarowa	250
4.	ul. Ceramiczna	454
5.	ul. Św. Doroty	903
6.	ul. Długa	1189,8
7.	ul. Generała Andrzeja Galicy	155
8.	ul. Gorczańska	650,7
9.	ul. Grel	3139,9
10.	ul. Harcerska	148
11.	ul. Jana Kazimierza	373
12.	ul. Jana Pawła II	760
13.	ul. Stanisława Józefczaka	362
14.	ul. Św. Katarzyny	58
15.	ul. Jana Kasprowicza	888
16.	ul. Kazimierza Wielkiego	257
17.	ul. Jana Kilińskiego	391
18.	ul. Klikuszkówka	1157,5
19.	ul. Kokoszków	3849
20.	ul. Kokoszków Boczna	2200
21.	ul. Kolejowa	1983
22.	Al. Mikołaja Kopernika	528,5
23.	ul. Miodowa	360
24.	ul. Kościelna	211,4
25.	ul. Tadeusza Kościuszki	307
26.	ul. Kotlina (3 odcinki)	1015,2
27.	ul. Zygmunta Krasińskiego	367,5
28.	ul. Królowej Jadwigi	1005,5
29.	ul. Krótka	105,2
30.	ul. Płk. St. Krzystyniaka	328
31.	ul. Krzywa	596,5
32.	ul. Ku Studzionkom	321,4
33.	ul. Lotników	1921
34.	ul. Zygmunta Lubertowicza	756,2
35.	ul. Władysława Łokietka	35
36.	ul. Gen. St. Maczka	356
37.	ul. Adama Mickiewicza	460
38.	ul. Nad Czerwonką	400
39.	ul. Nadmłynówka	731,5
40.	ul. Nadwodnia	430,5
41.	ul. Na Równi	736,5
42.	ul. Cypriana Kamila Norwida	568
43.	ul. Szewska i ul. Sądowa (tereny byłych NZPS)	2390
44.	ul. Ogrodowa	815,5
45.	ul. Władysława Orkana	534
46.	ul. Parkowa	223,8
47.	ul. Partyzantów	3425
48.	ul. Po Wale	455
49.	ul. Pod Brzegiem	282
50.	ul. Podhalańska	629

Lp.	Nazwa ulicy / drogi /	Długość w mb
51.	ul. Podtatrzańska	954
52.	ul. Polna	523
53.	ul. Powstańców Śląskich	203,5
54.	ul. Przechodnia	227
55.	ul. Przywodzie	307,5
56.	os. Michała Rekuckiego	560,5
57.	ul. Rynek	459,5
58.	ul. Roberta Schumana	160
59.	ul. Składowa	1013,5
60.	ul. Skotnica	167,5
61.	ul. Skotnica Górna	305,5
62.	ul. Słoneczna	551
63.	ul. gen. Władysława Sikorskiego	925
64.	ul. Smrekowa	550
65.	ul. Jana III Sobieskiego	150
66.	ul. Sokoła	245,5
67.	Al. Solidarności	800
68.	ul. Szaflarska (odnoga boczna)	750
69.	ul. Spokojna	90
70.	ul. Starokrakowska	500
71.	ul. Stawiska	175
72.	ul. Studzienna	379,5
73.	ul. Augustyna Suskiego	340
74.	ul. Szkolna	72,6
75.	ul. Szpitalna	886
76.	ul. Sybiraków	589
77.	os. Tetmajera	512,5
78.	ul. Ustronie	449
79.	ul. Ustronie Górne	518
80.	ul. Willowa	581
81.	ul. Wojska Polskiego	631
82.	ul. Marii Pajerskiej (poprzednio Wojsk Ochrony Pogranicza)	287,7
83.	ul. Jakuba Zachemskiego	210
84.	ul. Zacisze	314
85.	ul. Zalewowa	139
86.	ul. Zielona	680
87.	Pl. Evry	357
88.	Pl. Kombatantów	60
89.	Pl. Zygmunta Krasińskiego	57
90.	Pl. Juliusza Słowackiego	317
91.	os. Jana Bednarskiego	585
92.	os. Bereki	567
93.	os. Bohaterów Tobruku	996
94.	os. Bór	1500
95.	os. Buflak	2770
96.	os. Gazdy	3000
97.	os. Konfederacji Tatrzańskiej	1151,5
98.	os. Marfiana Góra	2100
99.	os. Na Skarpie	300
100.	os. Niwa	10024
101.	os. Nowe	2697
102.	os. Oleksówki	5500
103.	os. Robów	1618
104.	os. Szufłów	3739

Lp.	Nazwa ulicy / drogi /	Długość w mb
105.	os. Topolowe	352,5
106.	os. Wincentego Witosa	497,8
107.	os. Zadział	2800
108.	ul. Legionów Józefa Piłsudskiego	520
109.	os. Polana Szaflarska	693
110.	ul. Targowa	405
111.	ul. Św. Kingi	276
112.	ul. Kolorowa	320
113.	ul. Mikołaja Halikowskiego	350
	<i>razem</i>	99651,7

Źródło: Dane Urzędu Miasta Nowy Targ

Istniejący układ komunikacyjny charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu tranzytowego przebiegającego przez centrum miasta, niskimi parametrami technicznymi dróg lokalnych oraz trudnościami w modernizacji i budowie nowych dróg z uwagi na ukształtowanie terenu oraz istniejącą zabudowę.

Największe potoki ruchu tranzytowego na terenie miasta występują na kierunku północ – południe (w ciągu drogi krajowej nr 47 Rabka – Zakopane) oraz na relacji wschód – południe (pomiędzy wlotem z Krościenka a wlotem zakopiańskim).

Mimo tego, że na terenie Nowego Targu nie prowadzi się systematycznych pomiarów tego rodzaju hałasu, należy z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że w bezpośrednim sąsiedztwie w/w tras komunikacyjnych klimat akustyczny (hałas) jest niezadowalający i może stanowić zagrożenie dla zdrowia. Zatem zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że ponadnormatywny hałas komunikacyjny obejmuje duże obszary zabudowy mieszkaniowej na obszarze miasta, zlokalizowane w pobliżu tras komunikacyjnych, stanowiąc istotny i trudny do rozwiązania problem.

Hałas kolejowy

Powstaje w wyniku eksploatacji linii kolejowej na trasie Kraków - Zakopane. Lokalnie w przypadku lokalizacji trasy kolejowej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej oraz przy dużym natężeniu ruchu po trakcji kolejowej może powodować niekorzystne zmiany klimatu akustycznego w środowisku w pobliżu tej trasy komunikacyjnej.

Inwestycje

W latach 2020 – 2022 na terenie gminy Nowy Targ Zarząd Dróg Wojewódzkich realizował zadanie:

- Budowa obwodnicy Waksmund – Ostrowsko – Łopuszna na drodze DW 969.

Zadanie było współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Zakres zadania: Projekt realizowany w podziale na dwa etapy:

- etap I – długość 2,6 km został zakończony w 2020 r.,
- etap II – długość 4,6 km. W 2022 r. wykonano m.in.: roboty ziemne, konstrukcje nawierzchni drogi głównej i dróg serwisowych, budowę chodników. Na obiekcie MD-02 na potoku Leśnica wykonano konstrukcję nośną, dylatacje i kapy chodnikowe, elementy odwodnienia płyty pomostowej i dylatacji oraz łożyska. Ponadto wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. ETAP II jest obecnie realizowany, a zakończenie robót planowane jest na wrzesień 2023r.

Ponadto w 2022r. zrealizowano zadanie pn. „Przebudowa odcinka drogi wojewódzkiej DW 969 w granicach pasa drogowego w odc. ref. 010 w km 0+017,60 - km 0+240,75 strona lewa w zakresie przebudowy lewostronnego pobocza na chodnik i przebudowy drogowych urządzeń odwadniających”.

Na lata 2023 – 2030 Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie planuje:

- Budowę bezkolizyjnego skrzyżowania linii kolejowej w ciągu DW 957 w m. Nowy Targ – planowana realizacja w ramach RPO WM 2021 – 2027. W chwili obecnej realizowana jest dokumentacja dla zadania

(umowa 200/2020/ZDW) w ramach projektu: „Przygotowanie dokumentacji dla inwestycji drogowo – mostowych w ramach Pomocy Technicznej”.

Hałas lotniczy

W południowo – wschodniej części Miasta Nowy Targ znajduje się sportowe lotnisko cywilne. Należy ono do Aeroklubu Nowy Targ. Jest to najwyższe położone lotnisko w Polsce. Intensyfikacja działalności lotniska, zwiększenie ilości lotów rekreacyjnych w ostatnich latach może powodować zwiększoną uciążliwość dla mieszkańców pobliskiego osiedla mieszkaniowego. W chwili obecnej brak jednak badań monitoringowych określających jednoznacznie skalę problemu. Jednym z możliwych rozwiązań problemu jest rozpoznanie problemu i poparcie go wynikami pomiarów hałasu na obszarach ochrony akustycznej, w tym w obszarach zabudowy mieszkaniowej. W przypadku uzyskania wyników świadczących o przekroczeniach dopuszczalnych norm należałoby wypracować z zarządcą lotniska rozwiązań umożliwiającego funkcjonowanie lotniska przy jednoczesnej ochronie pobliskich terenów mieszkalnych.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr XLIV/678/17 z dnia 28 grudnia 2017 r. przyjął aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego, na podstawie map akustycznych przekazanych przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie oraz Stalexport Autostrada Małopolska S.A. Ponadto, 25 marca 2019 r. Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr VII/63/19 dokonał kolejnej aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego o mapy akustyczne przekazane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.

W efekcie, dokument obejmuje 657,131 km dróg krajowych oraz 97,649 km linii kolejowych, 35,52 km autostrady oraz 233,14 km dróg wojewódzkich. Dla tych odcinków wyznaczono potrzebę zastosowania ok. 306,173 km nawierzchni o obniżonej hałaśliwości oraz konieczność budowy ok. 4,52 km ekranów akustycznych. Termin realizacji działań naprawczych określonych w powyższych Programach wyznaczono do 2022 roku w przypadku priorytetu wysokiego lub bardzo wysokiego, do 2025 roku o priorytecie średnim, do 2033 roku w przypadku niskiego priorytetu.

Zgodnie z nowelizacją przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, która weszła w życie 14 listopada 2019 r., sejmik województwa w terminie do 18 lipca 2024 r. zobowiązany jest do uchwalenia nowego programu ochrony środowiska przed hałasem.

5.3.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu zidentyfikowania najważniejszych problemów i zagrożeń w Gminie Miasto Nowy Targ w zakresie zagrożenia hałasem.

Tabela 13. Analiza SWOT – Zagrożenie hałasem

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Dobre położenie komunikacyjne w ruchu drogowym, – Bieżące remonty dróg, – Korzystny układ drogowy i kolejowy zapewniający obsługę wewnętrzną miasta oraz połączenia zewnętrzne z regionem, zwłaszcza z blisko położonymi ośrodkami turystycznymi: Zakopanem i Rabką-Zdrój, – Działania na rzecz budowy zachodniej obwodnicy Nowego Targu łączącej drogę wojewódzką nr 957 (ul. Ludźmierska) z drogą krajową nr 47 (ul. Krakowska), 	<ul style="list-style-type: none"> – Duża liczba mieszkańców narażona na ponadnormatywny hałas wzdłuż drogi krajowej i wojewódzkiej.

– Działania na rzecz budowy południowej obwodnicy Nowego Targu w ciągu drogi krajowej nr 49,	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Pomiary natężenia hałasu, – Stałe modernizacje i rozbudowa dróg, – Rozwój i pielęgnacja zieleni, w tym zadrzewień, zakrzewień przydrożnych, które pełnią funkcję izolacyjną, – Rozwijanie rozwiązań z zakresu transportu intermodalnego, ze szczególnym uwzględnieniem sieci kolejowej (potencjał Podhalańskiej Kolei Regionalnej), – Uzbrojenie i budowa dróg zbiorczych zgodnych z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokie koszty modernizacji dróg, – Hałas lotniczy, – Negatywne oddziaływanie akustyczne na mieszkańców mieszkających wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu.

Źródło: opracowanie własne

5.4. Pola elektromagnetyczne

5.4.1. Analiza stanu wyjściowego

Działania w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi polegają na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Na pole elektromagnetyczne (PEM) składają się pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), w kontekście pól elektromagnetycznych, zalicza się:

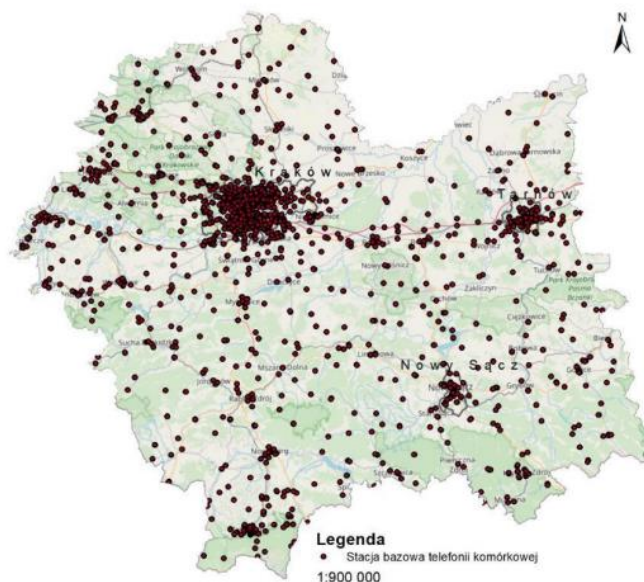
- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 110 kV;
- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla jednej anteny wynosi nie mniej niż 15 W.

Polska jest jednym z krajów, które mają prawny system ochrony środowiska przed oddziaływaniem sztucznych pól elektromagnetycznych, które określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r. poz. 2448), które wprowadziło z dniem 1 stycznia 2020 r. nowe wartości poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku. Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020 r. poz. 2311) wprowadzono nowe zasady prowadzenia badań monitoringowych pól elektromagnetycznych, według których monitoring PEM winien być prowadzony od 1 stycznia 2021 r. Obowiązujące poziomy dopuszczalne, według ww. rozporządzenia wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m.

Najpowszechniejszymi źródłami pól elektromagnetycznych, będących efektem działalności człowieka, są linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia i związane z nimi stacje elektroenergetyczne, centra nadawcze, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe i telewizyjne, anteny, urządzenia radiokomunikacyjne, radiolokacyjne i radionawigacyjne. Każde urządzenie elektryczne jest źródłem pola elektromagnetycznego. W bezpośrednim otoczeniu człowieka sztuczne pola elektromagnetyczne występują powszechnie poprzez użytkowanie telefonów komórkowych, laptopów, tabletów, e-czytników, sieci bezprzewodowego Internetu, bezprzewodowej łączności profesjonalnej (TETRA), bezprzewodowych mierników zużycia energii elektrycznej,

wody, gazu (SMART Meters).

Wpływ promieniowania zależy od częstotliwości oraz od wysokości jego natężenia. Przeprowadzanie pomiarów jest ważne, gdyż pole to jest nieodczuwalne przez zmysły człowieka, a w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną oraz z rozwojem sieci telefonii komórkowej środowisko coraz bardziej poddawane jest działaniu sztucznych pól elektromagnetycznych, co może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Rysunek 4. Rozmieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie województwa małopolskiego w 2018 r.

Źródło: gioś.gov.pl

Gmina Miasto Nowy Targ zasilana jest liniami średniego napięcia 15 kV dwustronnie za pośrednictwem dwu stacji GPZ (głównych punktów zasilania) 110/15 kV „Szaflary” i 110/15 kV „Lasek”.

Obie stacje GPZ powiązane są między sobą za pomocą linii wysokich napięć 110 kV. Zarówno stacja GPZ 110/15,0 kV „Szaflary” jak i 110/15 kV „Lasek” posiadają rezerwy mocy, które mogą być wykorzystane w chwili pojawienia się dużego odbiorcy energii elektrycznej z terenu miasta.

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ brak jest linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

Zużycie energii elektrycznej w 2021 roku, poprzez odbiorców posiadających umowy kompleksowe wyniosło 47 958,97 MWh, natomiast zużycie poprzez odbiorców posiadających umowy o świadczenie usług dystrybucji wyniosło 1 100 000 kWh.

Monitoring pól elektromagnetycznych

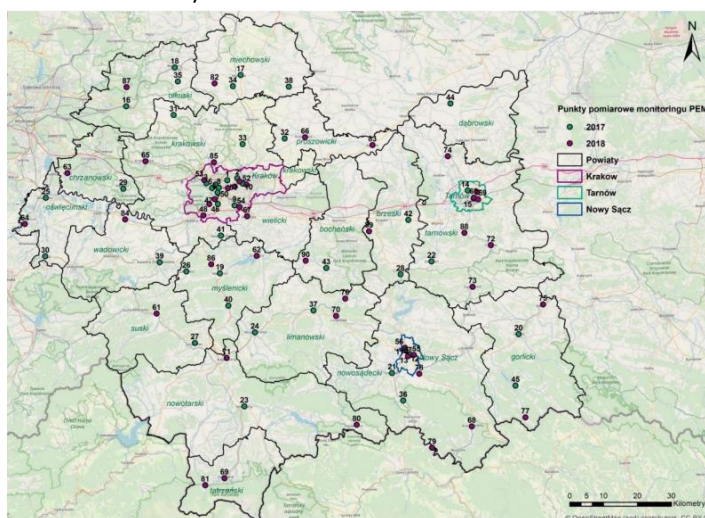
Zgodnie z Programem WPMS na lata 2016-2020 w ramach podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych WIOŚ w Krakowie wykonał badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na obszarze województwa małopolskiego. Celem funkcjonowania podsystemu jest ocena i obserwacja zmian wielkości opisujących pole elektromagnetyczne. Podstawowym założeniem tej obserwacji jest śledzenie zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych, mogących powodować przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności. Pomiary prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645). Obecnie obowiązujące Rozporządzenie z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2020 r. poz. 2311) określa zakres prowadzenia badań, sposób wyboru punktów pomiarowych, wymaganą częstotliwość prowadzenia pomiarów oraz sposoby prezentacji wyników pomiarów. Badania w latach 2017-2018 przeprowadzono łącznie w 90 punktach. Każdego roku wykonano 45 pomiarów, w miejscach dostępnych dla ludności, po 15 punktów dla każdej z trzech wymienionych

kategorii obszarów:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,
- pozostałe miasta,
- tereny wiejskie.

Lokalizację punktów pomiarowych przedstawiono na poniższej rycinie.

Dla cyklu pomiarowego w 2021 roku obowiązujące poziomy dopuszczalne, według rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, dla częstotliwości objętych monitoringiem wynosiły od 28 V/m do 61 V/m (tabela 1.2.). Należy wspomnieć, iż w poprzednich latach zgodnie z rozporządzeniem z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobie sprawdzania dotrzymania tych poziomów, poziom dopuszczalny w zakresie częstotliwości objętych monitoringiem (tj. co najmniej 3 MHz – 3 GHz) wynosił w miejscach dostępnych dla ludności 7 V/m.

Rysunek 5. Lokalizacja punktów monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie małopolskim w 2017 i 2018 roku

Źródło: gios.gov.pl

Ostatnie pomiary natężenia pól elektromagnetycznych prowadzony był w mieście Nowy Targ w 2020 roku, w punkcie na ul. Rynek i wynik wynosił 0,27 [V/m]. Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ pomiary monitoringu pól elektromagnetycznych wykonane były uprzednio w 2017 i 2018 roku. Natężenie pól elektromagnetycznych w punkcie pomiarowym wyniosło 0,32 V/m. Dla porównania w 2014 roku poziom ten wynosił 0,30 V/m, zaś w 2011 roku 0,27 V/m.

5.4.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 14. Analiza SWOT - pola elektromagnetyczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Systematyczne prowadzenie pomiarów pól elektromagnetycznych przez WIOŚ w Krakowie, – Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów w zakresie pól elektromagnetycznych, – Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wynikający z niskiego poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi, – Kontrola obecnych oraz potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Dynamiczny wzrost liczby abonentów telefonii komórkowej skutkujący zagęszczeniem lokalizacyjnym stacji bazowych telefonii komórkowej, – Niski poziom świadomości społecznej w zakresie narażenia i oddziaływania na ludzi i zwierzęta PEM, – Lokalizowanie obiektów radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych w pobliżu obszarów zabudowanych.

Źródło: Opracowanie własne

5.5. Gospodarowanie wodami

Zgodnie z art. 113 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) jednym z dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami są plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Dokumenty te stanowią podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości.

5.5.1. Analiza stanu wyjściowego

Miasto Nowy Targ leży w obszarze dorzecza rzeki Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły, który stanowi jeden z siedmiu regionów wodnych wyróżnionych w granicach dorzecza Wisły. Wyznaczając cele środowiskowe odnoszono się do wymagań dla osiągnięcia lub utrzymania co najmniej dobrego stanu (w przypadku naturalnych części wód) lub potencjału ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych lub sztucznych części wód) oraz dobrego stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych, jak również co najmniej dobrego stanu wód podziemnych. Wyznaczono również dodatkowe cele środowiskowe odnoszące się do norm jakości wody dla wód stanowiących obszary chronione przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, a także wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych.

Najistotniejszymi ciekami przepływającymi przez obszar miasta są: rzeka Dunajec, potok Czarny Dunajec oraz potok Biały Dunajec. Rzeka Dunajec - prawy dopływ rzeki Wisły II rzędu posiada swoje źródła w Tatrach Zachodnich na wysokości 1540 m. Całkowita długość rzeki wynosi 251 km. Za źródłowy odcinek Dunajca przyjmuje się potok Czarny Dunajec, który powstaje z połączenia dwóch potoków Chochołowskiego (Siwa Woda) i Kościeliskiego (Kirowa Woda). Źródła potoku Chochołowskiego znajdują się pod Wołowcem na wysokości ok. 1 500 m n.p.m., a potok Kościeliski wypływa na Hali Pysznej na wysokości ok. 1 320 m n.p.m. (Tatry Zachodnie). Na 199,2 km w Nowym Targu potok Czarny Dunajec łączy się z potokiem Biały Dunajec i od tego punktu rozpoczyna swój bieg rzeka Dunajec. Potok Czarny Dunajec ma długość 47,9 km i średni spadek 19,1‰, a powierzchnia jego zlewni wynosi 432 km².

Biały Dunajec - powstaje z połączenia trzech potoków tatrzańskich: Cichej Wody, Strążyskiego i Bystrego. Ogólna długość potoku wynosi 31 km. Od ujścia Porońca przyjmuje swą właściwą nazwę, jako Biały Dunajec. Jak już wyżej nadmieniono w połączeniu z Czarnym Dunajcem daje początek rzece Dunajec. Wody Białego Dunajca ujmowane są do celów pitnych dla Nowego Targu. Ujęcie wody o nominalnej wydajności 6 050 m³/d zlokalizowane jest w Szaflarach (km 6+600).

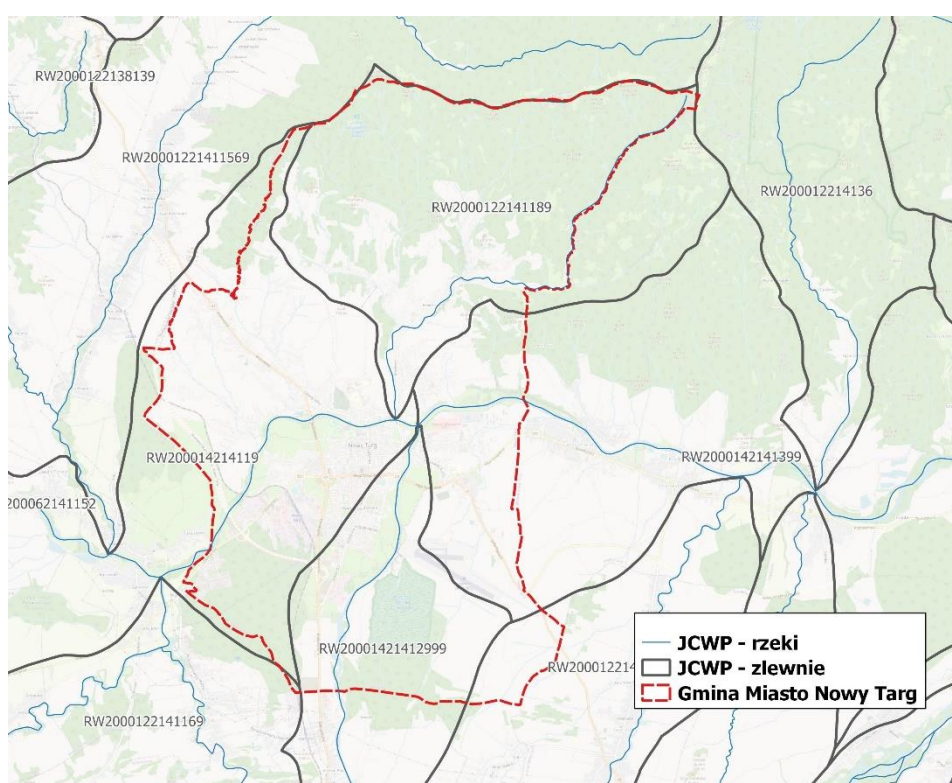
Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 poz. 300) teren Gminy Miasto Nowy Targ należy do 5 jednolitych części wód powierzchniowych: Kowaniec, Leśnica, Czarny Dunajec (Dunajec) od Dziańskiego Potoku do Białego Dunajca, Biały Dunajec od Porońca do ujścia, Dunajec od Białego Dunajca do zb. Czorsztyn.

Jednolite części wód powierzchniowych zostały przedstawione na rycinie i w tabeli poniżej.

Tabela 15. Opis JCWP na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCW	Status JCW	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	RW2000122141349	Leśnica	potok fliszowy	Silnie zmieniona część wód	niezagrożona
2.	RW200014214119	Czarny Dunajec (Dunajec) od Działńskiego Potoku do Białego Dunajca	mała rzeka fliszowa	Silnie zmieniona część wód	niezagrożona
3.	RW20001421412999	Biały Dunajec od Porońca do ujścia	mała rzeka fliszowa	Silnie zmieniona część wód	niezagrożona
4.	RW20000421415999	Dunajec od Białego Dunajca do zb. Czorsztyn	mała rzeka fliszowa	Naturalna część wód	niezagrożona

Źródło: Program wodno – środowiskowy kraju

Rysunek 6. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. W zakresie obowiązków WIOŚ leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych na zlecenie GIOŚ, a jego ocena jest przekazywana do WIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Spośród 5 jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie Gminy Miasto Nowy Targ, 3 z nich zostały objęte monitoringiem operacyjnym jakości wód powierzchniowych. Ostatnie badania JCWP występujących na terenie gminy przeprowadzono w latach 2019-2021.

Tabela poniżej przedstawia szczegółowe wyniki badań poszczególnych wskaźników stanu jakości wód powierzchniowych.

Tabela 16. Wyniki monitoringu JCWP na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu wód
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych			
1.	RW200014214119	1	-	2	2 – dobry potencjał ekologiczny	-	brak możliwości wykonania oceny
2.	RW20001421412999	2	2	2	3 – umiarkowany potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły
3.	RW2000142141399	3	1	2	3 – umiarkowany potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zły

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

Wody podziemne

Jednolite części wód podziemnych

Obszar Gminy Miasto Nowy Targ położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych PLGW2000165 (JCWPd nr 165). Wody tej JCWPd utworzone są ze skał wodonośnych o charakterze porowym (utwory piaszczysto – żwirowe, wieku czwartorzędowego i zajmują powierzchnię 929,2 km² (obszar Kotliny Nowotarskiej). Średnia głębokość ujęć wynosi 35 m, a szacowane zasoby dyspozycyjne 86,0 tys. m³/d. Jest to podstawowy zbiornik wód podziemnych w regionie. Zbiornik (JCWPd) rozciąga się od rejonu jeziora Czorsztyńskiego w kierunku zachodnim do granicy państwa. Związany jest z doliną kopalną występującą w obrębie Kotliny Nowotarskiej. Jest to najzasobniejszy zbiornik czwartorzędowy w regionie, spełniający podstawowe kryteria wydzielenia GZWP.

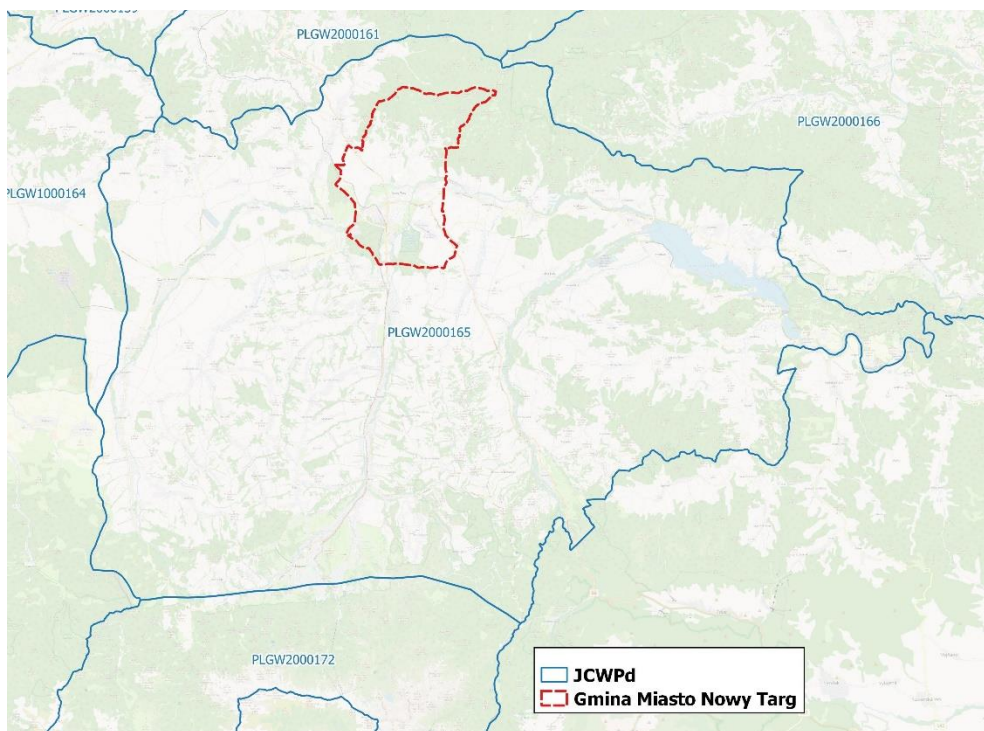
Mięszkość utworów wodonośnych waha się od kilku do ponad 100 m. Wody zbiornika są potencjalnie zagrożone bezpośrednim oddziaływaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

Tabela 17. Ilościowa i jakościowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w roku 2019

Lp.	Nr JCWPd	Stan wód podziemnych		
		Ilościowy	Jakościowy	Stan (ogólny)
1.	PLGW2000165	dobry	dobry	dobry

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl/>

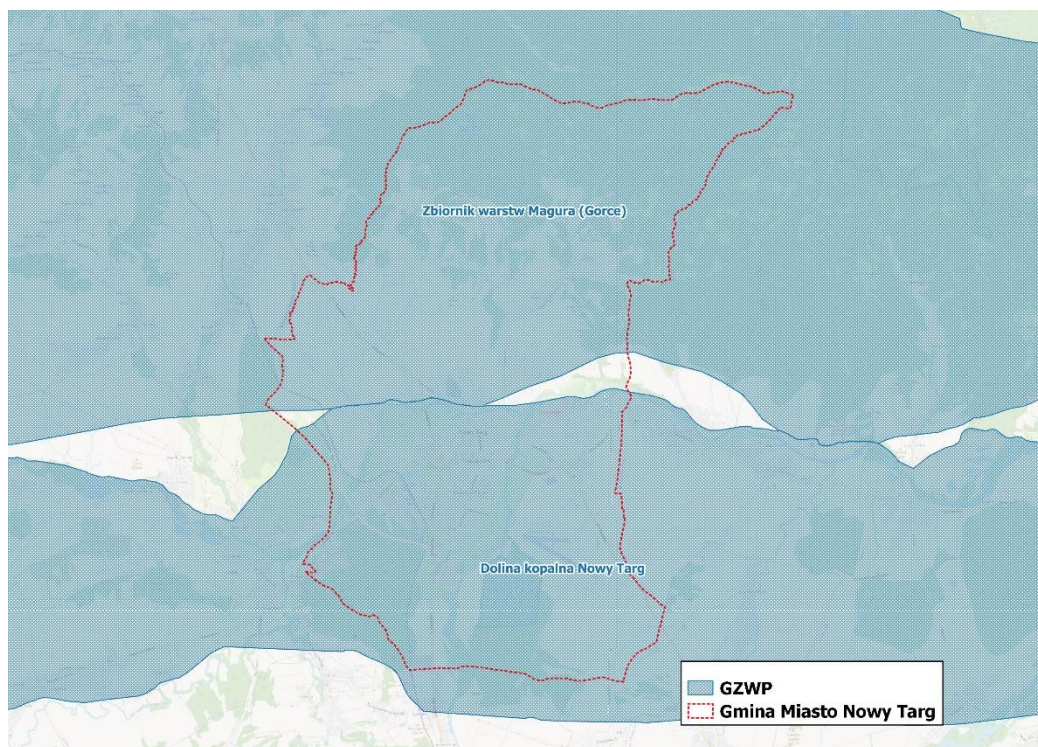
Przestrzenne położenie Gminy Miasto Nowy Targ na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych (172) przedstawia rycina poniżej.

Rysunek 7. Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Gmina Miasto Nowy Targ położona jest pomiędzy dwoma głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP) – GZWP Zbiornik nr 439 Magura (Gorce) oraz GZWP nr 40 Dolina Kopalna Nowy Targ.

Rysunek 8. Główne zbiorniki wód podziemnych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: opracowanie własne

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód

podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych (art. 102 ust.4 i art. 155a ust.5). Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148) wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości,

oraz w ramach klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych określa się:

- stan dobry,
- stan słaby.

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych jakości wód podziemnych w ramach sieci krajowej. Punkt taki znajduje się na obszarze wiejskim gminy Nowy Targ w miejscowości Dębno. Ostatnie badania w tym punkcie pomiarowym przeprowadzono w 2022 roku. Klasę jakości wód w punkcie poboru próbek określono jako I – wody bardzo dobrej jakości.

Budowle hydrotechniczne

Głównymi budowlami hydrotechnicznymi na terenie Gminy Miasto Nowy Targ administrowanymi przez PGW WP są obwałowania rz. Dunajec, pot. Czarny Dunajec i pot. Biały Dunajec o łącznej długości 5,828km. Krótka charakterystyka obwałowań przedstawia się następująco:

- lewy wał rzeki Dunajec km rzeki: 199+000 – 199+160 - km wału: lewy 0+000 – 0+511 – całkowita długość 511m, z czego wał ziemny o dł. 354m (km 0+000-0+354) oraz mur bulwarowy betonowy z okładziną kamienną o dł. 157m (km 0+354-0+511), średnia wysokość wału ziemnego 1,6 m, średnia szerokość korony wału 3,7m, średnia wysokość konstrukcji muru 4,5 m, szerokość muru w koronie 0,4m,
- lewy wał potoku Czarny Dunajec km potoku: 199+160 – 201+040 - km wału: lewy 0+510 – 1+922 – całkowita długość 1412 m, z czego wał ziemny o dł. 1233m (km 0+510-0+800 oraz 0+989-1+922) oraz mur bulwarowy z okładziną kamienną o dł. 189m (km 0+800-0+989), średnia wysokość wału ziemnego 1,88m, średnia szerokość korony 3,35m, wysokość konstrukcji muru bulwarowego 2,0-4,5m, (wysokość części nadziemnej), szerokość muru w koronie 0,4m.,
- prawy wał potoku Czarny Dunajec km potoku: 199+300 – 201+040 - km wału: prawy 0+000 – 1+677 – wał ziemny o dł. 1677m, średnia wysokość wału ziemnego 1,8 m, średnia szerokość korony 3,2 m,
- prawy wał rzeki Dunajec km rzeki: 198+600 – 199+160 i prawy wał potoku Biały Dunajec km potoku: 0+000 – 1+000, - km wału: prawy 0+000 – 1+443 – wał ziemny o długości 1443 m, średnia wysokość wału 2,02m, średnia szerokość korony 3,6m,
- lewy wał potoku Biały Dunajec km potoku: 0+100 – 1+000 km wału: lewy 0+000 – 0+785 – wał ziemny o długości 785m, średnia wysokość wału 1,17m, średnia szerokość korony 3,3m.

Korpusy wałów ziemnych zbudowane z materiału rodzimego w postaci pospółki, żwirów, gliny, gliny piaszczystej, gliny zwięzłej i iłów. Wały przeciwpowodziowe na terenie Gminy Miasto Nowy Targ, jako budowle hydrotechniczne zaliczane są do najniższej IV klasy. Klasyfikacja ważności wynika z powierzchni chronionego obszaru.

Zagrożenie powodzią

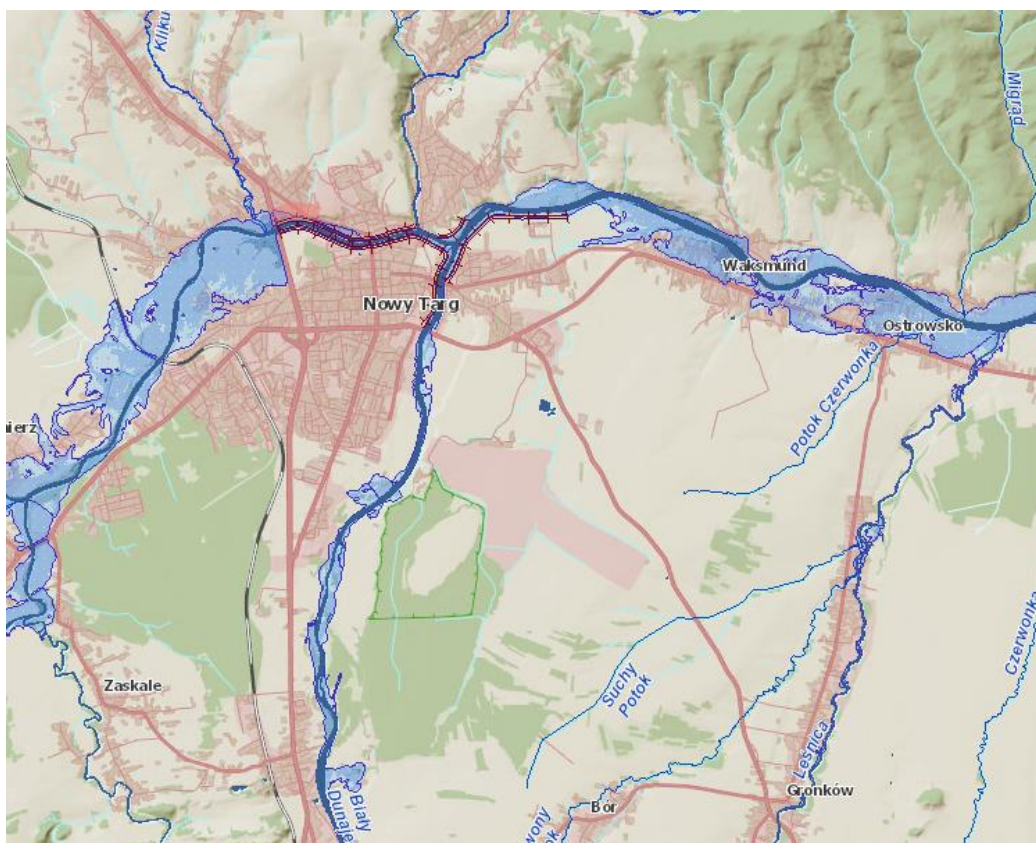
Na terenie miasta Nowy Targ występują następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek: Dunajec i Biały Dunajec oraz potoków: Klikuszówka i Kowaniec, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),

- wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- niskie i wynosi 0,2%.

Na terenie Nowego Targu występują również obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych (wyznaczone dla przepływu o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%). Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie miasta obejmują także tereny na obwałowanym odcinku Dunajca tj. pomiędzy brzegiem rzeki a wałami przeciwpowodziowymi.

Obszar Gminy Miasto Nowy Targ został objęty mapami zagrożenia przeciwpowodziowego i mapami ryzyka powodziowego sporządzanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK).

Rysunek 9. Obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

Teren Gminy Miasto Nowy Targ objęty jest biernym systemem ochrony przed powodzią, na który składają się obiekty i działania, które - przy ukształtowanym już wezbraniu mają na celu niedopuszczenie do rozlewania się przepływającej wody poza przewidziany do tego obszar. Obiektami tymi są wały przeciwpowodziowe na rzece Dunajec, potoku Czarna Dunajec i potoku Biały Dunajec, a także: uregulowane odcinki tych potoków oraz zabudowa regulacyjna potoku Kowaniec. Do działań w ramach ochrony biernej zaliczyć należy również utrzymanie koryt rzek i potoków, decydujących o ich przepustowości. Na terenie gminy nie występują elementy ochrony czynnej (np. zbiorniki retencyjne, poldery, zbiorniki wyrównawcze itp.).

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Nadrzędnym celem planu zarządzania ryzykiem powodziowym, jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Ponadto wskazano również trzy cele główne:

- zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego,
- obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego,

- poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Nowy Targ leży w obszarze problemowym, obejmującym teren zlewni Górnego Dunajca – od źródła do Zbiornika Czchów. W tym obszarze zawiera się dwanaście miejsc problemowych, w tym jednym z nich jest Dunajec-Długopole-Krauszów-Ludźmierz-Nowy Targ, które charakteryzują się wysokim poziomem ryzyka i dla których w pierwszej kolejności proponowane będą działania, mające na celu ograniczenie tego ryzyka. Możliwym typem powodzi na tym obszarze, jest typ A11 - powodzi rzecznej, związanej z wezbraniem wód rzecznych, strumieni, kanałów, potoków górskich, jezior.

Tabela 18. Działanie wskazane do realizacji na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Działanie	Numer, nazwa i typ działania	Numer, nazwa celu szczegółowego	Numer i nazwa celu głównego	Okres realizacji
Zabezpieczenie p. powodziowe Miasta Nowy Targ - pot. Czarny Dunajec w km 201+000-203+000 w m. Nowy Targ, gm. M. Nowy Targ, pow. nowotarski, woj. małopolski	31. Dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód powodziowych.	2.2. Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego	2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego	2021-2025
Korekcja stopniowa na pot. Biały Dunajec w km 3+260 - 5+400 w m. Nowy Targ, Szaflary	29. Budowa przebudowa wałów przeciwpowodziowych	1.1 Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi	1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego	2022-2027

Źródło: Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP)

Zgodnie z obowiązującym obecnie PZRP przyjętym na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz. U. z 18.10.2022 r. poz. 2739), oprócz powyższych działań pojawiających się w aktualizacji, w granicach miasta Nowy Targ wskazano konieczność realizacji niżej wymienionych działań strategicznych:

- „Modernizacja wału Dunajca w km 200+350 - 201+100”,
- „Modernizacja wału Dunajca w km 201+120 - 202+060”,
- „Modernizacja wału Dunajca w km 201+110 - 202+040”.

5.5.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 19. Analiza SWOT - Gospodarowanie wodami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych (punkty kontrolne na terenie miasta), – Opracowane mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego, – Dobry stan jakościowy wód podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych, – Występowanie obszarów zagrożonych powodzią.
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, – Kontrolowanie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, – Stała kontrola i modernizacja urządzeń wodnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – JCWP zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, – Zanieczyszczenia napływające z przemysłu i rolnictwa, – Występowanie w górzyszej części miasta osuwisk oraz terenów zagrożonych powodzią ze strony rzeki Dunajec oraz potoków: Biały Dunajec, Czarny Dunajec, Klikuszówka i Kowaniec.
---	--

Źródło: opracowanie własne

5.6. Gospodarka wodno – ściekowa

5.6.1. Analiza stanu wyjściowego

Gospodarkę ściekową reguluje ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2023 r. poz. 537 ze zm.), która ściekiem bytowym określa ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków. Ściekami komunalnymi nazywa się ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych. Ścieki przemysłowe to ścieki, niebędące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w 2021 r. wyniosła 101,4 km. W tym samym roku z sieci wodociągowej korzystało 27 118 osób, czyli 82% mieszkańców. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło 3 076 przyłączy. Zużycie wody w mieście wyniosło 20,3 m³/mieszkańca. Dane ilościowe dotyczące sieci wodociągowej zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2017-2021

Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]				
2017	2018	2019	2020	2021
-	-	-	101,0	101,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]				
2017	2018	2019	2020	2021
3 144	3 164	3 189	3 233	3 076
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]				
2017	2018	2019	2020	2021
27 416	27 451	27 415	27 437	27 118
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]				
2017	2018	2019	2020	2021
19,9	20,2	20,4	20,7	20,3
Korzystający z sieci wodociągowej [%]				
2017	2018	2019	2020	2021
82,2	82,3	82,3	82,5	82,0

Źródło: GUS

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ działają spółki wodne zaopatrujące mieszkańców w wodę do celów bytowo-gospodarczych. Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ oraz w jej pobliżu znajdują się ujęcia wody, których charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Ujęcia wody dla Gminy Miasto Nowy Targ

Opis ujęcia	Wydajność (m ³ /dobę) wg. pozwolenia wodnoprawnego	Pobór (m ³ /dobę)
Ujęcie wody wód powierzchniowych na potoku Biały Dunajec w miejscowości Szaflary	11 000,0 (w okresach podwyższonej mętności wody w rzece 6 050)	473,0
Ujęcie „PODHALE” /studnie S-1, S-2, S-3, S-4, S-5, S-6a/ głębokość S-1 – 39,4 m, głębokość S-2 – 40,0 m, głębokość S-3 – 44,2 m, głębokość S-4 – 45 m, głębokość S-5 – 42 m, głębokość S-6a – 45 m,	4 680,0	1 900,0
Ujęcie „RÓWNIA SZAFIARSKA” /studnie S-1 bis, S-11 bis, S-19, S-23/ głębokość S-1 bis - 21 m, głębokość S-11 bis – 20 m, głębokość S-19 – 27,5 m, głębokość S-23 – 24 m	2 038,5	1 321,2
Ujęcie „BÓR” /studnie L-1, L-2, L-3, L-4/ / lok. dz. nr 19477, 19476, 19479 /, głębokość 25 m	2 700,00	1 394,4
STUDNIA GŁĘBINOWA S1- Baza Rejon „Bazy RPGK” akt. MZK, głębokość 23 m	102,0	66,0
STUDNIA GŁĘBINOWA S-10 „Skarpa” Os. Na Skarpie, głębokość 39 m	360,0	316,8
STUDNIA GŁĘBINOWA St-1 - rozpoczęcie eksploatacji lipiec 2015/ / lok. dz. nr 9938/230 / w okolicy zakładu „Janas”//, głębokość 40 m	324,0	288,0
STUDNIA GŁĘBINOWA PS- 2 / rozpoczęcie eksploatacji marzec 2016/ / lok. dz. nr 10182/5 /bór/ /, głębokość 45m	336,0	196,8
SUMA	22 362,5 m³/d	5 956,2 m³/d

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2017 – 2020

Sieć kanalizacyjna

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej Gminy Miasto Nowy Targ wynosi obecnie 117,9 km. W porównaniu z rokiem 2017 jej długość wzrosła o 28,5 km. Z danych GUS wynika, iż sieć kanalizacyjna obsługuje 93,6% mieszkańców gminy tj. 30 967 osób.

Za odprowadzenie ścieków w gminie, odpowiada spółka miejska – Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Długiej 21, 34-400 Nowy Targ. Miasto w ostatnich latach prowadziło modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz modernizację oczyszczalni ścieków, co pozwoliło na zwiększenie stopnia skanalizowania gminy (objęcie kanalizacją całych terenów Miasta Nowy Targ) oraz optymalne oczyszczenie zebranych ścieków na oczyszczalni.

Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów, z wydzieloną częścią chemiczną do podczyszczania ścieków garbarskich. Przepustowość oczyszczalni wynosi 21 000 m³/d. „Do oczyszczalni trafiają wszystkie ścieki z aglomeracji Nowy Targ. W skład aglomeracji Nowy Targ wchodzi następujące miejscowości:

- a) miasto Nowy Targ,
- b) na terenie Gminy Biały Dunajec: Biały Dunajec, Gliczarów Górny (część miejscowości),
- c) na terenie Gminy Nowy Targ: Ludźmierz,
- d) na terenie Gminy Szaflary: Szaflary, Bańska Niżna, Maruszyna, Zaskale,
- e) na terenie Gminy Poronin: Poronin, Małe Ciche, Murzasichle, Stasikówka, Suche, Ząb.

Gminą o największej równoważnej liczbie mieszkańców jest Gmina Miasto Nowy Targ.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na przestrzeni lat 2017 – 2021.

Tabela 22. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasto Nowy Targ 2017-2021

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]				
2017	2018	2019	2020	2021
89,4	89,6	117,8	118,6	117,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]				
2017	2018	2019	2020	2021
4 199	4 237	4 311	4 332	4 057
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam³]				
2017	2018	2019	2020	2021
1 449,5	1 432,1	1 481,2	1 322,8	1 357,5
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]				
2017	2018	2019	2020	2021
31 275	31 303	31 259	31 234	30 967
Korzystający z kanalizacji [%]				
2017	2018	2019	2020	2021
93,7	93,8	93,9	93,9	93,6

Źródło: GUS

Ścieki bytowe, które nie trafiają do oczyszczalni odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub poprzez przydomowe oczyszczalnie do gruntu. Szczelny zbiornik bezodpływowy służy do gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych na działkach niewyposażonych w sieć kanalizacji sanitarnej. W swojej funkcji zbiornik ten spełnia jedynie rolę magazynową i musi sukcesywnie być opróżniany z zawartości przez specjalistyczną firmę świadczącą usługi asenizacyjne. Zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 kwietnia 2022 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U z 2022 poz. 1225), zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe mogą być stosowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich stosowania na obszarach chronionych, narażonych na powódzie oraz zalewanych wodami opadowymi. Dla procesu budowy zbiorników bezodpływowych odnoszą się przepisy regulujące proces inwestycyjny małych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Uchwała nr XXVI/286/2020 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowy Targ, określa 5 gmin należących do terenu aglomeracji. Podstawę zgodnie z rozporządzeniem aglomeracyjnym stanowią dokumenty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzje o warunkach zabudowy oraz Wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych o których mowa w art. Art. 21 ust.4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków.

Obecnie do zbiorowego systemu kanalizacyjnego w aglomeracji Nowy Targ są odprowadzane ścieki przemysłowe głównie z zakładów kuśnierskich, garbarskich. Ścieki z zakładów zawierają substancje wymienione w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 28 czerwca 2019r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których wprowadzanie w ściekach przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Ścieki przemysłowe, które nie trafiają do kanalizacji są oczyszczane na terenach zakładów, na których zostały wytworzone.

Zmiany ilości przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ przedstawia tabela poniżej.

Tabela 23. Zmiana liczby zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Miasto Nowy Targ w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
zbiorniki bezodpływowe	1 513	1 513	593	593	558
przydomowe oczyszczalnie	54	55	55	55	57

Źródło: GUS

5.6.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 24. Analiza SWOT - Gospodarka wodno-ściekowa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Duża liczba mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej, – Modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej oraz stworzenie systemu gospodarowania wodami opadowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Duża liczba zbiorników bezodpływowych przy bardzo małej liczbie przydomowych oczyszczalni ścieków, – Możliwość wystąpienia awarii sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, – Liczne ujęcia prywatne, zlokalizowane na terenach nieskanalizowanych, – Pozbywanie się ścieków w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Stałe modernizacje sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, – Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, – Zwiększanie ilości nieruchomości podłączonych do istniejącej i nowobudowanej sieci kanalizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan techniczny zbiorników bezodpływowych, – Możliwość zanieczyszczenia wód w przypadku awarii w oczyszczalni lub wycieków ze zbiorników bezodpływowych.

Źródło: opracowanie własne

5.7. Gleby

5.7.1. Analiza stanu wyjściowego

Na terenie miasta Nowy Targ dominują grunty stosunkowo słabe. Grunty orne występują głównie w klasach bonitacji od IVb do VI, a łąki i pastwiska w klasach IV -VI.

Tabela 25. Rozliczenie powierzchni gruntów orných, łąk i pastwisk w klasach bonitacji

Grunty orne		Łąki i pastwiska	
klasa	tys. ha	klasa	tys. ha
I	-	I	-
II	-	II	-
IIIa	-	III	38,9352
IIIb	-	IV	518,7607
IVa	92,3214	V	284,5141
IVb	280,3090	VI	159,8097
V	665,1610	VIz	7,8879
VI	371,8056		
VIz	0,8600		
Razem	1410,457	Razem	1009,9076
łącznie		2420,3646	

Ze względu na urbanizację terenu, stosunkowo wysoką gęstość zaludnienia, rozbudowany układ drogowy (w tym drogi krajowe), a także działalność przemysłową i rzemieślniczą (garbarnie, zakłady kuśnierskie) znaczne obszary zostały wyłączone z produkcji rolniczej. Wiązało się z tym zniszczenie lub ograniczenie walorów gleb.

5.7.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie gleb.

Tabela 26. Analiza SWOT – Gleby

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– Nieagresywna w stosunku do środowiska gospodarka rolna, rozwój przyjaznych środowisku form gospodarowania.	<ul style="list-style-type: none">– Zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego,– Przekształcenia gleb spowodowane antropopresją,– Występowanie gleb o niskiej zawartości w składniki pokarmowe,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">– Rozwój rolnictwa ekologicznego,– Promocja dobrych praktyk rolniczych rolnictwa ekologicznego,– Zwiększenie skali rekultywacji gleb, zdegradowanych i zdewastowanych.	<ul style="list-style-type: none">– Depozycja zanieczyszczeń z wód opadowych,– Degradacja gleb i utrata ich cennych walorów przyrodniczych, na skutek działalności człowieka,– Alkaliczacja metali ciężkich w glebach.

Źródło: opracowanie własne

5.8. Zasoby geologiczne

5.8.1. Analiza stanu wyjściowego

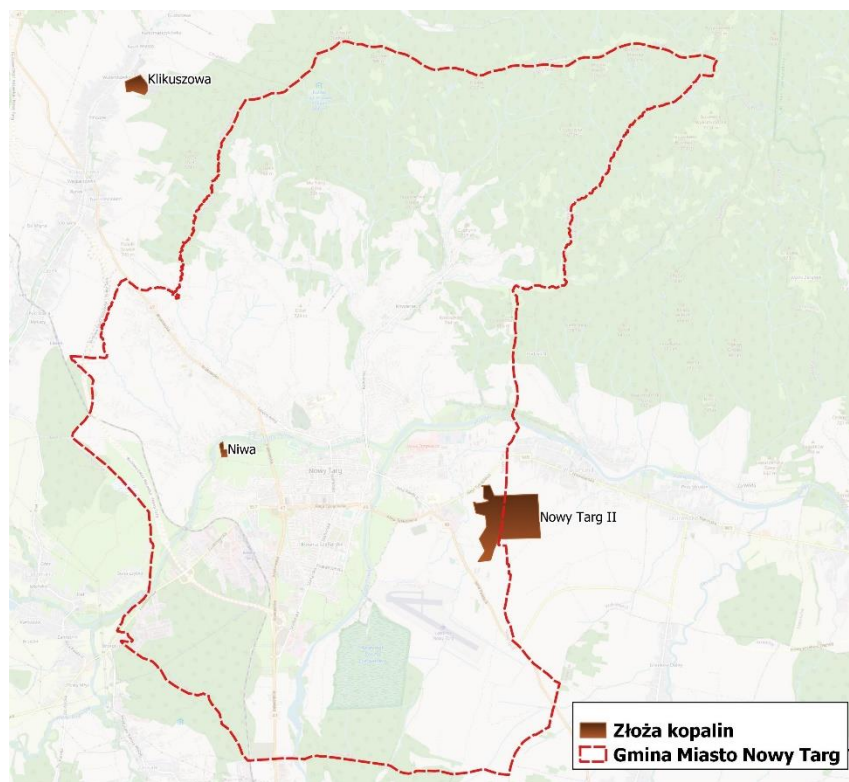
Surowce mineralne

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ aktualnie udokumentowano 2 złoża kopalin. Ich wykaz wraz ze stanem zagospodarowania złoża zawiera poniższa tabela.

Tabela 27. Złoża na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Lp.	Nazwa złoża	Zasoby bilansowe	Wydobycie	Sposób zagospodarowania złoża
Piaski i żwiry [tys. t]				
1.	Niwa	74	-	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo
Surowce ilaste ceramiki budowlanej [tys. t]				
2.	Nowy Targ II	1 358	-	złoże, z którego wydobycie zostało zaniechane

Źródło: [http://geoportal.pgi.gov.pl/midasweb/index.jsp?conversationContext=2&conversationContext=2/Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce stan na 31.12.2021 r.](http://geoportal.pgi.gov.pl/midasweb/index.jsp?conversationContext=2&conversationContext=2/Bilans%20zasobow%20zloz%20kopalin%20w%20Polsce%20stan%20na%2031.12.2021%20r.)

Rysunek 10. Złóża na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: opracowanie własne

Na terenie miasta Nowy Targ znajdują się dwa złoża kopalnin. Nie mniej jednak na terenie miasta Nowy Targ nie występują zakłady górnicze prowadzące eksploatację przedmiotowych złóż. Na terenie sąsiedniej wiejskiej Gminy Nowy Targ zlokalizowane są trzy odkrywkowe zakłady górnicze prowadzące eksploatację złóż na podstawie uzyskanych koncesji:

- MKM Kruszywa Sp. z o. o. (Nowa Biała),
- FPUH „Bryjax” Stanisław Bryjak (Długopole),
- Żanex Zagrody Sp. z o. o. (Nowa Biała).

5.8.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 28. Analiza SWOT - Zasoby geologiczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie złóż kopalnin na terenie gminy, – Brak nielegalnej i niekontrolowanej eksploatacji kopalnin. 	<ul style="list-style-type: none"> – Mała ilość surowców na obszarze.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring obszarów występowania złóż, – Zabezpieczenie obszaru występowania udokumentowanych zasobów dla ich ewentualnej późniejszej eksploatacji, – Rekultywacja i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych w kierunku rekreacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> – Negatywne oddziaływanie w przypadku planowanej eksploatacji, – Wydobywanie kopalnin bez koncesji lub niezgodnie z koncesją.

Źródło: opracowanie własne

5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.9.1. Analiza stanu wyjściowego

Istniejący system gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Miasto Nowy Targ opiera się na znowelizowanej w lipcu 2011 roku ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 r., poz. 2519 ze zm.). Ww. ustawa nałożyła nowe obowiązki zarówno na mieszkańców, osoby prawne, jednostki organizacyjne, jak i samorządy. Zgodnie z tą ustawą gminy odpowiedzialne są za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a mieszkaniac/właściciel nieruchomości (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych jest natomiast fakultatywne. Gminy wyłoniły w ramach przetargu przedsiębiorcę, odbierającego odpady od właścicieli nieruchomości. System ten został zorganizowany w zamian za opłatę, którą mieszkańcy są zobligowani wносить do Urzędu Miasta. System naliczania opłat i stawek jednostkowagmina ustaliła indywidualnie, na podstawie analizy lokalnych warunków gospodarki odpadami. Wysokość opłat zależy również od tego czy nieruchomość jest zamieszkała czy też nie. W ramach zorganizowanego systemu odpady odbierane są bezpośrednio od mieszkańców, według harmonogramu odbioru odpadów.

System gospodarowania odpadami na terenie Gminy Miasto Nowy Targ regulują następujące akty prawne:

- Uchwała Nr XXV/206/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2016 r. poz. 4019).
- Uchwała nr XLVIII/517/2022 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 28 listopada 2022 roku w sprawie zmiany regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Nowy Targ (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2022 r. poz. 8126).
- Uchwała Nr XLI/452/2022 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 25 kwietnia 2022 r. w sprawie: szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2022 r. poz. 3275).
- Uchwała Rady Miasta Nowy Targ XXXV/386/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2021 r. poz. 7332).
- Uchwała Nr XXXIX/372/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie określania terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za zagospodarowanie odpadami komunalnymi (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2017 r. poz. 5086).
- Uchwała XXXV/387/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2021 r. poz. 7568).

W wyniku przeprowadzonego przetargu w 2022 roku odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zajmuje się firma P.U.K „Empol” Sp. z o. o. W tym samym roku odbiór odpadów komunalnych odbywał się w sposób selektywny z podziałem na następujące frakcje:

- papier,
- metale i tworzywa sztuczne,
- szkło,
- bioodpady,
- zmieszane/popioły.

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych odbywał się zgodnie z obowiązującym na terenie miasta harmonogramem wywozu odpadów, a w przypadku nieruchomości niezamieszkałych zgodnie z częstotliwością określoną w złożonej deklaracji.

Dodatkowo na terenie gminy miasta działało sześć punktów zbiórki (aptek), gdzie można było oddać przeterminowane leki.

Ponadto na terenie Gminy Miasto Nowy Targ działa punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) z lokalizacją ul. Jana Pawła II 113 oraz mini punkt na placu przed wejściem do Rezerwatu „Bór na Czerwonym” przy ul. Lotników, (papier, metal, tworzywa sztuczne oraz szkło opakowaniowe) oraz 64 aktualne mini punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, gdzie mieszkańcy mogą dostarczyć tworzywa sztuczne, metal oraz szkło opakowaniowe.

Do punktu PSZOK, przy ulicy Jana Pawła II 113, w ramach uiszczanych opłat za gospodarowanie odpadami mieszkańcy mogą oddać następujące odpady:

- opakowania z papieru i tektury,
- opakowania z tworzyw sztucznych,
- opakowania z metali,
- opakowania ze szkła,
- zużyte opony (do 6 szt. na rok),
- odpady budowlane i rozbiórkowe, wyłączając azbest (do 1500 kg na rok),
- tworzywa sztuczne,
- tekstylia,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- baterie i akumulatory,
- zużyte narzędzia elektryczne i elektroniczne,
- odpady ulegające biodegradacji,
- odpady wielkogabarytowe (do 1000 kg na rok),
- popiół,
- odpady medyczne.

Na podstawie złożonych deklaracji w 2022 roku systemem gospodarowania odpadami objętych było 5135 gospodarstw domowych, 149 nieruchomości w zabudowie wielolokalowej oraz 1074 nieruchomości niezamieszkałych, łącznie 26 832 osoby.

W 2022 roku z terenu Gminy Miasto Nowy Targ odebrano łącznie 11 156,75 Mg odpadów z podziałem na następujące rodzaje odpadów:

Tabela 29. Masa odpadów odebrana z terenu Gminy Miasto Nowy Targ w 2022 roku

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odebranych odpadów [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	284,68
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	3,7
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	775,48
15 01 07	Opakowania ze szkła	368,46
16 81 02	Odpady inne niż wymienione w 16 81 01	1,82
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	23,6
17 02 01	Drewno	3,28
17 02 03	Tworzywa sztuczne	8,04
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	48,14
20 01 01	Papier i tektura	26,84
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1507,73
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	7 728,26
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	376,72
	łącznie	11 156,75

Źródło: Analiza stanu odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasto Nowy Targ za 2022 rok

Spośród odebranych odpadów najwięcej było odpadów zmieszanych (7 467,61 Mg), kolejno: bioodpadów (1 507,73 Mg), tworzyw sztucznych (775,48 Mg) szkła (368,2 Mg), odpadów wielkogabarytowych (349,92 Mg) oraz papieru (268,2 Mg).

Na terenie PSZOK w tym samym roku zebrano łącznie 775,28 Mg odpadów.

Odpady odebrane z terenu miasta przekazywane były do dwóch Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych:

- Zakład Zagospodarowania Odpadów Tylmanowa, os. Rzeka 419, Tylmanowa,
- Zakład Utylizacji Odpadów FCC Podhale Sp. z o. o., ul. Jana Pawła II, Nowy Targ.

Dzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

Gmina Miasto Nowy Targ w 2022 roku uzyskała poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych rzędu 26%.

W tym samym roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 0,00%.

Oznacza to, że system gospodarki działa sprawnie, a Gmina Miasto Nowy Targ osiągnęła wymagane przepisami prawa poziomy odzysku i recyklingu oraz ograniczenia masy składowanych odpadów komunalnych.

Działania inwestycyjne i edukacyjne

W 2022 roku zakończono budowę oraz oddano do użytku przeznaczony dla mieszkańców punkt selektywnej zbiórki odpadów, który zarządzany jest przez Miejski Zakład Gospodarczy Zieleni i Rekreacji. W ramach PSZOK zorganizowana została ścieżka edukacyjna o tematyce gospodarki odpadami, segregacji i recyklingu. Uzupełnieniem systemu zostały 64 mini punkty ustawione w obszarze oddziaływania projektu oraz samochód do transportu selektywnej zbiórki. Tego samego roku w punkcie zebrano łącznie 238,98 Mg odpadów (szkło – 137,90 Mg oraz tworzywa sztuczne/metal – 100,14/0,94 Mg).

Nielegalne wysypiska odpadów

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ brak jest tzw. „dzikich wysypisk”. Ewentualne zanieczyszczenia terenów miejskich, które są zgłaszane usuwane są na bieżąco przez pracowników Zakładu Gospodarczego Zieleni i Rekreacji w Nowym Targu. Ponadto, Urząd Miasta Nowy Targ prowadzi na bieżąco szereg działań kontrolnych mających na celu uregulowanie systemu gospodarki odpadami na terenie miasta.

Monitoring zrekułtywowanego składowiska odpadów komunalnych przy ul. Szaflarskiej w Nowym Targu

W ramach tego zadania na podstawie dwuletniej umowy z wykonawcą – Przedsiębiorstwem Geologicznym Sp. z o.o. w 2022 roku realizowano zadanie dotyczące obowiązkowego monitoringu zrekułtywowanego składowiska odpadów komunalnych w dwóch turach (wiosną i jesienią). Monitoring zgodnie z obowiązującymi przepisami ma trwać 30 lat od dnia zamknięcia składowiska tj. do 2033 roku. Cykliczny i obowiązkowy monitoring składowiska obejmuje:

- skład i emisję gazu składowiskowego z czterech studni odgazowujących (dwa razy w roku),
- badanie wód podziemnych z trzech punktów pomiarowych – piezometrów (dwa razy w roku),
- pomiar geodezyjny osiadania powierzchni zrekułtywowanego składowiska odpadów komunalnych oraz pomiar stateczności zboczy (jeden raz w roku),
- opracowanie wyników i sprawozdania z przeprowadzanych rocznych prac monitoringowych (jeden raz w roku).

Działania do realizacji

Zadaniem Gminy Miasto Nowy Targ na kolejne lata jest poszerzenie świadomości ekologicznej mieszkańców, między innymi na temat prawidłowej segregacji i postępowania z odpadami, a także zagrożeń wynikających z nielegalnego pozbywania się odpadów. Należy kontynuować działania edukacyjne takie jak: konkursy recyklingowe dla szkół i przedszkoli oraz akcje sprzątnięcia świata, które bezpośrednio wpływają

na poprawę funkcjonowania obecnego systemu gospodarki odpadami. Szczegółowe cele i zadania przeznaczone do realizacji w kolejnych latach na terenie Gminy Miasta uwzględniono w rozdziale 6.

Wyroby azbestowe

Zgodnie z Bazą Azbestową na terenie gminy pozostało do unieszkodliwienia 456 850 kg wyrobów azbestowych i zawierających azbest. Większość z nich należy do osób fizycznych.

Tabela 30. Zinventaryzowane i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Forma własności	Wyroby zinventaryzowane [kg]	Wyroby unieszkodliwione [kg]	Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia [kg]
razem	1 089 700	632 850	456 850
os. fizyczne	1 076 950	632 850	444 100
os. prawne	12 750	0	12 750

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej (dostęp: czerwiec 2023 r.).

W miesiącach od sierpnia do października 2022 r. trwała kolejna edycja odbioru i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Nowy Targ. W 2022 roku do programu przystąpiło 20 nieruchomości, z których firma wyłoniona przez Urząd Miasta Nowy Targ odebrała na terenie miasta Nowy Targ 43,764 Mg odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Za transport i unieszkodliwienie tej ilości odpadów zapłacono z budżetu Gminy Miasto Nowy Targ. Na częściowe pokrycie kosztów związanych z unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest pozyskano dotację z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (NFOŚiGW) oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (WFOŚiGW).

5.9.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie gospodarki odpadami.

Tabela 31. Analiza SWOT - Gospodarka odpadami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy, – Brak nielegalnych wysypisk odpadów, – Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, – Promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców, – Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu oraz odpadów przeznaczonych do składowania. 	<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie wyrobów azbestowych na terenie gminy, – Zwiększająca się ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Edukacja ekologiczna w zakresie wytwarzania odpadów oraz ich selektywnej zbiórki, – Usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz edukacja mieszkańców na temat postępowania z nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powstawanie dzikich wysypisk, – Nielegalne pozbywanie się odpadów często poprzez ich spalanie w piecach lub wyrzucanie do cieków i zbiorników wodnych.

Źródło: opracowanie własne

5.10. Zasoby przyrodnicze

5.10.1. Obszary prawnie chronione

Obszar Miasta Nowy Targ objęty jest ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Ochrona przyrody oznacza ochronę wartości ekologicznych, naukowych, dydaktycznych, estetycznych oraz cech stanowiących o tożsamości przyrodniczej regionu. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.) elementami środowiska objętymi ochroną na podstawie ww. ustawy są następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Miasta Nowy Targ znajdują się następujące obszary chronione:

- Rezerwat przyrody „Bór na Czerwonym”,
- Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Gorczańska,
- Obszar Natura 2000 Górny Dunajec,
- Obszar Natura 2000 Torfowiska Orawsko-Nowotarskie,
- Obszar Natura 2000 Gorce,
- pomniki przyrody.

Rezerwat przyrody „Bór na Czerwonym” - torfowiskowy rezerwat przyrody o powierzchni 114,66 ha, wokół którego utworzono otulinę o powierzchni 68,40 ha. Został on ustanowiony decyzją Rady Miasta Nowego Targu 13 października 1925 r., początkowo zajmował powierzchnię 5 ha. W 2003 r. z inicjatywy Nadleśnictwa Nowy Targ powierzchnię rezerwatu powiększono do aktualnych 114,66 ha. Teren Rezerwatu znajduje się także na liście jednego z 19-stu Obszarów Ramsarskich w Polsce. Rezerwat ten jest kompleksem bardzo cennych przyrodniczo torfowisk wysokich Kotliny Nowotarskiej. Tworzenie tego typu siedlisk trwa od ponad 8 tysięcy lat. Torfowiska wysokie, są zwane na Podhalu puściznami albo pustaciami. Torfowiska wysokie w Polsce stanowią tylko 7% w całości występujących mokradł.

Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu – obszar chronionego krajobrazu położony w południowej części województwa małopolskiego. Obszar o powierzchni 364 480,09 ha został utworzony Rozporządzeniem Nr 27 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 1 października 1997 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego. Po reorganizacji województw wydane zostały w 2006 r., 2012 r. i 2013 r. akty normatywne aktualizujące funkcjonowanie obszaru chronionego krajobrazu i obecnie dawny Nowosądecki Obszar Chronionego Krajobrazu funkcjonuje jako Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Położenie geograficzne OCHK obejmuje: Beskid Makowski, Beskid Niski, Beskid Orawsko-Podhalański, Beskid Sądecki, Beskid Wyspowy, Działy Orawskie, Gorce, Kotlinę Orawsko-Nowotarską, Kotlinę Rabczańską, Kotlinę Sądecką, Pasma Babiogórskie, Pieniny, Pogórze Ciężkowickie, Pogórze Jasielskie, Pogórze Rożnowskie, Pogórze Spisko-Gubałowskie i Rów Podtatrzański.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione, ze względu na wyróżniający się krajobraz

o zróżnicowanych ekosystemach, oraz wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Funkcja ochronna wynika z wybitnej wartości obiektów przyrodniczych, dla których OChK jest bezpośrednią otuliną lub dodatkową strefą ochronną (przejściową), a ponadto większą część tego terenu stanowi obszar węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PL. Obszarowo przeważają zróżnicowane ekosystemy leśne. Wśród cennych ekosystemów naturalnych wyróżnić należy kompleksy torfowisk wysokich w południowo-zachodniej części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej i ekosystem rzeki Białki z przełomem oraz izolowane skałki Pienińskiego Pasa Skałkowego - Skalic Nowotarskich i Spiskich.

Obszar Natura 2000 Ostoja Gorczańska PLH120018 – Specjalny obszar ochrony siedlisk położony w rejonie małopolskim, obejmuje prawie całe pasmo górskie Gorców, należące do Beskidów Zachodnich. Zajmuje powierzchnię 17997,9 ha.

Ostoja jest obszarem źródłowym dopływów Dunajca i Raby. Sieć potoków jest bardzo gęsta. Większość terenu porośnięta jest lasami.

Jest to szczególnie cenna ostoja siedliskowa - stwierdzono tu występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Szczególne znaczenie mają dobrze zachowane, naturalne zbiorowiska leśne oraz kompleksy łąk. Występuje tu również duża różnorodność roślinna - ok. 940 gatunków, z licznymi stanowiskami chronionych prawnie, rzadkich lokalnie lub zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Poza tym jest to ważne miejsce bytowania zwierząt typowych dla Karpat, zwłaszcza drapieżnych, jak: wilka, niedźwiedzia, rysia (chronione również dyrektywą siedliskową). Pospolite są także sarny, jelenie, dziki.

Na terenie tym występują dość liczne traszki, żaby trawne, ropuchy szare i kumaki górskie oraz salamandra plamista, a gatunek gadów reprezentuje m.in. jaszczurka zwinka, żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny i gniewosz plamisty. Jest to również cenna ostoja ptasia o randze europejskiej, zarastająca lasem z powodu zaprzestania wypasu owiec i bydła. Były to głównie łąki mietlicowe-mietlicowe. W lokalnych zagłębieniach terenu, o zwiększonej wilgotności podłoża, lub przy wysiękach wody, spotyka się eutroficzne młaki.

W obszarze zidentyfikowano 13 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (największy obszar spośród nich zajmują żyzne buczyny i bory górnoreglowe) oraz 8 gatunków z załącznika II. Szczególnie cenne są kompleksy łąk i płaty naturalnych zbiorowisk leśnych. Jest to ważna ostoja fauny typowej dla Karpat, zwłaszcza dużych drapieżników (występuje tu wilk i niedźwiedź). Obszar o bogatej florze roślin naczyniowych (ok. 940 gat.), z licznymi stanowiskami chronionych prawnie, rzadkich lokalnie lub zagrożonych gatunków roślin naczyniowych.

Obszar Natura 2000 Górny Dunajec PLH120086 - specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 150,2 ha ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9663)(2011/62/UE).

Ostoję Górny Dunajec z dopływami tworzą: rzeka Dunajec na odcinku od ujścia Białego Dunajca do mostu na trasie Harkłowa-Knurów, rzeka Czarny Dunajec (od pñ. granicy ostoi „Torfowiska Orawsko-Nowotarskie” do ujścia do Dunajca) wraz z potokiem Lepietnica (od mostu na trasie Morawczyzna - Nowy Targ w miejscowości Trute do ujścia).

Są to prawie naturalne, małe rzeki fliszowe, o kamienistym dnie i słabo porośniętych brzegach. W dolinie Czarnego Dunajca i nad samym Dunajcem występują cenne siedliska kamieńcowe. Lasy liściaste zajmują 12% powierzchni terenu, łąki około – 21%, tereny uprawne 57%, a zurbanizowane – 10%.

Oba potoki stanowią ważną ostoję wielu rzadkich i chronionych gatunków zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym – występują tu licznie 2 gatunki ryb z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (brzanka i głowacz białopłetwy).

Obszar Natura 2000 Gorce PLB120001 - obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 6824,9 ha. Ostoja obejmuje górne fragmenty pasma Beskidów Zachodnich (Gorców) od wysokości 600 m n.p.m. po szczyty Jaworzyna 1288 m n.p.m., Kudłoń 1276 m n.p.m. i Mostownica 1251 m n.p.m. Obszar jest górną częścią zlewni kilku niewielkich rzek (głównie Kamienicy). W partiach przyszczytowych występują górskie polany i łąki (ok. 1% powierzchni), na których dawniej w dużo większym stopniu niż obecnie wypasano owce i bydło. W 99%

powierzchnia ostoi jest pokryta lasem reglowym. W skład regła górnego wchodzi bór świerkowy, a w reglu dolnym dominuje buczyna karpacka i zbiorowiska borowe. W dolinach potoków występuje olszyna karpacka.

Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej E71. Występuje tu 15 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 8 gatunków z polskiej Czerwonej Księgi. Szczególne znaczenie ma populacja dzięcioła zielonosiwego, dzięcioła trójpalczastego, dzięcioła biało grzbietego, głuszca, muchołówki małej, puchacza, sóweczki, jarzątka, włośchatki i puszczyka uralskiego.

Do rzadkich roślin występujących tu należą wawrzynek wilczełyko, śnieżyczka przebiśnieg, dziewięciśń bezłodygowy, szafrany, liczne gatunki goryczek i storczyków. Na terenie ostoi występuje m.in. wilk i niedźwiedź, rysie, zaskrońce, żmije zygzakowate oraz 11 gatunków płazów z salamandrą plamistą.

Obszar Natura 2000 Torfowiska Orawsko-Nowotarskie - specjalny obszar ochrony siedlisk (PLH120016)

Obszar jest fragmentem Kotliny Orawsko-Nowotarskiej zbudowanej ze skał fliszu karpackiego przykrytych żwirami, piaskami i łąkami czwartorzędowymi, o grubości do 1300 m. Obejmuje jeden z największych w Polsce południowej, cenny kompleks torfowisk wysokich typu bałtyckiego i borów sosnowo – świerkowych.

Obszar poprzecinany jest licznymi potokami, fragmenty obszaru odwadniane są rowami melioracyjnymi. Wzdłuż potoków utrzymują się łąki ostrożeńiowe, a gdzieś tam młaki. W skład obszaru wchodzi także fragment koryta Czarnego Dunajca o naturalnym charakterze. Związana z nim roślinność rzek górskich to zwłaszcza zarośla wierzbowe i wrześniowe na kamieńcach. Pozostała część terenu zajęta jest przez łąki kośne, głównie mieczykowo-mietlicowe, z których część nie jest użytkowana. Południową część obszaru pokrywają bory bagienne.

Specyficzne, skrajne warunki środowiska powodują, iż ostoja jest obszarem bytowania borealnych gatunków roślin i zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 12 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 12 gatunków z załącznika II tej Dyrektywy.

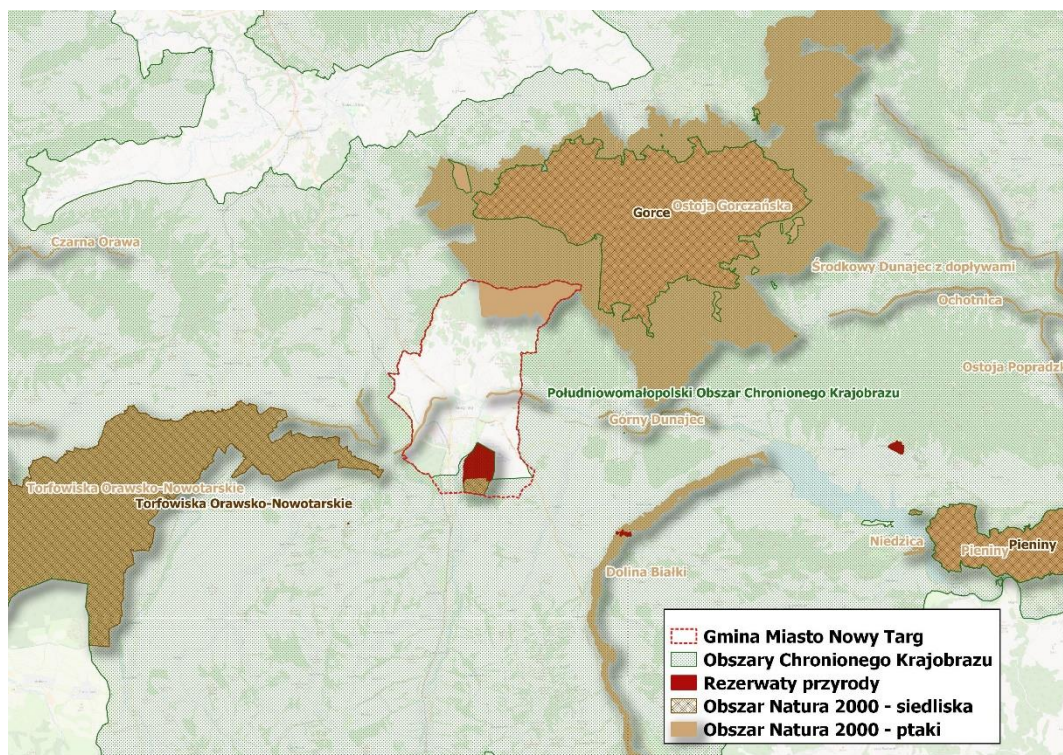
Obszar ważny dla ochrony bioróżnorodności: w ciekach, na terenie torfowisk występują rasy (podgatunki) ryb uznane za specyficzne dla tych wód. Są to: płoć karpacka *Rutilus rutilus carpathorossicus*, kiełb dunajski *Gobio gobio obtusirostris* i certa *Vimba vimba carinata*. Jest to także jedyne znane miejsce występowania czerwca *Ericoccus podhalensis*. Występuje tu także jedna z 3 najliczniejszych w Polsce populacji szlaczkonii torfowca *Colias palaeno*; ma tu swoje stanowiska także kilka innych, zagrożonych w skali kraju gatunków bezkręgowców.

Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków, zwłaszcza cietrzewia.

Obszar Natura 2000 Torfowiska Nowotarskie - Obszar specjalnej ochrony ptaków (PLB120007)

Torfowiska Nowotarskie są jednym z największych w Polsce kompleksem torfowisk. Jest to obszar o wyjątkowej wartości przyrodniczej, unikalny w skali Europy. Prawie 10% powierzchni terenu obejmują torfowiska wysokie - siedliska priorytetowe w ochronie bioróżnorodności europejskiej.

Tereny torfowisk otaczają lasy iglaste, a wśród nich priorytetowe dla Europy sosnowo-świerkowe bory bagienne, pokrywające ponad 20% powierzchni ostoi. Przez torfowiska przepływają liczne potoki, wzdłuż których rosną łąki ostrożeńiowe. Spośród rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych na terenie ostoi występują: kosodrzewina, bagno zwyczajne, wełnianka pochwowata, rosiczka długolistna i okrągłolistna, żurawina błotna oraz wiele gatunków mchów torfowców. Rośnie tu również cenny z europejskiego punktu widzenia storczyk - obuwik pospolity. Na terenie ostoi występuje również kilka gatunków rzadkich motyli związanych z torfowiskami: czerwonończyk nieparek, modraszek nausitous i szlaczkoń torfowiec. Znajduje się tu jedno z trzech w Polsce stanowisk ważki - łątki turzycowej. W ciekach natomiast bytują rzadkie rasy (podgatunki) ryb uznane za specyficzne dla tych wód: płoć karpacka, kiełb dunajski i certa. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków takich jak: cietrzew, głuszc, błotniak zbożowy, derkacz, orlik krzykliwy. Torfowiska te są jednym z największych w Polsce tokowisk cietrzewia.

Rysunek 11. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: Opracowanie własne

Pomniki przyrody

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie miasta występują

- 4 lipy szerokolistne przy kościele pw. św. Anny,
- 16 modrzewi europejskich w szpalerze przy ul. Waksmundzkiej,
- 9 jodeł pospolitych na terenie nadleśnictwa Nowy Targ w Gorcach przy drodze na Turbacz,
- 1 modrzew europejski na dz. ewid. nr 19477.

Szczegółowe dane na temat pomników przyrody przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Pomniki przyrody na terenie Miasta Nowy Targ

Typ pomnika	Rodzaj	Gatunek	Położenie	Data ustanowienia	Akt prawny
Wieloo obiektowy	Grupa 4 drzew	Lipa szerokolistna - <i>Tilia platyphyllos</i>	Wokół zabytkowego Kościoła pw. św. Anny w Nowym Targu	1993-02-04	Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 04.02.1993 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody stanowiska kłococzki południowej oraz niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa nowosądeckiego
Wieloo obiektowy	Aleja	Modrzew europejski -	Wzdłuż ulicy Waksmundzkiej,	1993-02-04	Rozporządzenie Nr 20 Wojewody

Typ pomnika	Rodzaj	Gatunek	Położenie	Data ustanowienia	Akt prawny
		Larix decidua	od pętli autobusowej do skrzyżowania z drogą w kierunku Szczawnicy		Nowosądeckiego z dnia 04.02.1993 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody stanowiska kłokoczki południowej oraz niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa nowosądeckiego
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ

Typ pomnika	Rodzaj	Gatunek	Położenie	Data ustanowienia	Akt prawny
					na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19287 na terenie miasta Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ

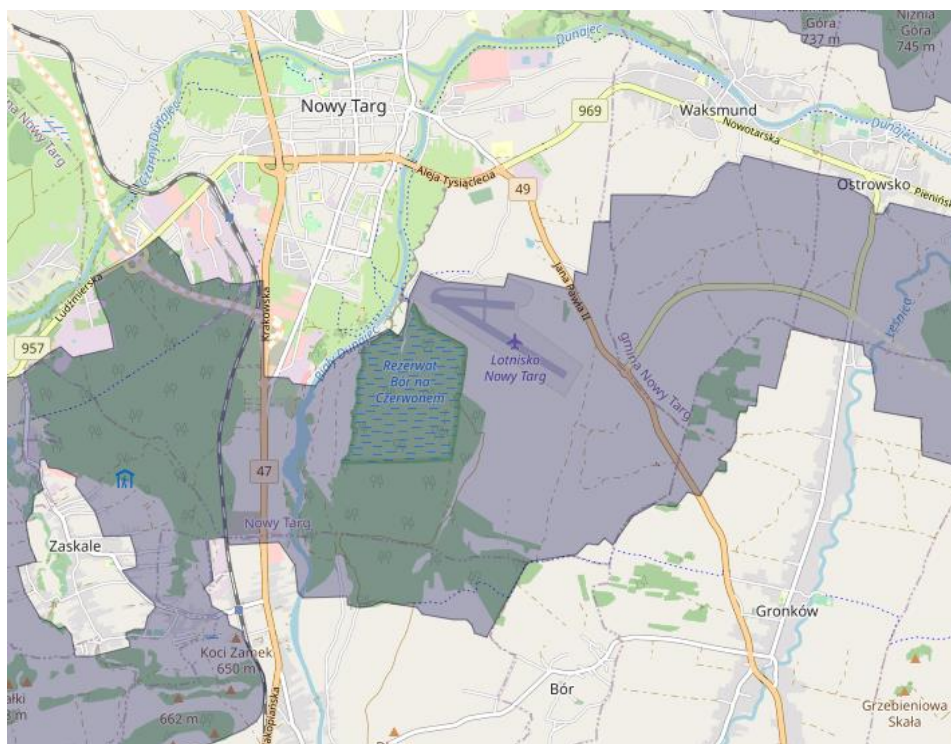
Typ pomnika	Rodzaj	Gatunek	Położenie	Data ustanowienia	Akt prawny
					pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ
Jednoobiektowy	drzewo	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	Pomnik znajduje się na terenie działki ewidencyjnej nr 19477, w mieście Nowy Targ	2021-09-25	Uchwała Nr XXXIII/358/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 września 2021 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody znajdujących się na terenie Miasta Nowy Targ

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Są ważnym elementem sieci Natura 2000, gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami. Na skutek działalności człowieka niegdyś rozległe siedliska zwierząt i roślin zostały rozdrobnione i często odizolowane od siebie. Korytarze ekologiczne są to liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia. Istnienie tych terenów warunkuje prawidłowy rozwój gatunku, umożliwia znalezienie terytorium, ułatwia ucieczkę przed drapieżnikami. Szerokość korytarzy ekologicznych uzależniona jest od gatunku dla którego został wyznaczony, zasadniczo im większy gatunek tym szerszy korytarz.

Dla obszaru Polski została opracowana sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym) oraz korytarze uzupełniające (o znaczeniu krajowym). Do korytarzy ekologicznych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zaliczamy korytarz ekologiczny Torfowiska Orawsko-Nowotarskiego.

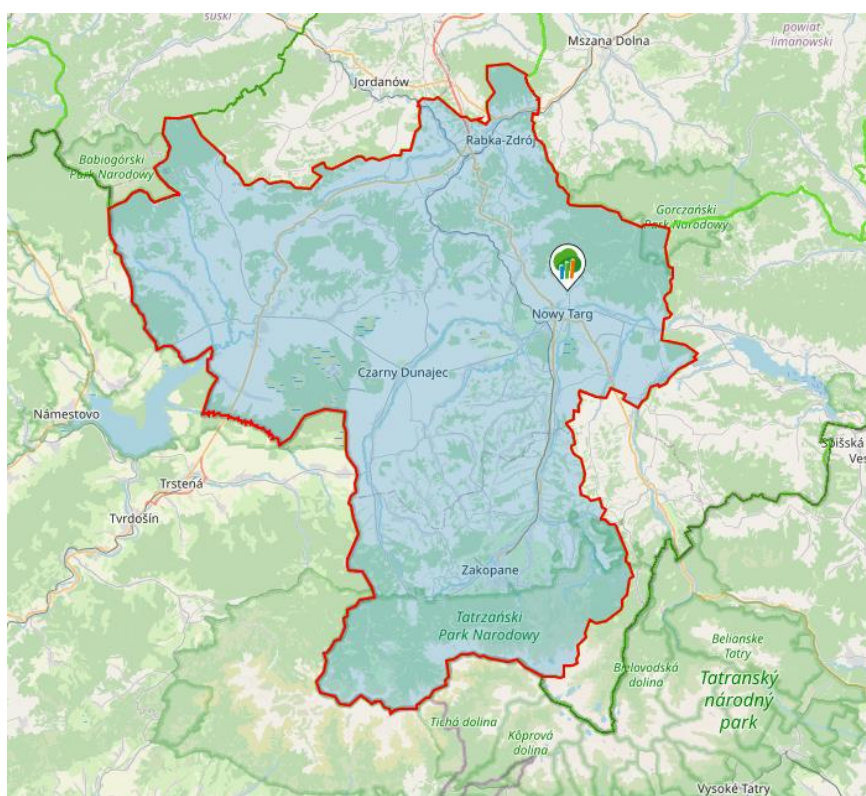

Rysunek 12. Korytarze ekologiczne na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl>

Lasy

Lesistość Miasta Nowy Targ wynosi 35,2%. Lasy na terenie Miasta zarządzane są przez: Nadleśnictwo Nowy Targ. Powierzchnia jaką zarządza nadleśnictwo wynosi 880 ha.

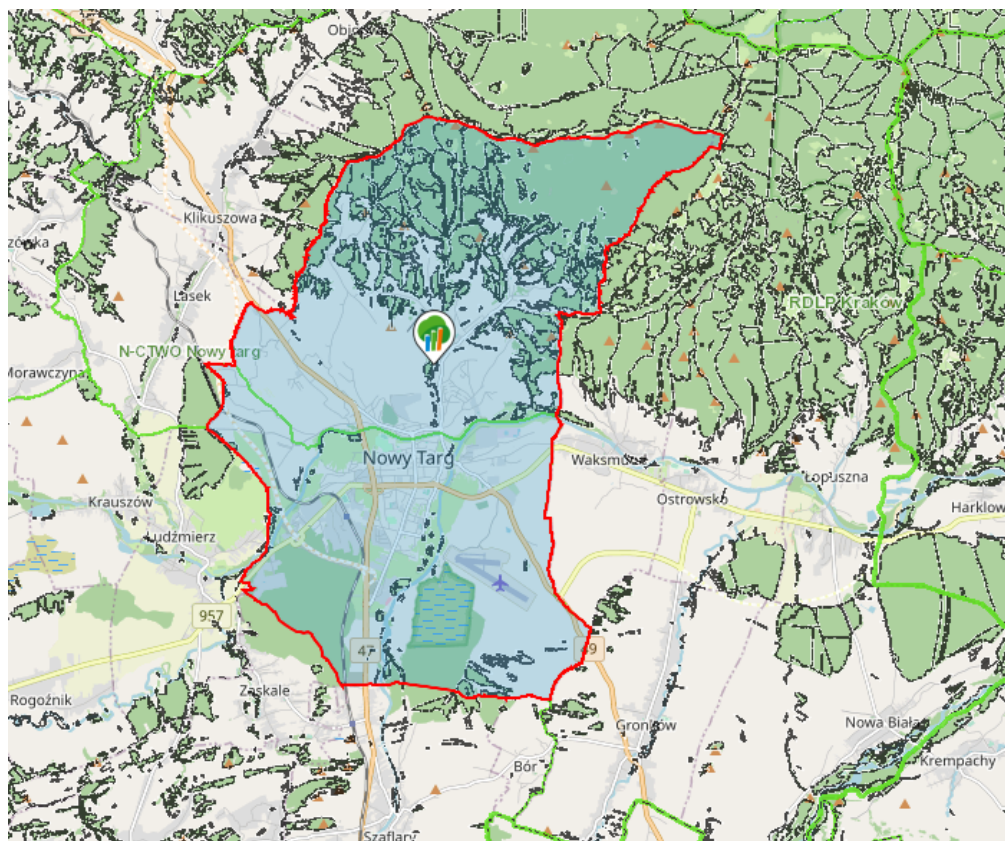
Rysunek 13. Zasięg Nadleśnictwa Nowy Targ

Źródło: <https://www.bdl.lasy.gov.pl/>

Tabela 33. Struktura lasów na terenie Miasta Nowy Targ

Powierzchnia lasów ogółem [ha]	Lasy publiczne ogółem [ha]	Lasy publiczne Skarbu Państwa [ha]	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych [ha]	Lasy publiczne gminne [ha]	Lasy prywatne ogółem [ha]
1 796,54	983,31	962,51	905,52	20,80	813,23

<https://bdl.stat.gov.pl/>

Rysunek 14. Położenie lasów na terenie Miasta Nowy Targ

Źródło: <https://www.bdl.lasy.gov.pl/>

Typy siedliskowe lasów na terenie gminy:

- bór górski bagienny (40 ha),
- bór mieszany górski bagienny (26 ha),
- bór mieszany górski wilgotny (96 ha),
- las górski świeży (235 ha),
- las mieszany górski świeży (283 ha),
- las mieszany górski wilgotny (233 ha).

Wszystkie obwody łowieckie działające na terenie Gminy Miasto Nowy Targ, których roczne plany łowieckie po zaopiniowaniu Burmistrza Miasta Nowy Targ zatwierdza Nadleśnictwo Nowy Targ znajdują się pod Zarządem Okręgowym PZŁ Nowy Sącz. Nadleśnictwo Nowy Targ zatwierdza Roczne Plany Łowieckie następujących obwodów łowieckich wchodzących w obszar miasta: 207, 209, 221, 222.

Tereny zieleni

Nowy Targ należy do miast o stosunkowo dużym stopniu udziału zieleni i zaliczany jest do tzw. zielonych miast Polski. Najbardziej „zielone” są tereny północne (górskie) i tereny otaczające centrum miasta. Największy udział wśród terenów zielonych posiadają parki, zieleńce oraz tereny zieleni osiedlowej, co jest charakterystyczne dla obszarów zurbanizowanych. Duży udział w kształtowaniu zieleni miejskiej ma także zieleń uliczna.

W poniższej tabeli przedstawiono powierzchniowy udział terenów zieleni na terenie Miasta Nowy Targ.

Tabela 34. Tereny zieleni na obszarze Miasta Nowy Targ

parki spacerowo-wypoczynkowe [ha]	zieleńce [ha]	zieleń uliczna [ha]	tereny zieleni osiedlowej [ha]	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha]	cmentarze [ha]	lasy gminne [ha]
5,34	3,35	16,45	24,18	32,87	12,11	20,80

<https://bdl.stat.gov.pl/>

Likwidacja barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasto Nowy Targ:

W 2022 roku zrealizowano oraz rozliczono coroczne zadanie pn. Likwidacja barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Miasto Nowy Targ. Działania prowadzone były na obszarze o powierzchni 6,2503 ha, głównie na brzegach Białego Dunajca i Dunajca. Prace prowadzone były w okresie od 18 maja do 14 października 2022r. przez firmę EKO Branch Pana Grzegorza Gałęzia z Sławkowa. Na realizację zadania otrzymano dotację w wysokości 70% kosztów z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

5.10.2. Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w celu wyodrębnienia najważniejszych problemów i zagrożeń Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie zasobów przyrodniczych.

Tabela 35. Analiza SWOT – Zasoby przyrodnicze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– Ustanowione na terenie gminy miasta obszarowe i punktowe formy ochrony przyrody,– Możliwość zwiększania potencjału przyrodniczego gminy miasta dzięki potencjałowi ludzkiemu – bazie naukowej,– Położenie gminy miasta w obszarze korytarzy ekologicznych,– Wysoka lesistość,– Wzrastający udział terenów zielonych w powierzchni miasta,– Wysoka atrakcyjność przyrodnicza wynikająca z występowania na terenie miasta obszarów Natura 2000 i otuliny Gorczańskiego Parku Narodowego.	<ul style="list-style-type: none">– Postępujący wskaźnik antropopresji,– Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska,– Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska,– Presja różnorodnej działalności człowieka na szatę roślinną (gospodarka leśna, zanieczyszczenia wód, chemizacja, rekreacja, urbanizacja, zmiany systemu użytkowania terenu).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">– Monitoring obszarów chronionych,– Powstanie nowych miejsc zieleni,– Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja walorów przyrodniczych,– Tworzenie nowych form ochrony przyrody i dbałość o istniejące,– Bieżąca pielęgnacja i monitoring stanu zieleni w gminie, w tym pomników przyrody,– Zwiększanie bioróżnorodności.	<ul style="list-style-type: none">– Wzrastająca antropopresja,– Fragmentacja siedlisk,– Wichury powodujące ubytek w zadrzewieniu na terenie gminy (złomy i wywroty)– Ujednolicenie gatunkowe, monokultura, która zmniejsza bioróżnorodność i wypiera gatunki lokalne,– Wprowadzanie gatunków inwazyjnych.

Źródło: opracowanie własne

5.11. Zagrożenie poważnymi awariami

5.11.1. Analiza stanu wyjściowego

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2022 poz. 2556 ze zm.) za poważną awarię uważa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię powstałą w zakładzie.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie poważnych awarii jest ustawa Prawo ochrony środowiska, w której zawarte są przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu poważnej awarii przemysłowej, obowiązki prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, obowiązki organów administracji związane z awarią przemysłową oraz zagadnienie współpracy międzynarodowej w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej o charakterze transgranicznym.

Ochrona środowiska przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska. W zakresie przeciwdziałania poważnym awariom do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r., poz. 824) należy:

- kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii,
- prowadzenie szkoleń dla organów administracji oraz podmiotów, o których mowa w pkt 1,
- badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska,
- prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska.

W przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zdarzeń o znamionach poważnej awarii Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji ich zwalczania z organami właściwymi do jej prowadzenia (głównie Państwową Strażą Pożarną ale również OSP) oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tych awarii.

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ zlokalizowane są następujące zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii:

- PAPI SERVICE na ul. Składowej (magazyny paliw):

Tabela 36. Magazyn paliw na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Nazwa jednostki i adres zakładu	Nr identyfikacyjny zakładu (wg WIOŚ w Krakowie)	Rodzaj zakładu:	Rodzaj substancji niebezpiecznej	Nr indeksowy	Nr rozpoznawczy materiału (wg ONZ)	Klasa wg ADR	Opis klasy ADR (właściwości substancji)
FHU PAPI 34-520 Poronin ul. Kasprowicza 28 Baza Nowy Targ ul. Składowa 11	12-2-0314	potencjalny sprawca poważnej awarii	Olej napędowy; paliwa do silników Diesla; olej gazowy niespecyfikowany	649-224-00-6	1202	3	Materiały ciekłe zapalne

Źródło: UG

- zakład garbarsko kuśnierski FICPOL przy ul. Ceramicznej 10 (zanieczyszczenie powietrza – duży emitor, zanieczyszczenie środowiska wodnego ścieki przemysłowe),
- stacja demontażu pojazdów METALIC przy ul. Ceramicznej i przy ul. Waksmundzkiej (zanieczyszczenie środowiska glebowo-wodnego przez substancje ropopochodne),
- oczyszczalnia Ścieków MZWiK w Nowym Targu Sp. z o.o. przy ul. Polnej 51 (zanieczyszczenie środowiska wodnego cieku rzeki Dunajec),
- kotłownia miejska MPEC Nowy Targ Sp. z o.o. przy ul. Szaflarskiej (zanieczyszczenie powietrza – duży emitor),
- betoniarnia Żanex na ul. Ludźmierskiej oraz ul. Ceramicznej (zanieczyszczenie środowiska glebowo-wodnego oraz zanieczyszczenie powietrza),
- stacje paliw 11 szt.

Tabela 37. Stacje paliw na terenie Gminy Miasto Nowy Targ

Lp	Nazwa podmiotu	Ulica	Numer posesji	Kod pocztowy	BB	ON	LPG	OP	Liczba zbiorników
1	POLSKI KONCERN NAFTOWY „ORLEN” Płock ul.Chemików 7 Region Handlu Detalicznego Południe Stacja Paliw w Nowym Targu	Krakowska	1	34 - 400	X	X	X		4
2	Stacja Paliw "Circle K" Nowy Targ	Krakowska	2	34 - 400	X	X	X		6
3	POLSKI KONCERN NAFTOWY „ORLEN” Płock ul.Chemików 7 Region Handlu Detalicznego Południe Stacja Paliw w Nowym Targu	Niwa	113	34 - 400	X	X	X		5
4	STACJA PALIW	Ludźmierska	24	34 - 400	X	X	X		5
5	STACJA PALIW "MOYA"	Ludźmierska	29	34 - 400	X	X	X		4
6	STACJA PALIW „HUZAR"	Kolejowa	169	34 - 400	X	X	X		2
7	STACJA PALIW EXPORT- IMPORT” Józef Maj	Składowa	12b	34 - 400	X	X	X		5
8	FHU PAPI SERVICE ul.Kasprowicza 2834-520 Poronin	Składowa	11	34 - 400			X	X	6
9	STACJA PALIW E.LECLERC	Składowa	2	34 - 400	X	X	X		3
10	POLSKI KONCERN NAFTOWY „ORLEN” Płock ul.Chemików 7 Stacja Paliw w Nowym Targu	Szaflarska	154	34 - 400	X	X			4
11	Stacja paliw "Circle K"	Jana Pawła II	120	34-400	X	X	X		4

Źródło: Urząd Miasta

W 2022 roku na bieżąco prowadzone były kontrole nieruchomości pod kątem spalania odpadów na powierzchni ziemi i w przydomowych paleniskach. Z uwagi na fakt, że w tym okresie w Gminie Miasto Nowy Targ nie funkcjonowała Straż Miejska to kontrole budynków i lokali mieszkalnych w zakresie komponentów środowiska dokonywane były przez EKOPATROL składający się z pracowników Urzędu Miasta Nowy Targ,

upoważnionych przez Burmistrza na podstawie art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Mieszkańcy mogli zgłaszać nieprawidłowości dotyczące zanieczyszczenia powietrza poprzez całodobowy telefon. Ponadto zgłoszeń można było dokonywać za pomocą „EkoInterwencji” czyli aplikacji uruchomionej przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

W dniu 18.02.2022 roku podpisana została umowa nr 1/2022/LIFE z Centralnym Laboratorium Pomiarowo-Badawczym Sp. z o. o. w Jastrzębiu-Zdroju na badanie próbek popiołów paleniskowych.

W 2022 roku działania kontrolne w zakresie ochrony powietrza przedstawiały się następująco:

- wykonano 70 kontroli interwencyjnych;
- wykonano 213 kontroli planowych;

pobrano łącznie 7 próbek popiołów paleniskowych, które przesłano do laboratorium (pobrane próbki nie wykazały spalania odpadów).

Realizacja działań kontrolnych na początku 2022 roku była utrudniona w związku z pandemią COVID-19.

Ponadto w dniu 29 marca 2022 r. podpisana została umowa z firmą Flytronic S.A. z Gliwic na wykonanie analizy dymu z palenisk za pomocą bezałogowych systemów latających – DRONÓW.

W dniu 16.12.2022 r. oraz 17.12.2022 r. prowadzone były analizy dymu z palenisk. W ramach akcji wykonano analizę dymu z kominów z 64 budynków. Dzięki użyciu drona pracownicy mieli możliwość na bieżąco monitorować dym pod kątem jego zawartości.

WIOŚ przeprowadził we wskazanym okresie 26 kontroli z wyjazdem w teren, przy czym były to zarówno kontrole planowe (2 kontrole), jak i pozaplanowe (24 kontrole). Działalność prowadzona przez kontrolowane podmioty dotyczyła min. handlu, usług, 2 kontrole dotyczyły przewozu towarów i zostały przeprowadzone wraz z funkcjonariuszami KAS i Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w ramach Akcji „Stop nielegalnym odpadom”. Przeważająca część przeprowadzonych kontroli (20 kontroli) dotyczyła zgłoszeń wpływających do WIOŚ poprzez aplikację EkoInterwencja w zakresie podejrzenia spalania odpadów lub zanieczyszczenia cieków wodnych. Kontrole swym zakresem obejmowały sprawdzenie przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska. Przeprowadzone kontrole ujawniły w 3 przypadkach nieprawidłowości w zakresie wymagań ochrony środowiska, które dotyczyły min. gospodarki odpadami, wprowadzania gazów i pyłów do powietrza lub gospodarki wodnościekowej. Za stwierdzone naruszenia wystawiono 1 mandat, a w 1 przypadku skierowano wystąpienie do jednostki samorządu terytorialnego – przekazując ustalenia z czynności przeprowadzonych przez inspektorów w ramach rozpatrywanych zgłoszeń.

5.11.2. Analiza SWOT

Przeprowadzenie oceny stanu aktualnego obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami pozwoliło na przeprowadzenie analizy SWOT przedstawionej w tabeli poniżej.

Tabela 38. Analiza SWOT – Zagrożenie poważnymi awariami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– Mała ilość zakładów przemysłowych emitujących szkodliwe związki pochodzące z procesów produkcyjnych,– Prowadzenia działań kontrolnych podmiotów na terenie gminy miasta.	<ul style="list-style-type: none">– Transport substancji niebezpiecznych przez tereny zabudowane,– Naruszenia prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">– Wspieranie jednostek OSP poprzez doposażanie w niezbędny sprzęt, szkoleń na wypadek wystąpienia poważnej awarii,– Poprawa bezpieczeństwa budynków wielorodzinnych poprzez montaż instalacji przeciwpożarowej oraz wymianę innych instalacji towarzyszących.	<ul style="list-style-type: none">– Wypadek podczas transportu niebezpiecznych substancji,– Możliwość powstania zakładów ZZR,– Możliwość wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

5.12. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i adaptacje do zmian klimatu

W ostatnich dziesięcioleciach obserwuje się coraz bardziej widoczne skutki zmian klimatu, polegające m.in. na wzroście temperatury oraz zwiększeniu częstotliwości i skali ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski, a proces ten w kolejnych latach będzie się nadal pogłębiał. Wobec tego konieczne i ekonomicznie uzasadnione jest prowadzenie adaptacji do nadchodzących zmian.

Przez adaptacje do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu.

W związku z powyższymi uwarunkowaniami w celu ograniczenia gospodarczego i społecznego ryzyka związanego ze zmianami klimatycznymi, opracowano Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 (SPA2020), który wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Jako najbardziej wrażliwe na zmiany klimatu, wskazano dziedziny i obszary, takie jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Pamiętać jednak trzeba, że kwestie związane ze zmianami klimatu, dotyczyć mogą również przedsięwzięć z innych dziedzin i obszarów.

Obszary górskie w Polsce, w pobliżu których i na części których zlokalizowany jest Nowy Targ, należą do regionów szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu zarówno w aspekcie przyrodniczym, jak i gospodarczym. Siedliska przyrodnicze o charakterze górskim są silnie narażone na zmiany klimatyczne.

Wzrost temperatury ma przede wszystkim negatywny wpływ na stosunki wodne. Zwiększone parowanie przy niezmięnionej sumie opadów będzie prowadzić do zmniejszania zasobów wodnych zasilających dorzecza głównych rzek. Będzie to szczególnie niebezpiecznie w przypadku wystąpienia okresów suszy. Zmniejszenie przepływów rzek i potoków będzie powodować niedobór wody w miejscowościach podgórskich, co równocześnie stwarzać będzie poważne problemy gospodarcze i sprzyjać będzie wzrostowi zanieczyszczenia wód powierzchniowych i ich eutrofizacji.

Zwiększona częstotliwość występowania deszczy nawalnych (ulewy) powodować będzie gwałtowne wezbrania rzek, erozje koryt rzecznych, zwiększenie transportu materiału wleczonego i unoszonego. Spowodować może zamulanie znacznych odcinków rzek i zbiorników, co w konsekwencji może wpłynąć na spłylenie koryt rzecznych (zwiększone ryzyko powodzi) oraz obniżenie jakości wody.

Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem związanym z ulewami są osuwiska, które nasilają się na obszarach górskich i podgórskich. Innym problemem związanym z opadami atmosferycznymi są zmiany pokrywy śnieżnej. Wzrost temperatury powoduje skrócenie okresu zalegania pokrywy i jej niestabilności. Jest to jeden z czynników warunkujących możliwość prawidłowego funkcjonowania ekosystemów zależnych od okresu jej zalegania i grubości.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy opracowywany jest na okres 6 lat – 2021-2027. Celem głównym, jak sama nazwa wskazuje, jest przeciwdziałanie skutkom suszy, której konsekwencje widoczne są zarówno w środowisku, gospodarce, a także mają wpływ na społeczeństwo.

Do celów szczegółowych zidentyfikowanych we wskazanym dokumencie, zalicza się:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Nowy Targ znajduje się na obszarze, który został zakwalifikowany w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy I – słabo zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy III – bardzo zagrożone,

a w przypadku zagrożenia suszą hydrogeologiczną – klasa II – umiarkowane zagrożenie. Według klas łącznego zagrożenia suszą, Nowy Targ zaklasyfikowano do umiarkowanie zagrożonego suszą.

W Planie zaproponowano rekomendacje działań mających przeciwdziałać negatywnym skutkom suszy. Dla terenu, na którym znajduje się Miasto Nowy Targ zaproponowano m.in.:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencję i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizację przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

5.13. Działania edukacyjne

Edukacja ekologiczna jest zagadnieniem horyzontalnym dotyczącym wszystkich obszarów ochrony środowiska. Głównym jej celem jest podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, kształtowanie zachowań prośrodowiskowych ogółu społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży.

Konieczność prowadzenia działań z zakresu edukacji ekologicznej wynika z polskich i europejskich aktów prawnych oraz dokumentów strategicznych, w tym z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn.zm.). W ustawie tej zawarto przede wszystkim obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół.

Działania edukacyjne powinny jednak obejmować także dorosłych mieszkańców, ponieważ to oni mają największy wpływ na obecny stan środowiska w mieście. Prowadzone działania edukacyjne powinny dotyczyć przede wszystkim prawidłowego postępowania z odpadami, ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z domowych kotłowni oraz podnosić ogólną świadomość ekologiczną lokalnej społeczności.

Bardzo ważne jest planowanie i realizowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej na szczeblu lokalnym mających na celu ukształtowanie świadomości mieszkańców przejawiającej się w ich konkretnych działaniach związanych z troską o otaczające ich najbliższe środowisko.

Na terenie Gminy Miasto Nowy Targ edukacja ekologiczna prowadzona jest m.in. w placówkach edukacyjnych, ale edukowani są również dorośli mieszkańcy gminy. Tematyka edukacji ekologicznej to przede wszystkim:

- edukacja w zakresie poprawy jakości powietrza,
- racjonalna gospodarka odpadami i ich segregacja,
- edukacja w zakresie szkodliwości azbestu, efektywności energetycznej czy niskiej emisji,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi (ogrody deszczowe), ochrona bioróżnorodności (rośliny miododajne, pasieka miejska online).

Instytucjami i organizacjami, które mogą wspierać działania gminy w zakresie kształtowania świadomości ekologicznej są: Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Oprócz organizowania własnych działań, gmina powinna także włączać się w akcje edukacyjne prowadzone na wyższym poziomie administracyjnym czy organizowane przez fundacje i stowarzyszenia pozarządowe. Udział w kampaniach organizowanych na przykład przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, które udostępnia niezbędne materiały takie jak infografiki, ulotki, poradniki itp. obniża koszty realizacji edukacji ekologicznej.

Gmina Miasto Nowy Targ co roku realizuje liczne działania. W 2022 roku szczególny nacisk kładła na działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców. Realizacja tych zadań na początku roku była znacząco utrudniona w związku z pandemią COVID-19. Pomimo pandemii w tym zakresie zrealizowane zostały następujące inicjatywy:

- W miesiącach luty, marzec i kwiecień 2022 roku przeprowadzono akcję informacyjną skierowaną do właścicieli budynków zlokalizowanych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ. W ramach akcji rozdystrybuowano materiały edukacyjne (ulotki) dotyczące uchwał antysmogowych, Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków oraz możliwości skorzystania z dostępnych programów dofinansowań do wymiany

starych kotłów centralnego ogrzewania, a także innych form wsparcia finansowego na inwestycje mające na celu ochronę powietrza. Przedmiotowe ulotki w ilości 7 500 sztuk dostarczone zostały wraz z decyzjami ustalającymi wysokość podatku od nieruchomości.

- W miesiącach luty, marzec i kwiecień 2022 roku przeprowadzono akcję informacyjną skierowaną do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Nowego Targu. W ramach akcji rozdyskrebowano materiały edukacyjne (ulotki) dotyczące obowiązujących uchwał antysmogowych oraz obowiązków deklaracyjnych związanych z uruchomioną od 1 lipca 2021 roku Centralną Ewidencją Emisyjności Budynków. W ulotkach znalazły się także dane kontaktowe do Zespołu Ekodoradców dla biznesu z Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości. Przedmiotowe ulotki w ilości 1 100 sztuk dostarczone zostały wszystkim podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą na terenie miasta Nowy Targ wraz zawiadomieniem dotyczącym płatności za odpady.
- W dniu 25 stycznia 2022 r. na stronie internetowej Miasta Nowy Targ www.nowytag.pl zaktualizowano informacje o aktualnie obowiązujących programach dofinansowania do wymiany nieekologicznych kotłów c.o. oraz opublikowano nowe informacje zbiorcze o obowiązkach wynikających z uchwał antysmogowych (Małopolskiej oraz dla Centrum Miasta Nowy Targ).
- W dniu 30 marca 2022 r. w Urzędzie Miasta Nowy Targ odbyło się spotkanie dla mieszkańców promujące program „Czyste Powietrze”. Spotkanie poprowadził pracownik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska obsługujący Punkt Informacyjny „Czystego Powietrza”. W spotkaniu udział wzięli także Ekodoradcy Urzędu Miasta Nowy Targ.
- W dniu 27 kwietnia 2022 roku pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Nowy Targ wzięli udział w wydarzeniu „Podhalański Okrągły Stół dla Czystego Powietrza”, które odbyło się w Hotelu Ibis Styles w Nowym Targu. Wydarzenie miało na celu wymianę dobrych praktyk, ale również rozmowę o wyzwaniach i problemach z jakimi borykają się samorządy podejmujące działania na rzecz poprawy jakości powietrza na Podhalu oraz nakreślenie kierunku wspólnych działań.
- W dniach 14-15.05.2022r. w Miejskiej Hali Lodowej w Nowym Targu oraz na terenie wokół odbyła się 25 edycja Podhalańskich Targów Budownictwa. Motywem przewodnim targów były eko-rozwiązania w budownictwie. Swoją ofertę z zakresu budownictwa, instalacji i wyposażenia wnętrz zaprezentowało kilkudziesięciu wystawców. Były to firmy z Podhala, Małopolski, Śląska a także z innych rejonów Polski. Można było zapoznać się z wieloma nowościami, które aktualnie pojawiły się w branży instalacyjnej oraz w budownictwie. Na tegorocznych targach pojawiło się wiele nowości, a zwłaszcza z zakresu ogrzewania oraz odnawialnych źródeł energii, które obecnie są bardzo popularne i poszukiwane przez zwiedzających. Swoje stoisko na targach posiadał także Urząd Miasta Nowy Targ, na którym Ekodoradca oraz Pracownicy Referatu ds. Ochrony Środowiska udzielali informacji dotyczących dostępnych programów dofinansowań do wymiany kotłów, odnawialnych źródeł energii oraz uchwały antysmogowej dla małopolski. W drugim dniu targów na stoisku prowadzonym przez Urząd Miasta porad udzielali także Doradcy Energetyczni Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.
- W czerwcu 2022 r. za pośrednictwem proboszczów nowotarskich parafii skierowano do mieszkańców komunikat dotyczący obowiązków wynikających z Centralnej Bazy Emisyjności Budynków.
- Współpracowano z lokalnymi oraz ogólnopolskimi mediami w sprawach związanych z działaniami z zakresu ochrony powietrza (udzielano wywiadów, opracowywano i publikowano informacje).
- Prowadzono na bieżąco kolportaż materiałów edukacyjnych (ulotek, broszur, plakatów).
- Prowadzono zakładkę Czystsze Powietrze na stronie internetowej Urzędu Miasta.
- Zamieszczano informacje dotyczących działań z zakresu ochrony powietrza na profilu społecznościowym Gminy Miasto Nowy Targ oraz na stronie www.nowytag.pl.

Ponadto pracownicy Urzędu Miasta Nowy Targ na bieżąco informowali mieszkańców (pisemnie, telefonicznie, osobiście w siedzibie Urzędu oraz w terenie podczas prowadzonych działań kontrolnych) o wymaganiach uchwał antysmogowych oraz dostępnych formach dofinansowania do wymiany kotłów. Dodatkowo przedmiotowe informacje cały czas dostępne były na stronie internetowej Urzędu Miasta.

5.14. Monitoring środowiska

Źródłem informacji o środowisku jest w szczególności państwowy monitoring środowiska. Został on utworzony ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2023 poz. 824 ze zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

1. jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań,
2. występujących zmian jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 opracowany przez GIOŚ zastępuje „Program państwowego monitoringu środowiska na lata 2016-2020” zatwierdzony przez Ministra Środowiska w roku 2015. Niniejszy program obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, z „Polityki ekologicznej państwa 2030” i strategii rozwoju Państwa, w tym „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, jak również ze zobowiązań międzynarodowych, w tym procesu monitorowania Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

W „Strategicznym programie państwowego monitoringu środowiska na lata 2020 - 2025” zaplanowano kontynuację większości dotychczasowych zadań przewidzianych do realizacji w „Programie państwowego monitoringu środowiska na lata 2016-2020”, jednak sposób realizacji części z nich uległ istotnym zmianom, przede wszystkim związanym ze zmianą sposobu funkcjonowania i finansowania państwowego monitoringu środowiska w ramach Inspekcji Ochrony Środowiska.

Wojewódzki Program Monitoringu Środowiska, podobnie jak program na poziomie krajowym, zakłada zarówno kontynuację badań i prac prowadzonych przez ostatnie lata, jak również rozszerzenie i zmiany w zakresie i sposobie wykonywania badań i ocen zgodnie z wdrażanymi przepisami dostosowującymi zakres i cele do wymagań obowiązujących przepisów i potrzeb. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie bierze bezpośredni udział w PMŚ badając:

- jakość powietrza,
- jakość wód powierzchniowych,
- jakość wód podziemnych,
- jakość gleb i ziemi,
- jakość przyrody,
- poziomy promieniowania jonizującego,
- poziomy pól elektromagnetycznych,
- poziomy natężenia dźwięku (hałasu).

W ramach podsystemu monitoringu jakości powietrza, w latach 2016 – 2020 WIOŚ w Krakowie realizował zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza, do których należą:

- wspomaganie systemu rocznych ocen jakości powietrza metodami modelowania matematycznego,
- pięcioletnia ocena jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza,
- krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza,

- monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych,
- pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia,
- pomiary składu pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, rtęci w stanie gazowym oraz depozycji metali ciężkich i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) na stacjach monitoringu tła regionalnego,
- monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża,
- pozyskiwanie informacji o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do powietrza dla potrzeb realizacji zadań w ramach monitoringu jakości powietrza.

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości wód, zgodnie art. 26 POŚ, jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych oraz wód morskich. W ramach podsystemu monitoringu jakości wód w województwie małopolskim prowadzony jest:

- monitoring wód powierzchniowych obejmujący wody śródlądowe,
- monitoring jakości wód podziemnych.

Monitoring wód powierzchniowych w latach 2020–2025 prowadzony przez WIOŚ w Krakowie będzie obejmował następujące zadania:

- badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych,
- badania i ocena stanu jezior,
- badania i ocena stanu elementów hydromorfologicznych wszystkich rodzajów wód powierzchniowych,
- badania i ocena jakości osadów dennych w rzekach i jeziorach,
- wdrażanie wymagań dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej.

Monitoring wód podziemnych w latach 2020–2025 prowadzony przez WIOŚ w Krakowie będzie obejmował badania i ocenę stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Celem badań jest dostarczenie wiedzy o stanie wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Działania te powinny zapewnić ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring oraz działania planowane i realizowane są zgodnie z sześcioletnim cyklem gospodarowania wodami, wynikającym z przepisów prawa krajowego, transponujących wymagania dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1-73, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdział 15, tom 5, str. 275-346) zwanej Ramową Dyrektywą Wodną.

W ramach PMŚ WIOŚ będzie także prowadził pomiary i ocenę stanu akustycznego środowiska. Celem funkcjonowania tego podsystemu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej w szczególności poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące oddziaływanie np. ekrany akustyczne. Mierzony będzie poziom hałasu emitowany przez źródła przemysłowe oraz komunikacyjne (drogi, linie kolejowe, tramwajowe oraz lotniska).

W kolejnych latach będą kontynuowane rozpoczęte w roku 2008 prace, w zakresie obserwacji stanu poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych. Monitoring pól elektromagnetycznych odbywa się poprzez pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA ORAZ ICH FINANSOWANIE

6.1. Cele ochrony środowiska i kierunki interwencji

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku” ma służyć realizacji przez gminę polityki ochrony środowiska i nawiązywać do polityki ochrony środowiska wyższych jednostek, a sam Program Ochrony Środowiska musi być spójny z założeniami dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu.

Dokument będzie stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, spajając wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska w mieście. Głównym celem programu jest:

Zrównoważony rozwój Miasta Nowy Targ dążący do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska przyrodniczego oraz rozwoju turystyki.

Pod każdą z charakterystyk obszarów interwencji przeprowadzona została analiza SWOT, mająca na celu określenie największych zagrożeń środowiska, słabych i mocnych stron istniejącego stanu środowiska oraz wskazanie dążeń w tych obszarach i szans na jego poprawę.

Na tej podstawie, zgodnie z wytycznymi Ministra Klimatu i Środowiska z 2015 roku, zaktualizowanymi w 2020 roku, dotyczącymi opracowywania programów ochrony środowiska, wyznaczono cele wraz z wskaźnikami stanu aktualnego i stanu docelowego. Narzędziem osiągnięcia stanu docelowego jest realizacja wyznaczonych w ramach obszarów zadań, które zostały zgrupowane w harmonogramie zadań. Cele, wskaźniki, kierunki interwencji oraz zadania przedstawia tabela nr 39. Zostały w niej określone również źródła finansowania wyznaczonych zadań, którymi będą zarówno środki własne gminy, jak i dotacje zewnętrzne, środki własne i pozyskane przez inne jednostki realizujące zadania. Do wyznaczonych zadań przypisano orientacyjną kwotę i czas realizacji. Kwoty i czas realizacji w wielu przypadkach zależą od możliwości i wielkości uzyskanych dotacji. Niektóre z zadań będą realizowane w ramach obowiązków pracowników Urzędu Miasta Nowy Targ. W tabeli 40 przedstawiono harmonogram zadań własnych wraz z finansowaniem, a w tabeli 41 przedstawiono harmonogram zadań monitorowanych wraz z finansowaniem.

6.2. Harmonogram rzeczowo - finansowy

Tabela 39. Cele, wskaźniki, kierunki interwencji oraz zadania przewidziane do realizacji na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	I. Poprawa jakości powietrza	Liczba substancji z przekroczenia mi w strefie małopolskiej (WIOŚ)	3	2	I.1. Rozwój odnawialnych źródeł energii	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinnym na terenie gminy	mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe
							Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania OZE (m.in. słonecznej i geotermalnej)	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
						I.3. Zwiększenie efektywności energetycznej w gminie	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe
							Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe
							Kampanie edukacyjne dot. ochrony powietrza	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Kontynuacja działalności w postaci prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze	Urząd Miasta Nowy Targ	Braki kadrowe,
							Wprowadzanie danych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków – w zakresie budynków komunalnych	Urząd Miasta Nowy Targ	Problem z pozyskiwaniem danych, braki kadrowe
Szczegółowa inwentaryzacja źródeł, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe, braki							

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
								kadrowe	
						Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	Urząd Miasta Nowy Targ, ZDW, PZD	Ograniczone środki finansowe	
						Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Urząd Miasta Nowy Targ, WIOŚ	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe	
						Szerzenie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców poprzez wsparcie w obszarze wymiany pieców grzewczych	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców	
						Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców	
						Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne, wymiana urządzeń gospodarstwa domowego na energooszczędne	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców do podjęcia działań	
						Przebudowa, modernizacja i rozwój systemu oświetlenia ulicznego – wymiana na oświetlenie energooszczędne	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe	
					I.3. Rozwój elektromobilności	Budowa lokalnych stacji do ładowania pojazdów elektrycznych (elektromobilni) w Nowym Targu	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
									do podjęcia działań
						I.4. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza	Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Urząd Miasta Nowy Targ	Pandemia, utrudniony dostęp do mieszkańców
						I.4. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza	Upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków	Urząd Miasta Nowy Targ	Pandemia, utrudniony dostęp do mieszkańców
2.	Zagrożenia hałasem	II. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy	Poziom hałas Leq (WIOŚ)	-	Poniżej poziomu dopuszczalnego	II.1. Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miasta Nowy Targ	Nieefektywny system planowania przestrzennego
							Modernizacja drogi gminnej 362668K ul. Podtatrzańska	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Budowa obwodnicy Nowego Targu w ciągu DK 49	GDDKiA	Protesty mieszkańców
							Budowa DK Nr 47 Rabka Zdrój - Zakopane na odc. Rdzawka - Nowy Targ km 5+064,20 - km 21+200,00	GDDKiA	Ograniczone środki finansowe
							Budowę bezkolizyjnego przekroczenia linii kolejowej w ciągu DW 957 w m. Nowy Targ	ZDW	Ograniczone środki finansowe
							Optymalizacja przepustowości DK47 na odc. Nowy Targ - Szaflary	GDDKiA	Ograniczone środki finansowe
							Budowa ścieżek rowerowych	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas z instalacji, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Starosta	Braki kadrowe
							Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Urząd Miasta Nowy Targ, zarządcy dróg	Ograniczone środki finansowe
3.	Pola elektromagnetyczne	III. Ochrona środowiska i ludności przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Natężenie pól elektromagnetycznych	0,27 [V/m]	poniżej poziomu dopuszczalnego	III.1. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego	Urząd Miasta Nowy Targ	Niefektywny system planowania przestrzennego
							Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Kraków	Niedokładność
							Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym	Przedsiębiorcy	Niefektywny system planowania przestrzennego
4.	Gospodarowanie wodami	IV. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba jednolitych części wód w stanie co najmniej dobrym (WIOŚ)	0	2	IV.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony wód	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
							Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ Kraków	Niedokładność pomiarów

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						wód			Ograniczone środki finansowe
						Usuwanie szkód powodziowych na potokach i rzekach	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni	Ograniczone środki finansowe	
						Usuwanie tam bobrowych na rzekach i potokach	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni	Ograniczone środki finansowe	
						IV.3. Ochrona przed powodzią	Wyznaczenie i wprowadzenie do mpzp wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie	Urząd Miasta Nowy Targ	Nieefektywny system planowania przestrzennego
							Wspieranie działań zmierzających do powstawania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na terenie Miasta Nowy Targ z zachowaniem zasad ochrony bioróżnorodności	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	V. Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej	Procent ludności korzystającej z kanalizacji (GUS)	93,6%	95,0%	V.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Odwodnienie ul. Willowa	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Odwodnienie ul. Grel od skrzyżowania z ul. Starokrakowską przez wiadukt na DK47 do skrzyżowania z ul. Św. Anny	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
			Procent ludności korzystającej z wodociągów (GUS)	82,0%	85,0%		Remont sieci wodociągowej wraz z przyłączami ul. Grel	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Przebudowa i modernizacja sieci wod. i kan. san. NZPS – etap 2	MZWIK	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Budowa sieci wodociągowej wraz z przebudową istniejących przyłączy na os. Bednarskiego	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Wymiana sieci wodociągowej w ul. Mickiewiczza-odcinek od ul. Krzywej do ul. Kilińskiego	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Wymiana sieci wodociągowej na ul. Królowej Jadwigi	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Niwa Zachodnia	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Kowaniec	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Nowe	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Partyzantów	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Słonecznej i Szpitalnej	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Stawiska	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Lotników i Jana Pawła II	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Przywrócenie do eksploatacji ujęcia Grel, Podmiot odpowiedzialny	MZWIK	Ograniczone środki

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
									finansowe
							Budowa sieci wodociągowych łączących ujęcia Grel z ul. Grel oraz ul. Kasprowicza	MZWIK	Ograniczone środki finansowe
							Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	Brak zgłoszeń instalacji przez mieszkańców
6.	Zasoby Geologiczne	VI. Ochrona złóż kopalin	Liczba eksploatowanych złóż kopalin	2	2	VI.1. Racjonalna eksploatacja kopalin	Nadzór i kontrola wydanych koncesji	Starostwo, Urząd Marszałkowski	Niedokładność
7.	Gleby	VII. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Wydane decyzje rekultywacyjne	0	0	VII.1. Zapobieganie niekorzystnym zmianom środowiska glebowego	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego konieczności ochrony gleb klasy I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Urząd Miasta Nowy Targ	Nieefektywny system planowania przestrzennego
							Prowadzenie rejestru oraz monitoringu obszarów zagrożonych ruchami masowymi	Starostwo Powiatowe	Zbyt duże obciążenie pracowników innymi zadaniami
							Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa,	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
								Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	
							Stosowanie tzw. Dobrych praktyk rolniczych	rolnicy	Niedokładność
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	VIII. Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość zebranych odpadów zmieszanych	7 728,26 kg	7 000 kg	VIII.1. Wzrost ilości zebranych selektywnie odpadów	Zinwentaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak środków finansowych, brak bieżących informacji o dzikich wysypiskach
							Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak środków finansowych
							Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak środków finansowych
							Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	mieszkańcy	Brak środków finansowych
							Prowadzenie działań w obszarze gospodarki odpadami w tym rozwój punktów selektywnej zbiórki odpadów	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak mocy przerobowych
							Prowadzenie rejestru działalności regulowanej (RDR) w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, dokonywanie wpisu do RDR	Urząd Miasta Nowy Targ	Niedokładne prowadzenie rejestru, brak zgłoszeń o wpis

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Działania edukacyjne w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak zainteresowania mieszkańców
			Ilość wyrobów azbestowych na terenie gminy	456 850 kg	200 000 kg	VIII.2. Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak środków finansowych, niechęć mieszkańców gminy do wymiany pokryć dachowych
9.	Zasoby przyrody	IX. Ochrona ekosystemów i walorów przyrodniczych gminy	Powierzchnia zieleni urządzonej (GUS)	82,23 ha	85,0 ha	VIII.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej i obszarów chronionych	Bieżące utrzymanie zieleni w obrębie terenów zielonych, przydrożnych pasów zieleni, cmentarzów oraz zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody	Urząd Miasta Nowy Targ	Dewastacja mienia publicznego, brak zainteresowania mieszkańców
							Nasadzenia drzew i krzewów	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, nadzwyczajne zjawiska pogodowe
			Powierzchnia lasów	1 796,54 ha	1 800,0 ha		Uwzględnianie w MPZP oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak środków finansowych, brak wykonawcy
							Wyznaczanie nowych form ochrony przyrody	Urząd Miasta Nowy Targ	Brak środków finansowych, brak wykonawcy, brak pomysłów

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
									na nowe obszary
							Promocja i wsparcie dla postępu biologicznego w rolnictwie	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
					VIII.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów		Bieżące i zrównoważone utrzymanie terenów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwo Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Ochrona lasu, ochrona przyrody, odnowienia lasu	Nadleśnictwo Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Adaptacja składnicy na bazę edukacyjną ul. Składowa	Nadleśnictwo Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Ochrona lasu przed zwierzyną	Nadleśnictwo Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Odnowienia i zalesienia	Nadleśnictwo Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	X. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami	Liczba poważnych awarii na terenie gminy	0	0	IX.1. Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń mogących powodować poważną awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Państwowa Straż Pożarna	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
						i środowiska			
11.	Działania systemowe	XI. Działania edukacyjne i zarządzanie ochroną środowiska	Liczba akcji edukacyjnych	5	5	XI.1. Wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania środowiskiem	Informowanie o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Promocja ekologii i ochrony środowiska w szkołach (w tym wyjazdy na zielone szkoły)	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe
							Promocja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej poprzez organizację kampanii ekologicznych, wydarzeń tematycznych, konkursów i inne	Urząd Miasta Nowy Targ	Ograniczone środki finansowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacja jednostek

Tabela 40. Zadania własne na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania OZE (m.in. słonecznej i geotermalnej)	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPOWM, Czyste Powietrze, inne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
2.		Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	Wg bieżących potrzeb, trudne do oszacowania, zależy od zainteresowania mieszkańców					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
3.		Kampanie edukacyjne dot. ochrony powietrza	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
4.		Kontynuacja działalności w postaci prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze	Urząd Miasta Nowy Targ	-	-	-	-	-	Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
5.		Wprowadzanie danych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków – w zakresie budynków komunalnych	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
6.		Szczegółowa inwentaryzacja źródeł, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
7.		Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	Urząd Miasta Nowy Targ, ZDW, PZD	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
8.		Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych	Urząd Miasta Nowy Targ, WIOŚ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
		przestrzeniach							
9.		Szerzenie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców poprzez wsparcie w obszarze wymiany pieców grzewczych	Urząd Miasta Nowy Targ						Środki własne
10.		Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Urząd Miasta Nowy Targ						Środki własne
11.		Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne, wymiana urządzeń gospodarstwa domowego na energooszczędne	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy						Środki własne
12.		Przebudowa, modernizacja i rozwój systemu oświetlenia ulicznego – wymiana na oświetlenie energooszczędne	Urząd Miasta Nowy Targ						Środki własne
13.		Budowa lokalnych stacji do ładowania pojazdów elektrycznych (elektromobilni) w Nowym Targu	Urząd Miasta Nowy Targ						Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
14.		Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
15.		Upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
16.	Zagrożenie hałasem	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
17.		Modernizacja drogi gminnej 362668K ul. Podtatrzańska	Urząd Miasta Nowy Targ	-	2 000 000	-	-	-	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
18.		Budowa ścieżek rowerowych	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
19.		Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Urząd Miasta Nowy Targ, zarządcy dróg	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, dotacje, środki zarządców dróg

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
20.	Pola elektromagnetyczne	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
21.	Gospodarowanie wodami	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
22.		Wyznaczenie i wprowadzenie do mpzp wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
23.		Wspieranie działań zmierzających do powstawania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na terenie Miasta Nowy Targ z zachowaniem zasad ochrony bioróżnorodności	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
24.	Gospodarka wodno - ściekowa	Odwodnienie ul. Willowa	Urząd Miasta Nowy Targ	1 800 000,0	-	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
25.		Odwodnienie ul. Grel od skrzyżowania z ul. Starokrakowską przez wiadukt na DK47 do skrzyżowania z ul. Św. Anny	MZWiK	3 000 000,0	2 985 000	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
26.		Remont sieci wodociągowej wraz z przyłączami ul. Grel	MZWiK	572 000	587 000	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
27.		Przebudowa i modernizacja sieci wod i kan. san. NZPS – etap 2	MZWiK	2 068 000	2 076 000	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
28.		Budowa sieci wodociągowej wraz z przebudową istniejących przyłączy	MZWiK	1 810 000	-	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
		na os. Bednarskiego							edycja 2
29.		Wymiana sieci wodociągowej w ul. Mickiewicza-odcinek od ul. Krzywej do ul. Kilińskiego	MZWiK	655 000	-	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
30.		Wymiana sieci wodociągowej na ul. Królowej Jadwigi	MZWiK	1 792 000	-	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
31.		Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Niwa Zachodnia	MZWiK	1 038 000	1 030 000	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
32.		Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Kowaniec	MZWiK	893 000	-	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
33.		Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Nowe	MZWiK	1 672 000	-	-	-	-	Program inwestycji strategicznych - POLSKI ŁAD edycja 2
34.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Partyzantów	MZWiK	-	-	-	3 000 000	-	WFOŚiGW lub inne
35.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul.	MZWiK	-	-	-	-	3 000 000	WFOŚiGW lub inne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
		Słonecznej i Szpitalnej							
36.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Stawiska	MZWik	-	-	1 000 000	-	-	WFOŚiGW lub inne
37.		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Lotników i Jana Pawła II	MZWik	-	-	-	-	3 500 000	WFOŚiGW lub inne
38.		Przywrócenie do eksploatacji ujęcia Grel, Podmiot odpowiedzialny	MZWik	-	-	-	-	1 500 000	WFOŚiGW lub inne
39.		Budowa sieci wodociągowych łączących ujęcia Grel z ul. Grel oraz ul. Kasprowicza	MZWik	-	-	-	-	1 000 000	WFOŚiGW lub inne
40.		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
41.	Gleby	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego konieczności ochrony gleb klasy I-III i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
42.	Gospodarka odpadami	Zinwentaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
43.		Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
44.		Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
45.		Prowadzenie działań w obszarze gospodarki odpadami w tym rozwój punktów selektywnej zbiórki odpadów	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
46.		Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
47.		Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
48.		Prowadzenie rejestru działalności regulowanej (RDR) w zakresie odbioru odpadów komunalnych	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
		od właścicieli nieruchomości, dokonywanie wpisu do RDR							
49.		Działania edukacyjne w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	Urząd Miasta Nowy Targ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
50.		Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, środki dotacyjne z WFOŚiGW, NFOŚiGW
51.	Zasoby przyrody	Bieżące utrzymanie zieleni w obrębie terenów zielonych, przydrożnych pasów zieleni, cmentarzów oraz zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
52.		Nasadzenia drzew i krzewów	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
53.		Uwzględnianie w MPZP oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
54.		Wyznaczanie nowych form ochrony przyrody	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
55.		Promocja i wsparcie dla postępu biologicznego w rolnictwie	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
56.	Działania systemowe	Opracowanie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
57.		Informowanie o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
58.		Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
59.		Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
60.		Promocja ekologii i ochrony środowiska w szkołach (w tym wyjazdy na zielone szkoły)	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
61.		Promocja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej poprzez organizację kampanii ekologicznych, wydarzeń tematycznych, konkursów i inne	Urząd Miasta Nowy Targ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacja jednostek

Tabela 41. Zadania monitorowane, realizowane na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinym na terenie gminy	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
2.		Termomodernizacja budynków mieszkalnych	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
3.		Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
4.		Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	Urząd Miasta Nowy Targ, ZDW, PZD	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
5.		Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Urząd Miasta Nowy Targ, WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
6.		Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne, wymiana urządzeń gospodarstwa domowego na energooszczędne	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
7.	Zagrożenia hałasem	Budowa obwodnicy Nowego Targu w ciągu DK 49	GDDKiA	464 900,0	1 739 000	7 800 000	8 200 000	420 972 000,0	Budżet + KFD
8.		Budowa DK Nr 47 Rabka Zdrój - Zakopane na odc. Rdzawka - Nowy Targ km 5+064,20 - km 21+200,00	GDDKiA	222 842 700	181 764 600	7 100 000	-	-	Budżet
9.		Budowę bezkolizyjnego przekroczenia linii kolejowej w ciągu DW 957 w m. Nowy Targ	ZDW	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	RPO WM 2021 – 2027
10.		Optymalizacja przepustowości DK47 na odc. Nowy Targ - Szaflary	GDDKiA	110 000	604 000	840 000	1 680 000	14 948 000	Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
11.		Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Starosta	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
12.		Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Urząd Miasta Nowy Targ, zarządcy dróg	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
13.	Pola elektromagnetyczne	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł Promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Kraków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
14.		Utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym	Przedsiębiorcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
15.	Gospodarowanie wodami	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
16.		Usuwanie szkód powodziowych na rzekach i potokach	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
17.		Usuwanie tam bobrowych na rzekach i potokach	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
18.	Gospodarka wodno - ściekowa	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
19.	Zasoby geologiczne	Nadzór i kontrola wydanych koncesji	Starostwo, Urząd Marszałkowski, OUG	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
20.	Gleby	Prowadzenie rejestru oraz monitoringu obszarów zagrożonych ruchami masowymi	Starostwo Powiatowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
21.		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
22.		Stosowanie tzw. Dobrych praktyk rolniczych	rolnicy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027-2030	
23.	Gospodarka odpadami	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
24.	Zasoby przyrody	Nasadzenia drzew i krzewów	Urząd Miasta Nowy Targ, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
25.		Bieżące i zrównoważone utrzymanie terenów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
26.		Ochrona lasu, ochrona przyrody, odnowienia lasu	Nadleśnictwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
27.		Adaptacja składnicy na bazę edukacyjną ul. Składowa	Nadleśnictwo Nowy Targ	20 000,0	10 000,0	190 000	b.d.	b.d.	Środki własne, środki zewnętrzne
28.		Ochrona lasu przed zwierzyną	Nadleśnictwo Nowy Targ	23 700,0	-	-	-	-	Środki własne, środki zewnętrzne
29.		Odnowienia i zalesienia	Nadleśnictwo Nowy Targ	13 700,0	-	-	-	-	Środki własne, środki zewnętrzne
30.	Zagrożenie poważnymi awariami	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Państwowa Straż Pożarna	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1. Zarządzanie programem

Obowiązek sporządzania Programu Ochrony Środowiska przez Burmistrza Nowego Targu wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.). Dostosowanie polityki ochrony środowiska realizowanej na poziomie gminy do zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych spowodowało konieczność opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023 - 2026 z perspektywą na lata 2027 - 2030”. Dokument sporządzano w kilku etapach. W pierwszym etapie pracy zgromadzono materiały źródłowe oraz dane dotyczące aktualnego stanu środowiska Gminy. Pozyskano je głównie z materiałów przekazanych przez Urząd Miasta w Nowym Targu, jednostek podległych oraz opracowań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, a także z raportów instytucji zajmujących się problematyką ochrony środowiska, m.in.: Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, z portalu geoportal.gov.pl oraz geoserwis.gov.pl. Podczas opracowywania dokumentu korzystano również z dokumentów strategicznych opracowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Podczas wdrażania Programu ochrony środowiska ważną jest kontrola przebiegu realizacji przyjętych w nim zadań oraz osiągnięcia postawionych celów. Opracowano w tym celu system monitoringu, który będzie wykonywany w dwóch zakresach: jako monitoring środowiskowy oraz monitoring programowy. Narzędziem umożliwiającym ilościową i jakościową ocenę realizacji Programu ochrony środowiska są wskaźniki monitorowania. W niniejszym Programie w rozdziale 6. wyznaczono wskaźniki, które będą wykorzystywane do oceny stopnia realizacji celów ochrony środowiska. Po zakończeniu tego okresu miasto Nowy Targ podsumuje stopień realizacji POŚ oraz jego łączny efekt ekologiczny, wyrażony wartością wskaźników ekologicznych.

Monitoring środowiskowy prowadzony będzie w głównej mierze w ramach Strategicznego Programu PMŚ na lata 2020 - 2028 opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na podstawie wyników tego monitoringu WIOŚ publikuje co roku „Raport o stanie środowiska” oraz roczną ocenę jakości powietrza. Dane z tych dokumentów pozwolą określić zmiany stanu środowiska na terenie miasta.

Monitoring programowy opierać się będzie na monitorowaniu realizacji poszczególnych zadań i poziomie osiągnięcia wyznaczonych celów. Zgodnie z artykułem art. 18 ustawy Prawo Ochrony Środowiska po dwóch latach obowiązywania programu zostanie sporządzony raport stanu realizacji programu, który następnie zostanie przedstawiony Radzie Miasta. W przypadku niewykonania zaplanowanych zadań zostanie dokonana analiza sytuacji umożliwiająca poznanie przyczyny takiej sytuacji i dokonanie ewaluacji celów i zadań. Kolejny raport zostanie wykonany na koniec obowiązywania dokumentu. Po okresie obowiązywania programu wskazane jest opracowanie kolejnej aktualizacji.

7.2. Monitoring POŚ

Burmistrz Nowego Targu jest zobowiązany do sporządzania co dwa lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia Radzie Miasta.

W raporcie zostanie dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników. Raporty te stanowią syntetyczne zestawienie zadań, które w analizowanym dwuleciu powinny być zrealizowane, oraz uwzględnienie tych, które udało się zrealizować wraz z podaniem kosztów ich wykonania. W proces ewaluacji tym samym, zostaną włączeni wszyscy interesariusze, w tym służby i inspekcje działające na terenie Miasta odpowiedzialne za realizację zadań zaplanowanych w Programie ochrony środowiska.

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji programu.

Tabela 42. Harmonogram monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023 – 2026 z perspektywą na lata 2027 - 2030

Podejmowane działania	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Monitoring stanu środowiska	+	+	+	+		+	+	+
Monitoring programowy –			+		+			

Podjęmowane działania	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
raport z realizacji programu								
Aktualizacja programu					+			

Źródło: Opracowanie własne

7.3. Źródła finansowania Programu

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.3.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy, a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją finansującą inwestycje z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),

- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy, ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego. W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.:

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód,
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takie jak:

- edukacja ekologiczna,
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody),
- państwowy monitoring środowiska,
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

7.3.2. Fundusze UE

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020.

Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,

- poprawę bezpieczeństwa transportu i zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Program ma być realizowany w celu zwiększenia efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększenia udziału zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii.

Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego).

W Programie będziemy dążyć do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi.

Realizacja Programu ma wzmocnić ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów; rozwijać systemy monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę.

Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, program ma rozwijać transport szynowy, w tym w miastach, zwiększać dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywnie wobec dróg łańcuchy logistyczne (porty morskie, drogi wodne śródlądowe, przewozy intermodalne).

W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego program ma koncentrować się na budowie nowych i modernizacji istniejących linii kolejowych oraz dróg krajowych, w tym obwodnic miast.

Program ma służyć podejmowaniu decyzji w zakresie inwestycji dotyczących kluczowych obszarów systemu ochrony zdrowia, które przyczynią się do wzrostu dostępności pacjentów do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz większej ich skuteczności.

W sektorze kultury planujemy działania mające na celu ochronę zabytków o światowym i krajowym znaczeniu zarówno ruchomych i nieruchomych. Jednocześnie będziemy rozwijać instytucję kultury oraz wspierać ich adaptację do nowych funkcji kulturalnych i społecznych.

Oferta Programu skierowana będzie m.in. do:

- przedsiębiorstw,
- jednostek samorządu terytorialnego,
- podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- właścicieli budynków mieszkalnych,
- państwowych jednostek budżetowych i administracji publicznej,
- dostawców usług energetycznych,
- zarządców dróg krajowych i linii kolejowych,
- służb ratowniczych (ratownictwo techniczne) i odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu,
- Państwowej Straży Pożarnej,
- podmiotów zarządzających portami lotniczymi oraz portami morskimi,
- organizacji pozarządowych,
- instytucji ochrony zdrowia, instytucji kultury,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Formy wsparcia:

- dotacje,
- instrumenty finansowe,
- instrumenty łączące finansowanie zwrotne i dotacyjne.

Budżet - ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021 – 2027 – Małopolska Przyszłości

Priorytety:

1. Inteligentny i konkurencyjny region:
 - 1(i) rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii,
 - 1(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów,
 - 1(iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne,
 - 1(iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości,
2. Energetyka i środowisko - Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2):
 - 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych,
 - 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju,
 - 2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego,
 - 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej,
 - 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej,
 - 2(vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia,
 - 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej,
3. Mobilna Małopolska:
 - 3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej,
 - Małopolska infrastruktura społeczna - Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych:
 - 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online,
 - 4(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne,
 - 4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej,
 - 4(vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych,
4. Społeczna Małopolska - Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych:
 - 4(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy,

- w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej,
- 4(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
 - 4(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia,
 - 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
 - 4(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej,
 - 4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji,
 - 4(i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów,
 - 4(j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie,
 - 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej,
 - 4(l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci,
 - Małopolska bliżej mieszkańców - Cel polityki 5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych:
 - 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich,
 - 5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie,
 - Pomoc techniczna (EFRR, EFS+).

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022	15
Tabela 2. Grupy wieku ekonomicznego oraz struktura bezrobocia w latach 2018-2022	15
Tabela 3. Bezrobocie na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022	15
Tabela 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022...	16
Tabela 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022 według działów PKD 2007	16
Tabela 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2018-2022 według sektorów własnościowych	17
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2017-2020.....	17
Tabela 8. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomu stężeń zanieczyszczenia	21
Tabela 9. Klasyfikacja stref województwa małopolskiego z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2022	23
Tabela 10. Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin	24
Tabela 11. Analiza SWOT – Ochrona klimatu i jakości powietrza	32
Tabela 12. Drogi gminne Miasta Nowy Targ	34
Tabela 13. Analiza SWOT – Zagrożenie hałasem	37
Tabela 14. Analiza SWOT - pola elektromagnetyczne	40
Tabela 15. Opis JCWP na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	41
Tabela 16. Wyniki monitoringu JCWP na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	43
Tabela 17. Ilościowa i jakościowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w roku 2019	43
Tabela 18. Działanie wskazane do realizacji na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	47
Tabela 19. Analiza SWOT - Gospodarowanie wodami	47
Tabela 20. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasto Nowy Targ w latach 2017-2021	48
Tabela 21. Ujęcia wody dla Gminy Miasto Nowy Targ	49
Tabela 22. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Miasto Nowy Targ 2017-2021	50
Tabela 23. Zmiana liczby zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Miasto Nowy Targ w latach 2017-2021	51
Tabela 24. Analiza SWOT - Gospodarka wodno-ściekowa	51
Tabela 25. Rozliczenie powierzchni gruntów ornych, łąk i pastwisk w klasach bonitacji	51
Tabela 26. Analiza SWOT – Gleby	52
Tabela 27. Złóża na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	52
Tabela 28. Analiza SWOT - Zasoby geologiczne	53
Tabela 29. Masa odpadów odebrana z terenu Gminy Miasto Nowy Targ w 2022 roku	55
Tabela 30. Zinventaryzowane i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	57
Tabela 31. Analiza SWOT - Gospodarka odpadami	57
Tabela 32. Pomniki przyrody na terenie Miasta Nowy Targ	61
Tabela 33. Struktura lasów na terenie Miasta Nowy Targ	66
Tabela 34. Tereny zieleni na obszarze Miasta Nowy Targ	67
Tabela 35. Analiza SWOT – Zasoby przyrodnicze	67
Tabela 36. Magazyn paliw na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	68
Tabela 37. Stacje paliw na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	69
Tabela 38. Analiza SWOT – Zagrożenie poważnymi awariami	70
Tabela 39. Cele, wskaźniki, kierunki interwencji oraz zadania przewidziane do realizacji na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku	77
Tabela 40. Zadania własne na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku	87
Tabela 41. Zadania monitorowane, realizowane na terenie Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023-2026 z	

perspektywą do 2030 roku.....	98
Tabela 42. Harmonogram monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2023 – 2026 z perspektywą na lata 2027 - 2030	103

9. SPIS RYCIN

Rysunek 1. Położenie Gminy Miasto Nowy Targ na tle powiatu nowotarskiego	13
Rysunek 2. Położenie Gminy Miasto Nowy Targ na tle regionów fizycznogeograficznych	14
Rysunek 3. Monitoring jakości powietrza	23
Rysunek 4. Rozmieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie województwa małopolskiego w 2018 r.	39
Rysunek 5. Lokalizacja punktów monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie małopolskim w 2017 i 2018 roku	40
Rysunek 6. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	42
Rysunek 7. Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	44
Rysunek 8. Główne zbiorniki wód podziemnych na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	44
Rysunek 9. Obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	46
Rysunek 10. Złóża na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	53
Rysunek 11. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	61
Rysunek 12. Korytarze ekologiczne na terenie Gminy Miasto Nowy Targ	65
Rysunek 13. Zasięg Nadleśnictwa Nowy Targ	65
Rysunek 14. Położenie lasów na terenie Miasta Nowy Targ	66

10. SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

- <http://www.gaz-system.pl>,
- <http://www.ure.gov.pl>,
- <http://www.enea.pl>,
- <https://klimat.ekomalopolska.pl/dokumenty2/regionalny-plan-dzialan-dla-klimatu-i-energii/>,
- Urząd Regulacji Energetyki,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- <http://www.europruning.eu/>,
- Wytwarzanie energii elektrycznej w Polsce w małych instalacjach OZE Raport Prezesa URE za 2019 rok (podstawa prawna: art. 17 ustawy o odnawialnych źródłach energii),
- Atlas Wód Mineralnych Muszyny, Krynicy i Tylicza,
- Strona PIG, Surowce mineralne Polski 2021,
- <https://www.pgi.gov.pl/osuwiska/sopo-baza-wiedzy/1554-geozagrozenia-karpackie-osuwiska.html?showall=1>,
- Kozak M., Zielona Księga w sprawie efektywności energetycznej czyli osiągać więcej zużywając mniej, Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki – nr 5/2005,
- Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014, Warszawa, 2014 r.,
- Krajowy Plan mający na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, Projekt z dnia 14.10.2014 r., Warszawa 2014,
- Lewandowski M., Proekologiczne odnawialne źródła energii, Warszawa 2001, Wydawnictwo Naukowo – Techniczne
- Butkowski M., Rynek technologii słonecznych w Polsce.
- Instytut Energetyki Odnawialnej, 2004. Bioenergia: wykorzystanie zasobów biomasy do produkcji ciepła, energii elektrycznej i paliw transportowych,